

BOUWHISTORISCHE NOTA

BOUWHISTORISCHE NOTA WONING 31, SINT-ELISABETH BEGIJNHOF

INHOUD

WOORD VOORAF

- i. Administratieve gegevens
- ii. Inleiding
- iii. Evolutie van woning 31 in woord en beeld.
- iv. Datering woningen conform P. Despriet in kaart gebracht.
- v. Architecturale analyse
 - a. Extérieur
 - b. Intérieur
- vi. Bouwarcheologische analyse
- vii. Eindconclusie

BRONNEN

BIJLAGEN

WOORD VOORAF

Deze studie kadert binnen het ruimer onderzoek naar het Sint-Elisabeth Begijnhof te Kortrijk. Restauratiefase 7 omvat het herstel van woning 31, die in deze studie uitvoerig besproken wordt.

Dezelfde methodiek zoals bij restauratiefase 6 wordt gehanteerd. Deze is afgeleid van de DIVE-approach; Describe (beschrijven), Interpret (interpreteren), Valuate (waarderen) en Enable (inschakelen).

Binnen de eerste fase 'Describe' wordt zoveel mogelijk data omtrent de site verzameld. Verschillende bronnen worden nagegaan en in volgende stap met elkaar vergeleken. Bedoeling is de ruimtelijke en historische gegevens met elkaar in contact te brengen. Hierbij is het van belang om beeldmateriaal een prominente rol te geven, en niet enkel als aanvulling op de tekst. Dit laat toe om in het verleden te "kijken" en mede de historische gelaagdheid bloot te leggen. Iconografie en tijdsgerelateerde gebeurtenissen worden naast elkaar chronologisch weergegeven.

Binnen de architecturale analyse wordt reeds kort per onderdeel een conclusie of interpretatie uitgewerkt.

i. Administratieve gegevens

Provincie: WEST-VLAANDEREN

Gemeente: 8500 Kortrijk

Ligging: Begijnhof

Kadastraal: 3^e afd., sectie H, nr. 220

Beschermingen: OW000740

Type object: monument

Datum besluit: 1937-04-19

Datum Belgisch Staatsblad: 1937-05-22

OW002082

Type object: monument

Datum besluit: 2003-08-21

Datum Belgisch Staatsblad: 2004-02-27

ii. Inleiding

Het Sint-Elisabeth Begijnhof is in het centrum van Kortrijk gelegen, tussen twee oude kerken. Ten noorden ervan bevindt zich de Onze-Lieve-Vrouwekerk, ten zuiden de Sint-Maartenskerk. Ten westen wordt het hof begrensd door de Begijnhofstraat, ten oosten bevinden zich de woningen 10 tot 20, die met hun tuintjes naar het naastliggende park gericht zijn.

Dit begijnhof was in oorsprong volgens het stadstype georganiseerd. Het volgde het model van een middeleeuwse stad, maar dan op kleinere schaal.¹ Het huidige begijnhof is geëvolueerd naar het gemengde type; met name een combinatie van het stadstype en het pleinbegijnhof.²

In het document, opgesteld door Unesco, staat:

‘The status of Beguines gave these much respected women a cultural and social role to play within their community, combining self-government with a form of democracy: the Beguines elected their superior, the Grande Dame, who was supported by a council which managed the general affairs of the community, which consisted of the superiors of the convent and the infirmary, each of whom managed her own organization and economy.’³

Het begijnhof functioneerde als een autonome gemeenschap, met eigen inkomsten en uitgaven. Om inzicht te krijgen in het reilen en zeilen ervan, wordt achtereenvolgens een overzicht gegeven van de verschillende personen die verbonden waren aan het hof en een lijst van de samenstellende delen.

Personen verbonden aan het hof.

Het hof werd geleid door een grootjuffrouw, bijgestaan door een raad. Deze raad bestond uit de oversten van het convent en de ziekenzaal. In het werk van P. Debrabandere en P. Despriet is sprake van een gezellin en een ontvanger, die de grootjuffrouw bijstond.⁴ Deze ontvanger was steeds een priester. Tevens wordt bij P. Despriet vermelding gemaakt van een kosteres, een portierster, een tuinman, een biechtvader en een kapelaan die de missen opdroeg.

Het aantal inwonende begijnen varieerde doorheen de tijd; van een meesteres en 7 begijnen in 1393 tot 52 in 1606, wanneer een beperking ingesteld werd. Eind 17de eeuw zou dit tot een 100-tal oplopen om in de eeuwen erna drastisch te verminderen.

¹ ‘The béguinages were organized according to one of two models: one, the city type, reflecting on a smaller scale the model of a medieval city, with a plot set aside for the cemetery, or the square where the church is built; the other, the courtyard type, with a central area, varying in shape and often consisting of a lawn planted with trees, where the church is located, and around which the houses are aligned. A third or mixed type, the result of certain extensions in the 17th and 18th centuries, combines both layout. Zie: <http://whc.unesco.org/uploads/nominations/855.pdf>, p. 294.

² Zie: BODDIN, P., *Restauratie van het huis van de grootjuffrouw in het Begijnhof te Kortrijk*, (onuitgeg. Masterthesis, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Departement Industrieel Ingenieur, Campus Rabot), Gent, 2000-2001, p. 8.

³ Zie: <http://whc.unesco.org/uploads/nominations/855.pdf>, p. 292.

⁴ Zie: DESPRIET, P., *Ontstaan en ontwikkeling van het Kortrijkse begijnhof*, vol. 21, jg. 2001, afl. 1, nr. 45, Kortrijk, 2001, p. 13 en

DEBRABANDERE, P., *Folklore van het Kortrijkse begijnhof in: Het Begijnhof van Kortrijk, De Leiegouw*, jg. XV - 1973, afl. 1-2, Kortrijk, 1973, p. 34, p. 69.

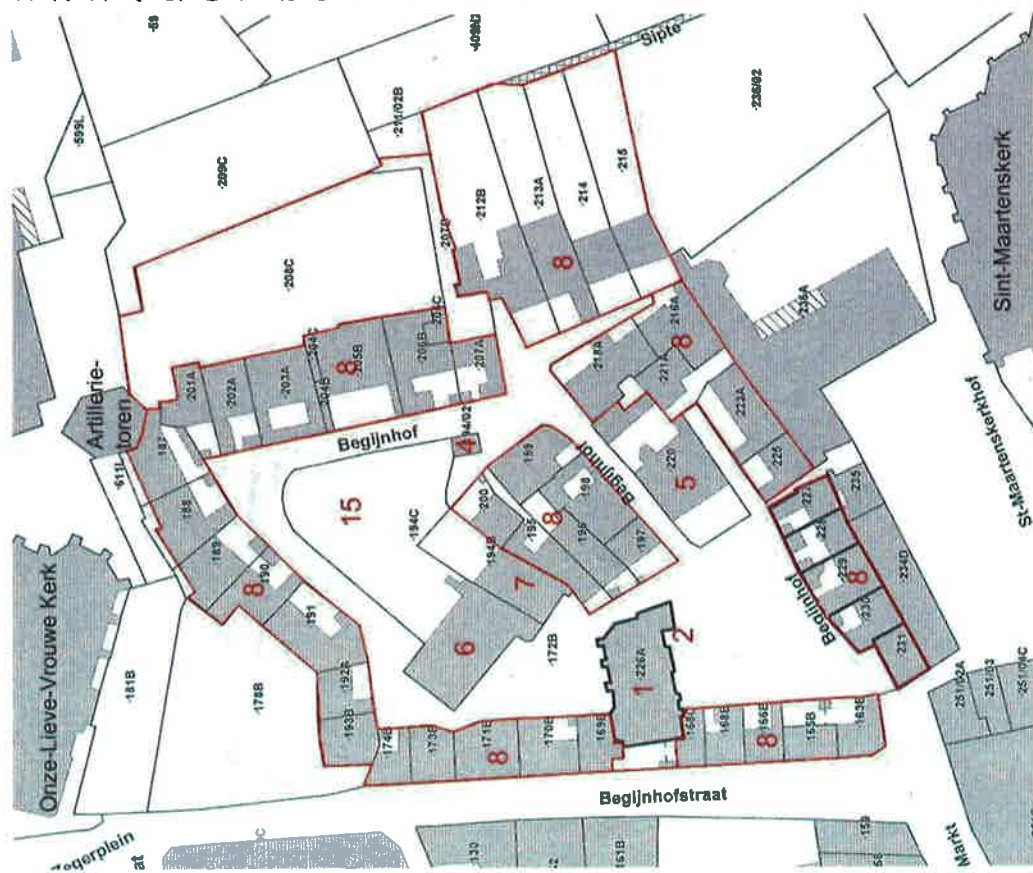
De dagelijkse activiteiten van de begijnen bestonden uit het verzorgen van zieken en de educatie van kinderen.⁵ Bovendien leefden ze volgens een bepaalde regel. Deze richtlijnen, ook statuten genaamd, evolueerde doorheen de tijd naargelang het tijds kader en diens heersende mentaliteit. Ook de grootjuffrouw kon een grote invloed hebben op deze leefregels. Elk begijnhof was onafhankelijk en had bijgevolg zijn eigen statuten.

Samenstellende delen.

Vooreerst wordt een overzicht gegeven van de samenstellende delen zoals ze uit het verleden gekend zijn. Deze worden op een kadasterplan van 2009 gesitueerd. Veel van deze onderdelen zijn echter nog niet gelokaliseerd of verdwenen. In ieder geval moet rekening gehouden worden met het feit dat functies kunnen 'verhuizen' doorheen de tijd.

Vervolgens wordt een overzichtskaart gegeven van de samenstellende delen in de huidige situatie. Het merendeel van de constructies doet dienst als woonhuis.

⁵ Zie: VAN DOMMELE, V., o.c., p. 6.

Weergave van de samenstellende delen, zoals gekend uit het verleden.

Zie: kadaster 19/08/2009, bewerkt door O. De Beus, oktober 2010.

1. Begijnhofkapel
2. Ecce Homo - kapel
3. Kapel O.-L.-V.-van-Boodschap (locatie ongekend)
4. Kapel O.-L.-V.-ter-Sneeuw
5. Het Huis van de Grootjuffrouw of ook 'House of Council' (1)
6. De Grote Zaal of ook 'Sint-Anna-zaal' (2)
7. De Kleine Zaal
8. De woningen
9. Groot Convent (locatie ongekend) (3)
10. Klein Convent (locatie ongekend)
11. Keuken (locatie ongekend)
12. Ziekenzaal of infirmerie (locatie ongekend)
13. Washuis (locatie ongekend)
14. Houthuis (locatie ongekend)
15. Bleekweide, bestaande uit twee delen, omgeven door een haag. (4)
16. "Lochtinghe" voor groenten en fruit. (locatie ongekend)

(1) 'The community houses, often founded by benefactors for poor Beguines, stand out from the ensemble by virtue of their size and richer decoration. The house of the Grande Dame or Council, located near the church, is more representative in its dimensions, the arrangement of its facades and its interior design.' Zie: <http://whc.unesco.org/uploads/nominations/855.pdf>, p. 294.

(2) Deze ruimte werd doorheen de tijd voor velerlei doeleinden gebruikt. Een uitgebreide studie hieromtrent werd opgemaakt door V. Vandommele. Zie: VAN DOMMELE, V., *The St.-Anna Hall of the St.-Elisabeth Beguinage in Kortrijk*, (onuitgeg. masterthesis, R. Lemaire Centre for the Conservation of Historic Towns and Buildings), Leuven, 1995-1996.

(3) Deze conventen hadden tot doel woongelegenheden te bieden aan arme en behoeftige begijnen, die zich geen eigen woning konden veroorloven. Ze boden ook onderdak aan novices. Zie: DEBRABANDERE, P., o.c., p. 69.

(4) Deze bleekweide werd ter hoogte van het 'Nieuw Begijnhof' gesitueerd. Zie: 'ii. Evolutie van het Kortrijkse Begijnhof in woord en beeld.' in voorgaande studie 'Bouwhistorische nota Sint-Elisabeth begijnhof fase 6-B310'.

22. Woning 1	1. Woning 23
23. Woning 2	2. Woning 24
24. Woning 3	3. Woning 25
25. Woning 4	4. Woning 26
26. Woning 5	5. Woning 27
27. Woning 6	6. Woning 28
28. Woning 7	7. Woning 29
29. Woning 8	8. Woning 30
30. Woning 9	9. Woning 31
31. Woning 10	10. Woning 32
32. Woning 11	11. Woning 33
33. Woning 12	12. Woning 34
34. Woning 13	13. Woning 35
35. Woning 14	14. Woning 36
36. Woning 15	15. Woning 37
37. Woning 16	16. Woning 38
38. Woning 17	17. Woning 39
39. Woning 18	18. Woning 40
40. Woning 19	19. Woning 41
41. Woning 20	20. Begijnhofkapel
42. Woning 21	21. Sint-Annazaal
43. Woning 22	

Weergave van de samenstellende delen 2010.

Zie: kadaster 19/08/2009, bewerkt door O. De Beus, oktober 2010.

Woning 31 situeert zich in het 'oud begijnhof', nabij de kapel.⁶ Rond deze alleenstaande woning liggen tal van aaneengesloten begijnhuizen. Woning 31 wordt ook de 'grootjufferswoning' genoemd, hoewel het huis van de grootjuffer zich doorheen de tijd niet steeds op die plek bevond. Uit voorgaande studie – zie restauratiefase 6 – bleek dat woning 27 door grootjuffrouw C. Deconinck bewoond werd.⁷

De grootjuffrouw leidde het hof. Ze was niet alleen belast met geestelijke, maar ook met materiële aangelegenheden binnen het hof. Daarvoor werd ze bijgestaan door een raad. Deze raad bestond uit de oversten van het convent en de ziekenzaal. In het werk van P. Debrabandere en P. Despriet is ook sprake van een gezellin en een ontvanger, die aan de zijde van de grootjuffrouw stonden.⁸ Deze ontvanger was steeds een priester. Uit de statuten van de 15de eeuw blijkt dat om de twee jaar een nieuwe meesteres gekozen werd of het mandaat van de voorgaande meesteres verlengd werd, waarbij tevens een gezellin door de begijnen werd uitgekozen.⁹ Dit gebeurde in tegenwoordigheid van de deken van de 'kerstenheid' en een van de pastoors van de parochiekerk Sint-Maarten.¹⁰ Daarnaast wordt vermeld dat de grootjuffrouw ieder jaar verslag moest uitbrengen van het bestuur van het voorgaande jaar.

De akte van 1440 bracht enkele wijzigingen met zich mee. Voortaan werd de meesteres om de drie jaar verkozen. Ook ten tijde van Albrecht en Isabella werden enkele wijzigingen doorgevoerd. Zij hieven onder andere de beperking tot 52 begijnen op in 1612. Tevens werden vanaf dan alle belangrijke aangelegenheden in algemene vergadering besproken. De grootjuffer werd niet meer 'met luide stemme' maar met 'geheime briefjes' verkozen en ze mocht bovendien maar één keer herkozen worden.¹¹

Een overzicht van de 'meesteringhen' tot omstreeks 1490 wordt gegeven door J. De Cuyper.¹² Een lijst van de navolgende meesteresessen somt C. Hiers op in haar werk 'Het begijnhof van Kortrijk'.¹³ Enkele bekende begijnen worden door P. Despriet besproken, met name Marie van den Brande, Barbara Bonte en Clementia Hiers.¹⁴ Vooral deze laatste is befaamd omwille van de krachtige nabloei die ze het begijnhof bezorgde. Van 1848 tot 1899 trad ze op

⁶ Zie: DE BEUS, O., *ii. Evolutie van het Kortrijkse Begijnhof in woord en beeld*, in: *Bouwhistorische nota Sint-Elisabeth begijnhof fase 6-B310*, (onuitgeg. nota), Merelbeke, 2010.

⁷ Zie: BODDIN, P., *Restauratie van het huis van de grootjuffrouw in het Begijnhof te Kortrijk*, (onuitgeg. Masterthesis, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Departement Industrieel Ingenieur, Campus Rabort), Gent, 2000-2001, p. 7.

⁸ Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 13 en DEBRABANDERE, P., *Folklore van het Kortrijkse begijnhof in: Het Begijnhof van Kortrijk*, De Leiegouw, jg. XV - 1973, afl. 1-2, Kortrijk, 1973, p. 34, p. 69.

⁹ Om de begijnen voortdurend te herinneren aan de te volgen levenswijze en plichten, werden statuten of regels opgemaakt, uitgehangen in de kapel en daar elke avond in hun dagelijkse bijeenkomst voorgelezen. Zie: DESPRIET, P., o.c. vol. 21, jg. 2001, afl. 1, nr. 45, Kortrijk, 2001, p. 33.

¹⁰ Zie: DE CUYPER, J., *Het begijnhof van Kortrijk. Ontstaan en oudste periode (13de – 15de E)*, in: De Leiegouw, Kortrijk, 1973, pp. 5 – 48, p. 19.

¹¹ Zie: BODDIN, P., o.c., p. 5.

¹² Zie: DE CUYPER, J., o.c., p. 48.

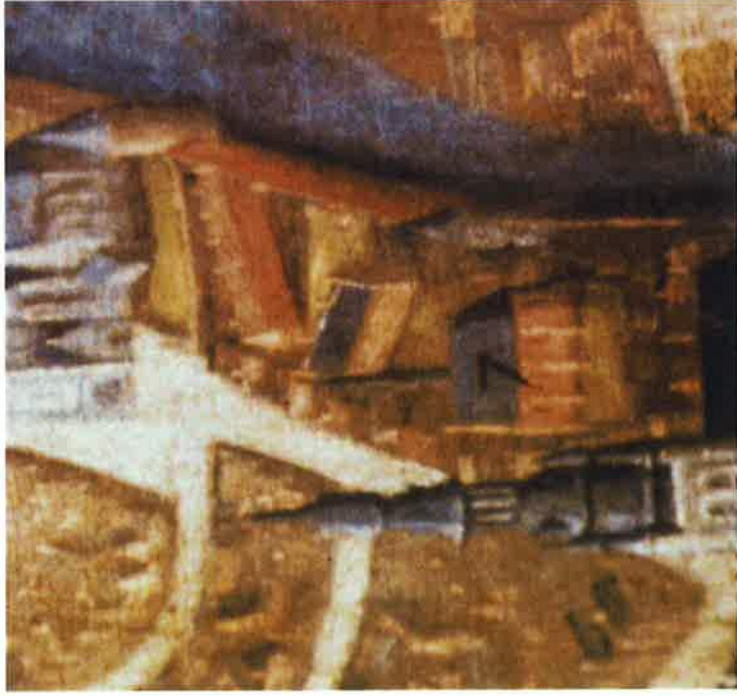
¹³ Zie: HIRS, C., *Het Begijnhof van Kortrijk*, Kortrijk, 1938, p. 38-39.

¹⁴ Zie: DESPRIET, P., o.c. vol. 21, jg. 2001, afl. 1, nr. 45, Kortrijk, 2001, pp. 14-17.

als grootjuffer. Tijdens die periode stelde ze onder andere een nieuwe leefregel op en restaureerde ze de Grote Zaal en de voorgevel van de grootjufferswoning.

iii. Evolutie van woning 31 in woord en beeld.

ICONOGRAFIE

Detail Figuratieve wandkaart door Lowys de Bersaques, **1634-1641**. Woning 31 is in ieder geval nog niet opgetekend. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 58.

TIJDSGERELATEERDE GEBEURTENISSEN

De smeedijzeren ankers op de voorgevel geven het jaartal 1649 weer; de vermoedelijke bouwdatum van woning 31. (1)

In de kronieken van het Begijnhof wordt tevens vermelding gemaakt van de bouw;

‘Het huis dat naar woonste aan de Groot-Juffrouw dient, is prachtig, in het jaar 1649, gebouwd geweest [...]’ (2)

De rekening, die de bouw toelicht, dateert echter van 1675 - 1676. (3)

Dit is ten tijde van de grote uitbreiding, waarbij woningen deels op de voormalige Nedervijver gebouwd werden en zich oostwaarts tot aan de tuinmuur van de abdij van Groeninge uitstrekten.

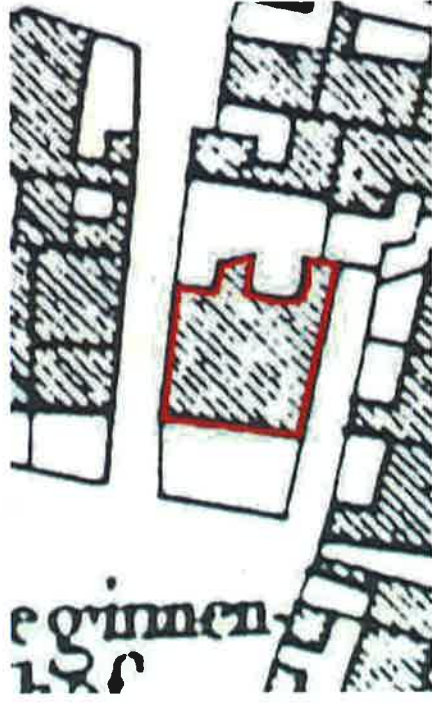
(1) Zie: <http://inventaris.vioe.be>

(2) Zie: Kroniek van het Begijnhof, nr. 1. Stadsarchief Kortrijk.

(3) Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 99.

Detail Stadsgezicht A. Sanderus, uitgave 1641-1644 en 1735. In deze configuratie is het niet geheel duidelijk welke woning 31 bewoonde. Achter de kapel, ter hoogte van de huidige woning 31 staat een 'vrijstaande' woning. De huidige woning 31 zou echter nog niet gebouwd zijn omstreeks 1641-1644. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 62.

Detail uit Plattergrond 1822. Eerste kadastrale atlas van Kortrijk door C. Cierckens, publicatie 1830. Woning 31 staat in rood aangeduid. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 80.

In 1684 werd bij de belegering van de stad door de Fransen een groot deel van het begijnhof in brand gestoken. (4)

In 1696 dreigde de deurwaarder "van 's konings domein" al de meubelen van het begijnhof en de priester gewaden en kapelsieraden in pand te nemen en te verkopen. Uiteindelijk werden enkel de meubels van het huis van de grootjuffrouw verkocht. (5)

Tijdens de 18de eeuw werd woning 31 verbouwd. (6)

In het werk van T. Nevejan wordt een overzicht gegeven. (7)

In de rekeningen van 1739-1743 wordt vermelding gemaakt van de uitgave van een arduinen raamkozijn voor het grote huis; 'ordune cassijne tot refectie vande venster van het groot huys tot 2=10=0', en 'het effen maken van de kelder van het groot huis dat als woning dient voor de grootjuffrouw'.

De rekening van 1743-1747 vermeldt 'het maken van trappen en muren van de kelder van het huis van de grootjuffrouw'.

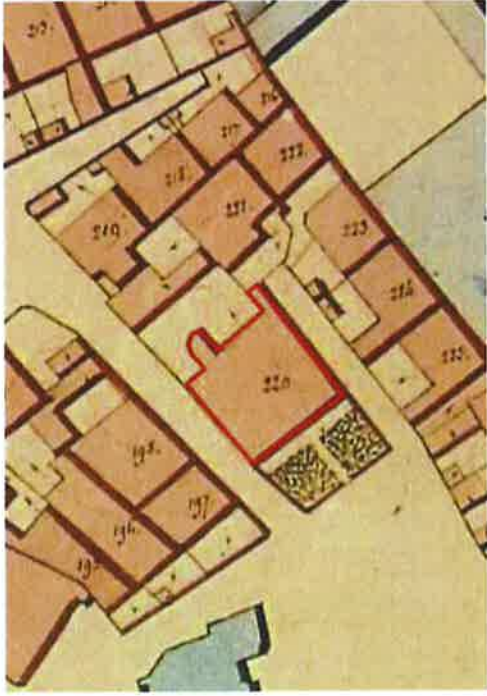
In de rekeningen van 1772-1776 wordt het 'groot huys bewoont door de grootjoeffrouw' vermeld, waarvoor negen kruisramen en bijhorende luiken gemaakt werden.

(4) Zie: HIERS, C., *Het Begijnhof van Kortrijk*, Kortrijk, 1938, p. 13.

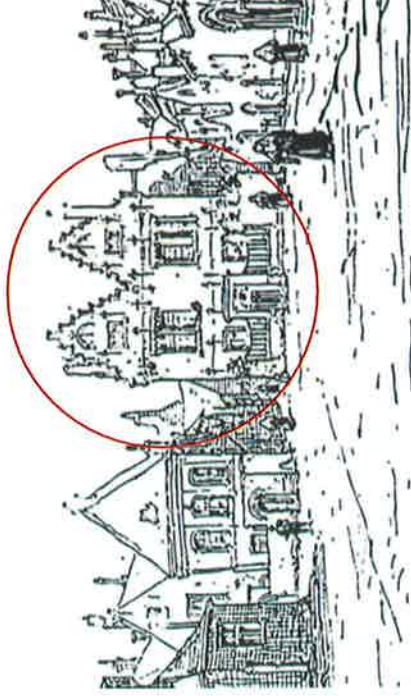
(5) Zie: HIERS, Idem, p. 14.

(6) Zie: <http://inventaris.vioe.be>

(7) Zie: NEVEJAN, T., *Het Sint-Elisabeth begijnhof te Kortrijk*, (onuitg. Licentiaatsverhandeling R.U.G.), Gent, 1991.

Detail uit Plattergrond 1823. Woning 31 in rood aangeduid. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 48.

Detail houtsnede Lalanne 1883. Woning 31 met diens twee trapgevels is duidelijk weergegeven. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 142.

In de rekeningen wordt soms ook het groot huys zonder meer vermeld. Of dit werkelijk op woning 31 slaat, is niet geheel duidelijk.

In 1747-1751 zou er een 'leveringhe van vloertichels in het huys van joefvrouw prevel ende galleyerische steentjes in het groot huys' geweest zijn. Tevens werden dektegels voor het dak van het groote huys geleverd.

De rekening van 1768-1772 vermeldt 'het maecken eene boiserie int groot huys van dit hof van waegeschot, leveringhe van voordoen –hout ende beeldsnijderij' en 'het maecken van een lidekant(bed) in het gemelde groothuys'.

In de rekeningen van 1794-1800 wordt vermelding gemaakt van het huurcontract dat veranderde voor het huis van de grootjuffrouw; 'betaelt aen twee advocaten over hunne honorarium tot het wederom becommen het huys gedestineert voor de grootjuffrouwe dat verpacht was voor negen jaeren 36 4 0'.

Op 26 april 1794 werd Kortrijk geplunderd en overgenomen door de Fransen. Ook het begijnhof ontsnapte niet aan de plunderingen. In het huis van 'de Overste' werden alle breekbare voorwerpen verbrijzeld en de meubelen vernietigd. Eieren en vliersiroop werden uit de kelder gehaald en rondgegooid tegen de witte muren. (8)

De kadastrale kaart van 1823 geeft woning 31 weer met perceelnummer 220. Het kadastraal onderzoek toont aan dat Coucke eigenaar was van het huis. (9)

(8) Zie: HIERS, C., *Het Begijnhof van Kortrijk*, Kortrijk, 1938, pp. 17-18.

(9) Zie: archief Stooparchitecten: 'Kadastraal onderzoek Begijnhof Kortrijk' door Monumenten en Landschappen, 2006.

Boom geplant in **1890**. Rechts op de foto is woning 31 te zien. De voorgevel is gekaleid. (Zie: OCMW Kortrijk)

Niet gedateerd. De foto dateert van voor 1906, daar de kaleilagen nog zichtbaar zijn. Tevens verschilt de roedeverdeling van de ramen in de topgevel dan deze te zien op later gedateerde foto's. Zie: KIK.

In 1867 wordt woning 31 eigendom van de Burgerlijke Godshuizen te Kortrijk, het huidige OCMW. (10)

In de rekeningen is een betaling van 7 juli 1884 teruggevonden, die vermelding maakt van de aanmaak van nieuwe ankers. (11)

(10) Kadasterarchief West-Vlaanderen te Brugge, *mutatiestaat*, 223, jaar 1867.

(11) Zie: DESPRIET, P., *o.c.*, p. 99.

In 1898 werd de woning gerestaureerd op kosten van meesteres C. Hiers. (12)
Kaleilagen werden verwijderd en het geheel werd in baksteenimitatie
geschilderd. (13)

In de kroniek van het Begijnhof staat:

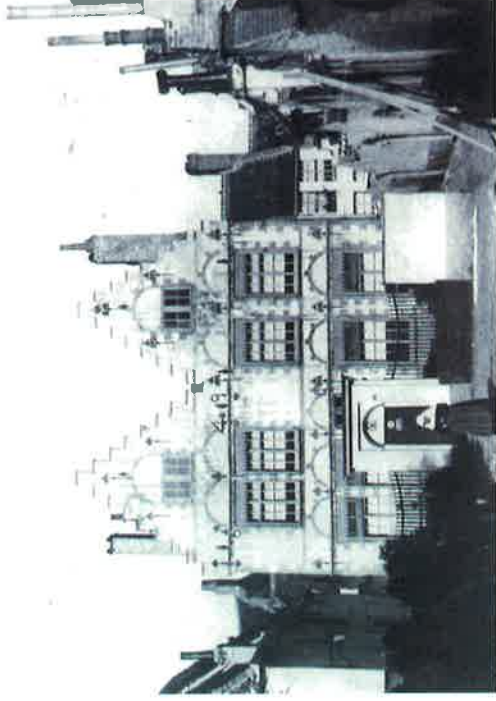
'Mei 1898.

Het huis dat waar de woonste aan de Groot-Juffrouw dient, is prachtig, in het
jaar 1649, gebouwd geweest; maar even als vele kunstwerken van dien tijd
miskend geworden en beplaasterd, dat de schoonheid der twee topgevels
gansch verdwenen was. J^w Hiers herstelt dezelve op hare eigene kosten, die
beloopen van zes tot zeven honderd franken mits de witte steenen die onder
de beplaastering zaten, wonderlijk wel bewaard zijn geworden.' (14)

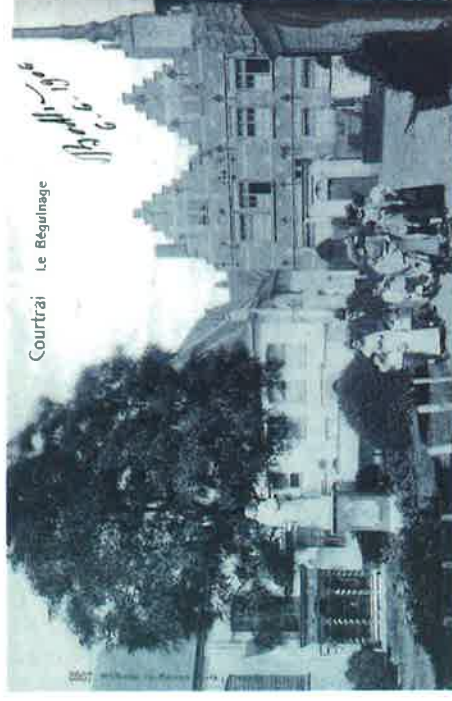
(12) C. Hiers zorgde voor een krachtige nabloei binnen het begijnhof. Zij leidde het hof van 1848
tot 1899. Binnen die tijdsspanne nam ze tal van initiatieven zoals het opstellen van een nieuwe
leefregel. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 17.

(13) Zie: <http://inventaris.vioe.be>.

(14) Kroniek van het Begijnhof nr. 1, Stadsarchief Kortrijk.

De kaleilagen zijn nog aanwezig. De roedeverdeling van de ramen in
de topgevel is aangepast. Zie: Lezing 2006 door M. Stoop.

Rechts op de foto: grootjufferswoning begijnhof Kortrijk. De foto dateert
van na de restauratiecampagne door C. Hiers, waarbij de kaleilagen
werden verwijderd. Claude Bouckaert, 1906.

1906-1910. Zie: beeldbankvlas, inventarisnummer 12912900149.

Niet gedateerd. Zie: beeldbankvlas, inventarisnummer 12912900539.

Omstreeks 1918 werd de achterpartij van de woning beschadigd. (15)

In de kroniek van het Begijnhof staat:

'1918 13 oktober

's morgens viel er eenen obus op het Groot Huis, verniele een deel van het opperste, eene kamer met al de meubels die er zich in bevonden, sloeg een deel van den muur in aan de aanpalende voorkamer [...]' (16)

(15) Zie: <http://inventaris.vioe.be>.

(16) Kroniek van het Begijnhof nr. 1, Stadsarchief Kortrijk.

1931-1940. Zie: beeldbankvlas, inventarisnummer 01410800226.

Begijnhof Kortrijk. Nieuw boompje geplant **13/11/1965.** (Zie: OCMW Kortrijk)

Volgens H. Vandenborre werd de gevel tevens zwaar beschadigd tijdens de tweede wereldoorlog. (17)

(17) Zie: VANDENBORRE, H., *Kortrijk, Begijnhof*, s.l., s.d., p. 2.

Plaatsen van Waterleiding, Begijnhof Kortrijk. 1 Juli 1966. (Zie: OCMW Kortrijk)

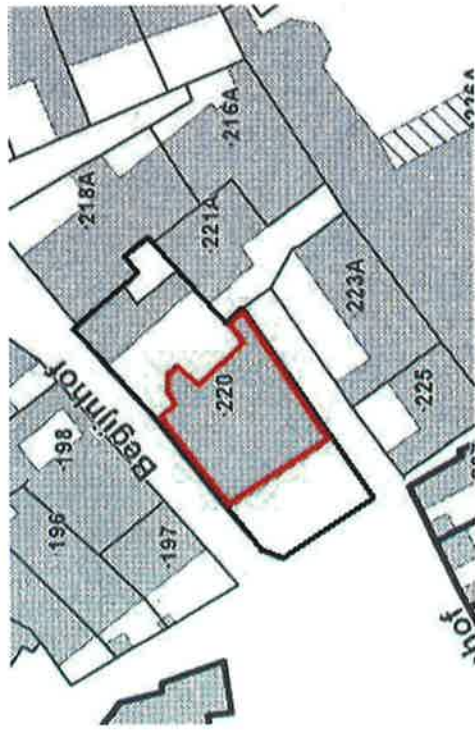
Opruiming van oude baan voor hof. Begijnhof. 9 oktober 1970. (Zie: OCMW Kortrijk)

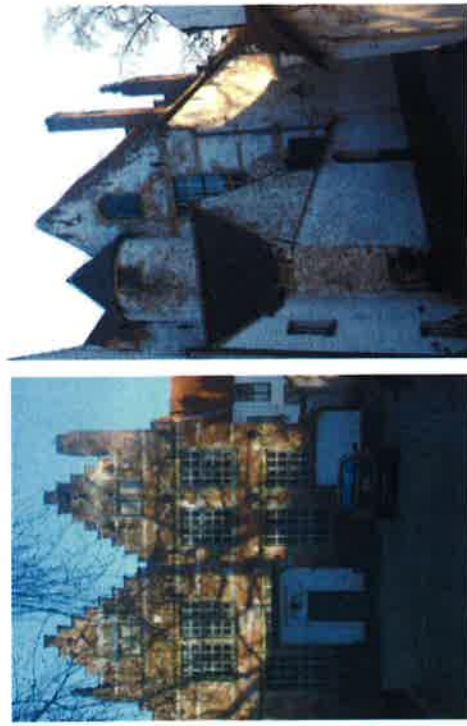
1975. Zie: beeldbankvlas, Inventarisnummer 12912901542.

1975. Zie: beeldbankvlas, Inventarisnummer 12912901565, zie ook 12912901566.

Kadaster, **19/08/2009**. Woning 31 in rood aangeduid.

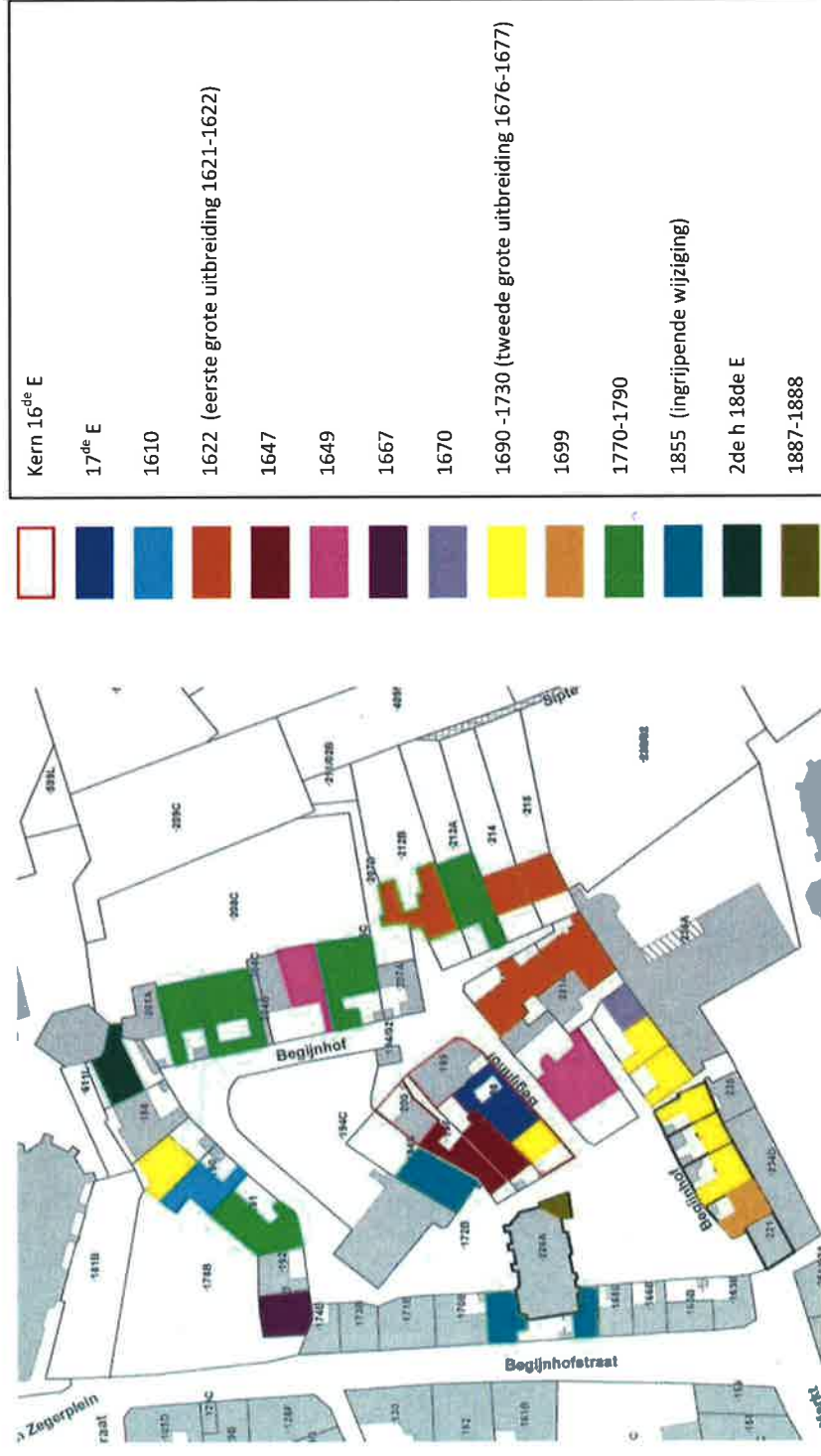

18 maart 2009. De voor- en achtergevel van woning 31. Zie: Foto-archief restauratiedossier Architectenbureau Ph. Pauwels – Stoop Architecten.

Omstreeks 1985 – 1986 werden er restauratiewerken aan de daken van de hoofdgebouwen binnen het Begijnhof uitgevoerd door Architectenbureau Ph. Pauwels.(18)

(18) Zie: BODDIN, P., o.c., p. 7/43.

iv. Datering woningen conform P. Despriet in kaart gebracht¹⁵

Kadasterplan 19/08/2009 met grijze arceringen, bewerkt door O. De Beus, oktober 2010.

Volgens deze datering valt woning 31 buiten de 16de – eeuwse kern van het begijnhof. De woning zou van 1649 dateren, zoals woning 14. Woning 28 en 29 zouden van hetzelfde decennium dateren.

¹⁵ Zie: P. Despriet, o.c., pp. 104-107.

v. Architecturale analyse

a. EXTERIEUR

ALGEMEEN

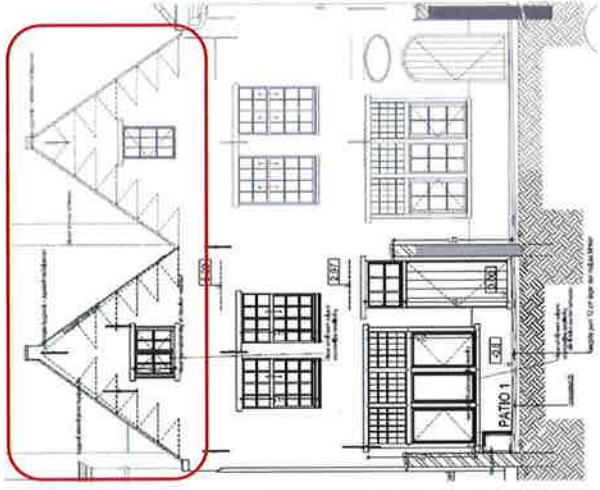
Huidige toestand voorgevel woning 31.

Huidige toestand achtergevel woning 31.

Huidige toestand voorgevel woning 28/29.

Uit het onderzoek door T. Nevejan blijkt dat de Lodewijk XIV-stijl de architectuur in Kortrijk pas tussen 1675 en 1740 beïnvloedde.¹⁶ Barokgebouwen vertonen in principe een uitgebreid gebruik van ornamentiek. De architectuur van woning 31 daarentegen is sterk regionaal en leunt aan bij de traditionele baksteen- en natuursteenconstructies uit de 16de eeuw. Wel zijn de rijk uitgewerkte ankers een uiting van deze Lodewijk XIV-stijl.

¹⁶ NEVEJAN, T., *Het Sint-Elisabeth begijnhof te Kortrijk*, (onuitg. Licentiaatsverhandeling R.U.G.), Gent, 1991, p. 23.

Het dubbelhuis is opgebouwd uit rode baksteen, waarin witte natuursteen verwerkt is voor onder meer de deur- en vensteromlijstingen, de speklagen, de monelen en de sluitstenen. Baksteen werd geleverd door lokale steenbakkerijen. De **witte** natuursteen kwam uit groeven en kon gemakkelijk getransporteerd worden via de Leie, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld het Brugs begijnhof, waar deze natuursteen spaarzamer werd aangewend.

Het volume bestaat uit vier (of vijf) travéeën en twee bouwlagen onder gelijklopende zadeldaken, waarbij de nokken loodrecht gericht zijn op de voorgevel. De voorgevel bestaat uit twee gekoppelde trapgevels. De achtergevel bevat een witgeschilderde bakstenen punt- en tuitgevel met een traptoren onder een leien spits.¹⁷ De voorkoer is deels omheind met een bakstenen muur, deels met een ijzeren hek en toegangspoortje. Achteraan het huis bevindt zich een buitenkoer waaraan een bijgebouw gekoppeld is. Vaak zijn bijgebouwtjes als deze later te dateren, met name uit de 18de of 19de eeuw.¹⁸

Het onderscheid tussen de voor- en achtergevel valt op. De voorgevel is op het eerste zicht meer uitgewerkt. De achtergevel is te vergelijken met woning 28 en 29 en oogt minder representatief. Tevens **verschilt het linkergedeelte van het rechtergedeelte van de achtergevel. Het rechtergedeelte sluit met zijn korfbogige overspanningen bij de voorgevel aan.** Het linkergedeelte vertoont nog originele raamkaders en sluit eerder bij woning 28/29 aan. Tevens vertoont dit gedeelte sporen van vlechtingen, zoals bij woningen 28/29.¹⁹ De rechterachtergevel van woning 31 vertoont echter geen vlechtingen. Vermoedelijk bevatte deze in oorsprong een trapgevel, zodat het regenwater zorgvuldig kon worden afgevoerd.

Sporen van vlechtingen in de linkerachtergevel van woning 31. Zie: O. De Beus, 28/01/2011.

¹⁷ Zie: <http://inventaris.vioe.be>, geconsulteerd: september 2010.

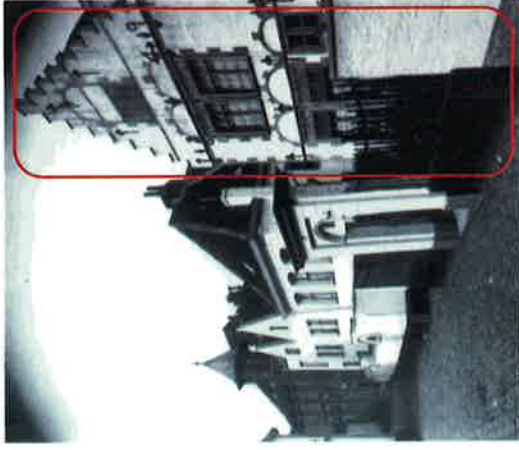
¹⁸ DESPRIET, P., *Ontstaan en ontwikkeling van het Kortrijkse begijnhof*, vol. 21, jg. 2001, afl. 1, nr. 45, Kortrijk, 2001, p. 103.

¹⁹ De vlechtingen dienden om de afvoer van het regenwater te optimaliseren.

Conclusie

Het gebouw is typerend binnen het 17de –eeuwse Kortrijk, met een minimum aan uitgewerkte barokelementen. Het valt op dat vooral de achtergevel verscheidene aanpassingen kent doorheen de tijd. Wellicht was zowel de voor- als achtergevel even rijk uitgewerkt, daar beide zichtbaar waren vanop het ‘publieke’ domein.

GEVELAFWERKING

Niet gedateerd. Zie: KIK.

Restanten schildering imitatiebaksteen & datumsteen. Zie: O. De Beus, 29/11/2010.

De volledige achtergevel van woning 31 is geschilderd, ook de stukken uit witte natuursteen, daar die enkel een constructieve en geen decoratieve functie hadden.²⁰ Uit foto's blijkt dat ook de voorgevel oorspronkelijk gekaleid was.²¹ Deze lagen werden bij de restauratiecampagne van 1898 door grootjuffer

²⁰ BODDIN, P., *Restauratie van het huis van de grootjuffrouw in het Begijnhof te Kortrijk*, (onuitgeg. Masterthesis, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Departement Industrieel Ingenieur, Campus Rabot), Gent, 2000-2001, p. 45.

²¹ Zie: 'ii. Evolutie van woning 31 in woord en beeld.'

C.Hiers verwijderd en in imitatiebaksteen en –natuursteen geschilderd, waarbij gebruik makend van een dubbele dagstreep. Bewijs van deze restauratiecampagne is de datumsteen die in de gevel verwerkt is.²²

Conclusie

De kleursamenstelling van de gevels is doorheen de tijd verscheidene malen aangepast. De witte afwerkingslaag, die te zien is op foto's van voor 1906, kan evengoed een 19de – eeuwse aanpassing zijn.²³

GEVELANKERS

Bij de stenen constructies is verstijving van de constructie noodzakelijk daar geen gebruik wordt gemaakt van doorlopende elementen zoals in de houtbouw. De tussendorpels van de kruisvensters, die een doorlopende horizontale band vormen, beletten de zijwaartse beweging van het skelet. In de verscheidene gevels zijn lange smeedijzeren ankers gebruikt, zoals ter hoogte van de doorlopende lateien en de moerbalken.²⁴

Voorgevel woning 31 (O. De Beus, oktober 2010.)

Ankers woning 31.

Ankers Sint-Annazaal. (O. De Beus, oktober 2010.)

²² Verdere bevindingen omtrent de restauratiecampagnes van zowel de Sint-Annazaal en woning 31 werd door Berber D' Haene (OCMW Kortrijk) geformuleerd.

²³ In sommige gevallen is gekend dat de gevels in de 19de eeuw wit geschilderd werden om het kunstmatige licht, dat toen geïntroduceerd werd, bij duisternis beter te verspreiden. Zie: Bespreking met G. Everaert, Gent, 2011.

²⁴ EVERAERT G. et al., *Vensters, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1993, p. 47

Achtergevel woning 31. (O. De Beus, oktober 2010.)

Rechterachtergevel woning 31. (Foto-archief Stoop Architecten.)

Linkergevel woning 31. (O. De Beus, oktober 2010.)

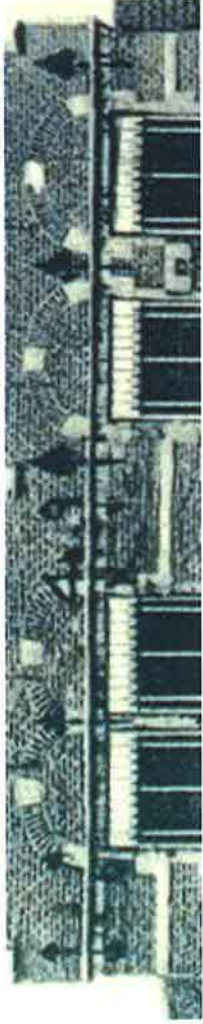

De schieters van de voorgevel zijn op het uiteinde uitgewerkt met lelie- en bloemmotieven, typerend voor de 17de eeuw. Deze van het rechtergedeelte van de voorgevel zijn rijker uitgewerkt dan van het linkergedeelte. De schieters van de Sint-Annazaal, die in dezelfde eeuw voltooid werd, zijn nog meer uitgewerkt.²⁵ Op het linkergedeelte van de voorgevel van woning 31 vormen de schieters het jaartal 1649. Dit gebruik werd vanaf de 2^e h 16de en geheel 17de E toegepast.²⁶

De schieters van de achtergevel van woning 31 zijn langwerpig, behalve deze in de top is met een leliemotief uitgewerkt. Deze van de zijgevels zijn tevens langwerpig en zijn te situeren ter hoogte van de verdiepingsvloeren en de schouwkanalen. De linkerzijgevel vertoont echter ter hoogte van de eerste verdiepingsvloer ook 'kruisvormige' ankers. Beide vormen werden door elkaar aangewend. Men gebruikte namelijk wat voorhanden was.

²⁵ De Sint-Annazaal werd in 1682 voltooid. Zie: <http://inventaris.vioe.be>.

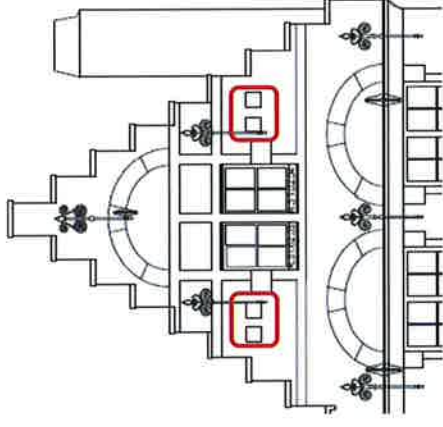
²⁶ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Bouwbeslag*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, pp. 5-7.

Voorgevel. Toestand 1906-1910. Zie: beeldbankvlas, Inventarisnummer 12912900149.

Voorgevel. Toestand 2005. Zie: Foto-archief Stoop Architecten.

Aanzicht voorgevel rechterhuis met aanduiding van de datumstenen.
Toestand 2010. Zie: Restauratiedossier Stoop Architecten.

Als de toestand van 1906-1910 vergeleken wordt met de huidige toestand, valt op dat extra ankers zijn toegevoegd doorheen de tijd. Wellicht om constructieve redenen. De vorm is éénvoudig; in de 18de en 19de eeuw zijn de ankers dan ook functionele elementen zonder meer.

In de rekeningen werd een betaling van 7 juli 1884 teruggevonden, die vermelding maakt van de aanmaak van nieuwe ankers: ' 1884 Juli 7 Betaald aan DuBlycky –Anckers v' t binden: Groothuys 121, 40'²⁷ De kostprijs ervan bedroeg 121,40 franken. Hoogstwaarschijnlijk gaat het om deze bijgevoegde plaatankers.

Merkwaardig zijn de 'omgebogen' ankers. In de top van de rechterachtergevel zat deze mogelijks omheen een hijsbalk. Deze in de linkergevel boven het venster van de eerste verdieping rustte wellicht op een natuurstenen element. Vermoedelijk zat er een venster met natuurstenen kolom, die de krachten opving. Opvallend is ook het schuingerichte anker in de top van de rechterachtergevel.

²⁷ NEVEJAN, T., Het Sint-Elisabeth begijnhof te Kortrijk, (onuitg. Licentiaatsverhandeling R.U.G.), Gent, 1991, p. 277.

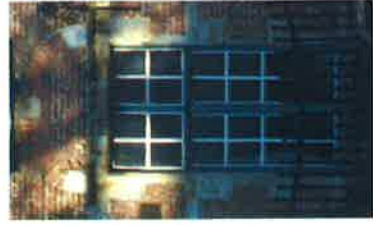
Conclusie

De ankers van de rechter- en linkervoorgevel verschillen van elkaar. Dit wijst op een verschillende uitvoerder. Bijgevolg dateren beide bouwvolumes van een verschillende periode. Jammer genoeg zijn de datumstenen op het rechterhuis niet leesbaar. Tevens is het anker van het linkerhuis, rechts van het bovenlicht, zeer dicht gesitueerd bij dat van het rechterhuis. Het kan wijzen op de mogelijks latere aanbouw van het linkerhuis.

Het schuingerichte anker in de top van de rechterachtergevel was vermoedelijk in oorsprong verticaal. Dit impliceert dat de bovenrand ervan tot tegen de dakbedekking kwam zoals het anker erboven. Ook dit gegeven kan erop wijzen dat de gevel in oorsprong een trapgevel was en hoger kwam.

VENSTERS

Voorgevel

Gelijkvloerse verdieping – Verdieping 1 linkergevel – Verdieping 1 rechtergevel – Top rechtergevel – Top linkergevel. Zie: Foto-archief Stoop Architecten.

In de voorgevel bevinden zich rechthoekige kruisvensters in een omlijsting met negblokken waarboven een ontlastingsboog met natuurstenen aanzet- en sluitsteen.²⁸ Op de gelijkvloerse en eerste verdieping zijn zichtbare, houten raamwerken geplaatst. In de top zijn natuurstenen kruiskoziijnen te merken, die deels dichtgemetseld zijn. Dit type van venster ontstond in de 15de eeuw en bleef tot in de 2^e helft van de 17de eeuw het meest gebruikte venstertype en

²⁸ Vanaf de 16de eeuw werd een overspanning vaak met een ontlastingsboog met een natuurstenen aanzet- en sluitsteen gerealiseerd en niet meer met dubbele bakstenen rollagen. Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Vensters*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 17.

was tot de 18de eeuw gangbaar. In het linkergedeelte zijn de twee naast elkaar liggende ramen gekoppeld. In de rechtergevel zijn deze duidelijk gescheiden, elk omgeven met natuurstenen negblokken. Men was genoodzaakt een gekoppeld raam te hanteren in de linkervoorgevel, daar die zowel een deur als twee ramen **bevatte en de breedte beperkt** was.

Opvallend in de linkergevel zijn de vernieuwde hardstenen moneel onderaan en de nieuwe hardstenen horizontale in het kruisvenster in de top.

Het meest voorkomend type raam is een **traditioneel houten raam, met vast bovenlicht en twee opendraaiende vleugels, met kleinhoutverdeling**. In oorsprong hadden deze veelal een schuivend raam, zoals deze op de eerste verdieping (R.31.01.01-R.31.01.04). Het schuifraam was een vormelijk element dat vooral in de 17de en 18de eeuw in de Engelse en Nederlandse architectuur van toepassing was en hier in onze streken overgenomen werd.²⁹ Vanaf het laatste decennium van de 17de eeuw was meer en meer sprake van dit nieuw type venster of schuifvenster.³⁰

Vaak werd gebruik gemaakt van 'gestandaardiseerde afmetingen'; 1,10m, 1,20m of 1,30 m. Deze van de voorgevel meten ca. 1,27 à 1,30m.

Achtergevel

Woning 31; achtergevel; R.31.01.08

Woning 31; achtergevel; R.31.01.05

Woning 31; R.31.00.07

Woning 31; gelijkvloers; R.31.00.05

Woning 31; R.31.00.08

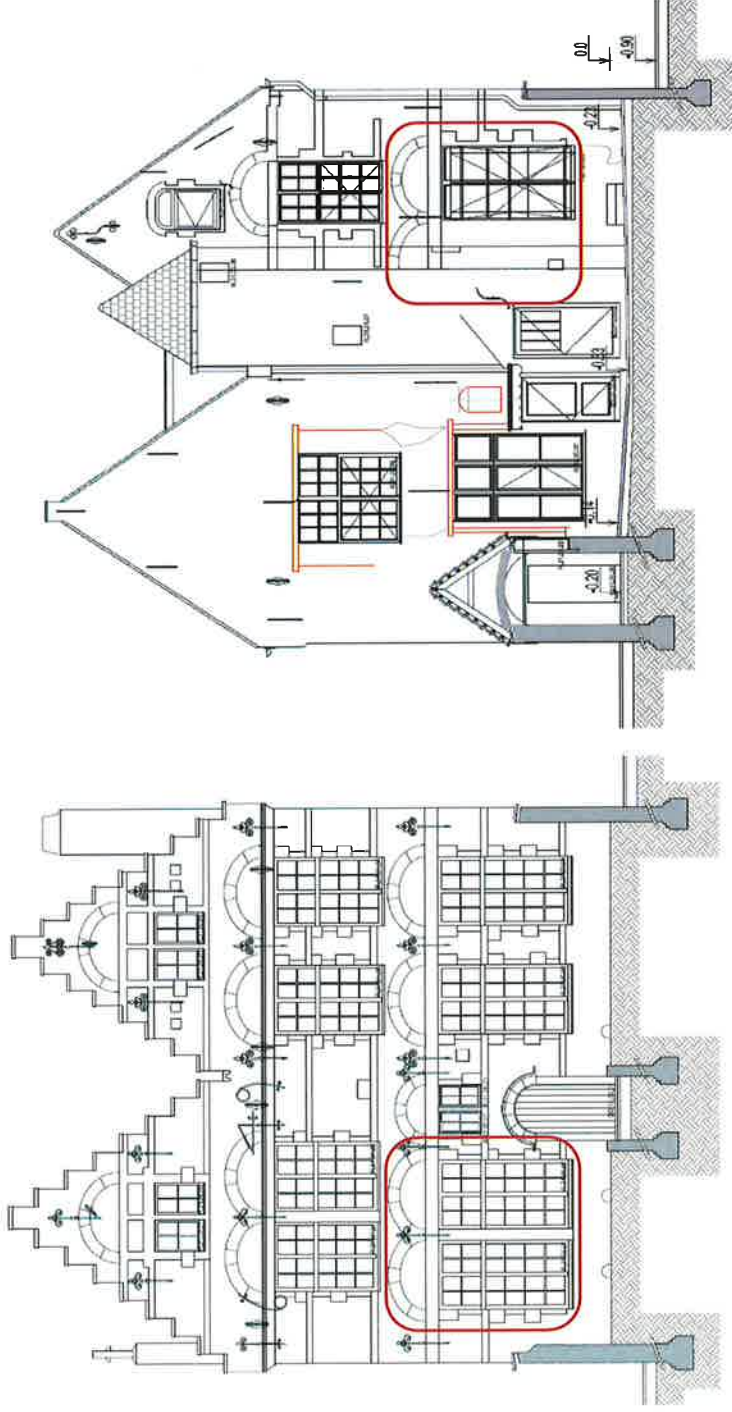

Ook de achtergevel bevat traditionele ramen die oorspronkelijk een schuivend raam hadden, zoals in de rechtergevel op het gelijkvloers (R.31.00.05). Deze laatste heeft bovendien twee uitneembare 'panelen'. Dit werd later voor het bestaande glas toegevoegd om de doorkijk te verhinderen. Tevens zijn er kozijnen; in de keuken, in de traptoren en op de zolderverdieping met een enkelvoudige vleugel (R.31.00.08/R.31.01.06/R.31.01.07/R.31.02.05) en op de

²⁹ Idem, p. 31.

³⁰ Idem, p. 66.

eerste verdieping rechts met twee opendraaiende vleugels (R.31.01.05). De linkerachtergevel bevat op de gelijkvloerse verdieping een 'recent', opendraaiend raam (R.31.00.07). De toren bevat twee vaste ramen (R.31.00.06 en R.31.02.06).

Woning 31; voorgevel. Gekoppeld raam.

Woning 31; achtergevel; bouwsporen in rood.

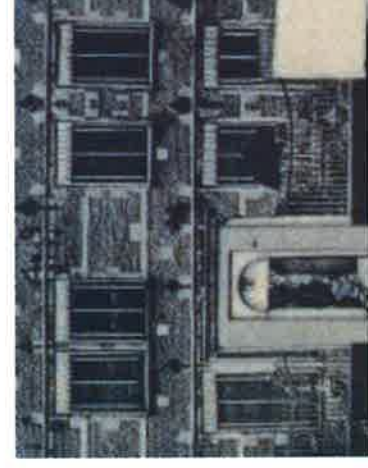
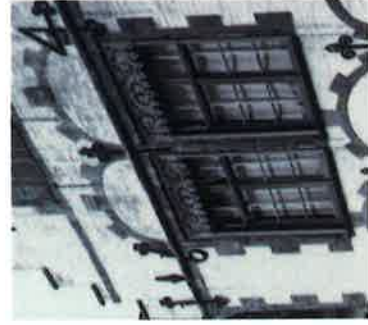
Wo 28&29; voorgevel. Raam nivo 0.

De achtergevel van woning 31 vertoont tal van bouwsporen. De rechterachtergevel bevatte op de gelijkvloerse verdieping wellicht een gekoppeld raam zoals in de voorgevel. In de linkerachtergevel zijn nog oude kozijnen te zien. Mogelijks volgden deze dezelfde vormgeving als die in de voorgevel van woning 28, dat conform de bewaarde elementen gerestaureerd is. De glas-in-lood panelen zijn niet koud verwerkt in de bovenlichten, maar gevat in houten ramen. Dit principe dat in de tweede helft van de 17de eeuw opkwam, verbeterde het comfort aanzienlijk.³¹

³¹ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Vensters*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 66.

In de rekeningen van 1772-1776 wordt het 'groot huys bewoont door de groot joeffrauw' vermeld, waarvoor negen kruisramen en bijhorende luiken gemaakt werden. Het is niet geheel duidelijk welke ramen bedoeld worden. In de negblokken zijn in de voorgevel en de linkerachtergevel nog sporen te zien van de ophanging van luiken. Deze konden dienen om de toen dure beglazing te beschermen of wellicht bevatten de vensters onderaan enkel luiken in oorsprong. Op een oude foto uit 1906-1910 zijn tevens 'luiken' te bemerken, weliswaar niet gebruik makend van de luikduimen tussen de negblokken. Op de foto van het KIK is duidelijk te zien dat het om een naar beneden schuivende verduistering gaat. Tevens zijn er rijkelijk versierde 'afdepanelen' te bemerken bovenaan de ramen. De vensters in de top bevatten bovendien nog blokramen met een andere kleinroedeverdeling. De recente ramen zijn in grotere vlakken ingedeeld.

Niet gedateerd. Voorgevel; nivo 0/nivo 1/nivo 2. Zie: KIK.

Hang- en sluitwerk

Hang- en sluitwerk uit de ontstaansperiode van de woning komt nauwelijks voor. Qua vormgeving varieert het beslag van de ramen naargelang de periode waarin deze gemaakt werden. De verbouwde schuiframen hebben bijna allen een spanjolet.³² Het gebruik van de spanjolet ontstond in de 18de eeuw wegens de grotere vensterhoogtes. Begin 18de eeuw bestond het systeem uit een korte en lange schuif. Dit evolueerde naar een doorlopende schuif of schuifspanjolet, waaraan later een hendel toegevoegd werd.³³

1906-1910. Detail voorgevel. Zie: beeldbankvlas,
Inventarisnummer 12912900149.

³² Het principe van de spanjolet ontwikkelde zich doorheen de 18de eeuw. Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Vensters*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 30.

³³ Zie: EVERAERT G. et al., *Vensters, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1993, p. 78.

Ruimte 02 (R.31.00.02)

Ruimte 03 (R.31.00.05)

Ruimte 05 (R.31.00.05)

Ruimte 05 (R.31.00.07)

Ruimte 09 (R.31.01.05)

Spanjoletten, catalogus van Gbrs. Holtermann.³⁴

De oudste types bevinden zich in de ruimtes 03 en 09. De vormgeving ervan is analoog aan deze uit de catalogus van de Gbrs. Holtermann van 1903.

Knikkertje en gelijkaardig principe.

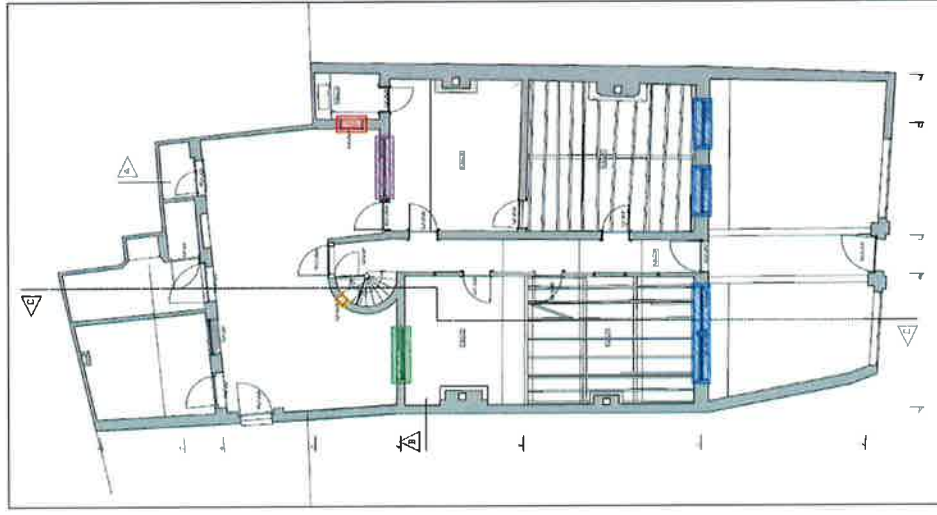
Schuif.

De verscheidene scharniertypes.

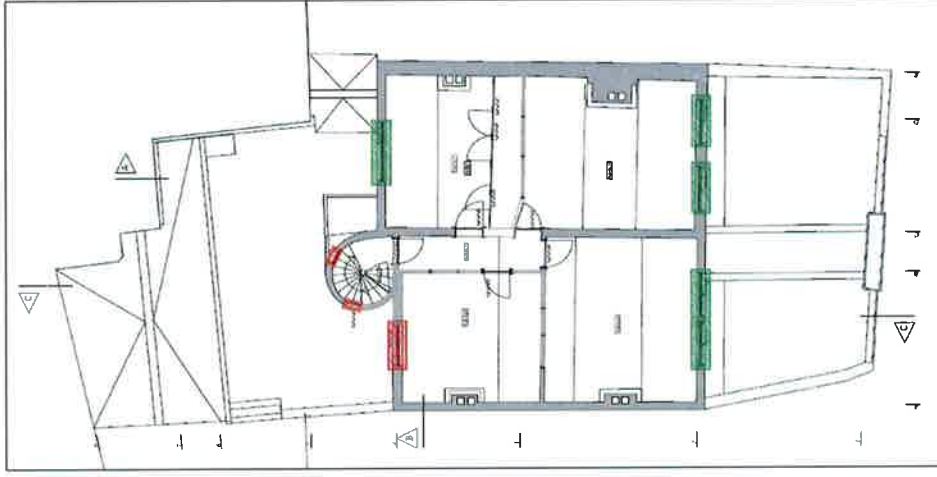
De oudste scharnieren bevinden zich aan het keukenvenster. (R.31.00.08)

³⁴ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Vensters*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 108.

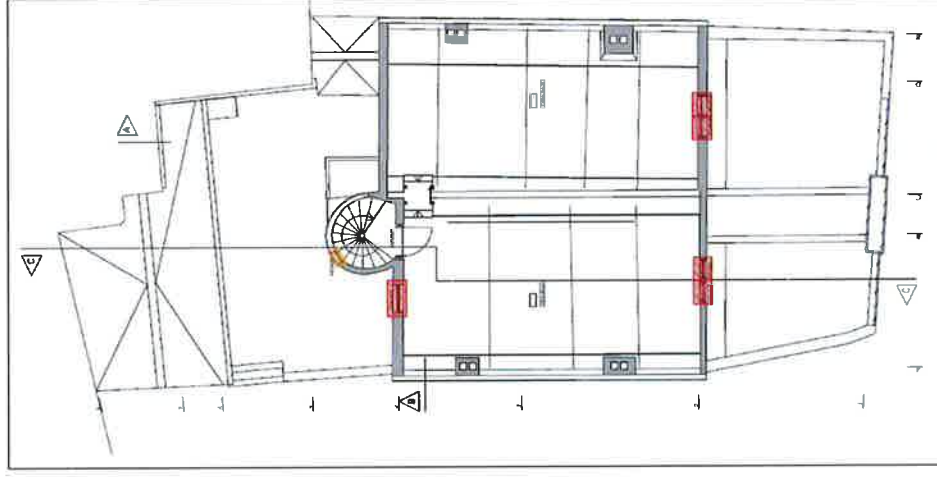
Overzicht raamtypes

Woning 31; nivo 0.

Woning 31; nivo 1.

Woning 31; nivo 2.

VR	K/OR	SR	SR/OR	OR

(VR = vast raam, K/OR = kozijn/opendraaiend, SR = schuifraam, SR/OR = oorspronkelijk schuifraam/opendraaiend raam, OR = opendraaiende raam)

Conclusie

Er komen voornamelijk twee types voor; met name het schuifvenster en het kozijn. Er werd echter veel verbouwd en/of vervangen, zoals de schuiframen die tot opendraaiende ramen verbouwd werden. Vermoedelijk had het Brugse begijnhof een invloed op het Kortrijkse. Zo is het kozijn een typisch Brugs element dat wellicht overgenomen werd in Kortrijk. Ook uit historische feiten blijkt dat Brugge en Kortrijk een nauwe band hadden.³⁵

TRAPTOREN

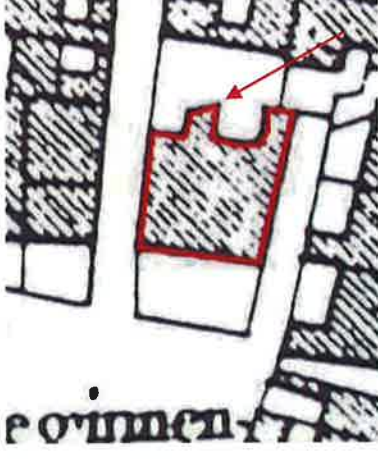
Woning 31; traptoren voor het herschilderen.

Woning 31; traptoren voor het herschilderen.

Woning 31; traptoren toestand oktober 2010.

Detail uit Plattergrond 1822. Eerste kadastrale atlas van Kortrijk door C. Cierckens, publicatie 1830. Zie: DESPRIET, P., o.c., p. 80.

Het metselwerkverband van de trap met zowel de linker- als de rechtergevel loopt niet perfect door. Het betreft wellicht een latere aanbouw of herbouw.

³⁵ Zie: Bespreking met G. Everaert, Gent, 2011.

Uit welke periode deze toren dateert, is niet geheel duidelijk. De bouw ervan werd niet in de rekeningen teruggevonden. De plattegrond van 1822 is het oudste plan, die deze toren toont.

Het is niet onmogelijk dat één van de grootjuffers deze als statussymbool uitbouwde. In ieder geval lijkt het onwaarschijnlijk dat C. Hiers, gekend om haar restauratiecampagne van 1898, deze (her)bouwde, daar het plan van 1822 de toren reeds toont en de metselwerkkosten relatief laag liggen.

De kosten van de restauratiecampagne in 1898 werden als volgt onderverdeeld:³⁶

Desmet	metser	245,97 franken
Paul Demeyer	metser	79,85 franken
Clarysse	loodgieter	80, 8 franken
Vanbiervliet	schilder	209,21 franken
Drinkgeld der werklieden		10 franken

Omstreeks 1918 werd de achterpartij van de woning beschadigd. Het betreft de 'opperste kamer' achteraan. Of dit gevolgen had voor de toren, is niet duidelijk.³⁷

In het begijnhof is een tweede toren terug te vinden, met name aan de Sint-Annazaal. Deze werd voltooid in 1682. Stilistisch gezien sluit deze toren aan bij de voorgevel en rechterachtergevel van woning 31. De toren, aangebouwd bij woning 31 dateert hoogstwaarschijnlijk van een latere periode.

Conclusie

De toren dateert in ieder geval van een latere periode dan de rechterachtergevel, daar de boog in het metselwerk abrupt wordt onderbroken en het metselwerkverband niet doorloopt. Mogelijks dateert de toren van de 18de eeuw, wanneer verscheidene verbouwingswerken plaatsvonden. Een versteningsproces van de toren is ook niet uitgesloten.

Zie: <http://vriendenbewonersbegijnhofkortrijk.typepad.com> (19/01/2011).

³⁶ Kroniek van het Begijnhof nr. 1, Stadsarchief Kortrijk.

³⁷ '1918 13 oktober; 's morgens viel er eenen obus op het Groot Huis, verniele een deel van het opperste, eene kamer met al de meubels die er zich in bevonden, sloeg een deel van den muur in aan de aanpalende voorkamer [...] Zie: Kroniek van het Begijnhof nr. 1, Stadsarchief Kortrijk.

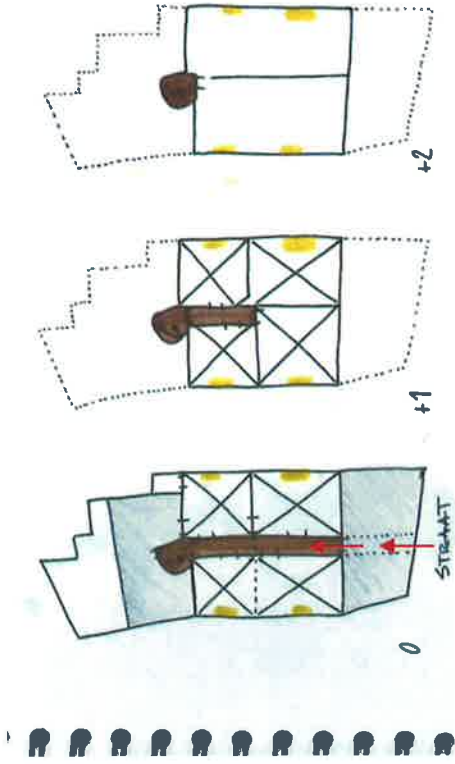
b. INTERIEUR

De binnenruimtes van woning 31 zijn grotendeels ontmanteld. Toch zijn nog enkele elementen en sporen zichtbaar die duiden op de stijlaanpassing doorheen de tijd. Een verdere analyse van de opbouw en aanwezige materialen verklaart dit nader.

PLANOPBOUW

Naast woning 31 (1649) wordt ook de planopbouw van woning 27 (1647) en woning 30 (1690-1730) weergegeven. Woning 27 zou tevens als grootjufferswoning gefungeerd hebben in de 20ste eeuw.³⁸ Omtrent woning 30 is enige onduidelijkheid, daar deze tevens nabij de kapel is gesitueerd en de gevel ervan bijzonder is. Daarnaast wordt woning 38 (1690-1730) ter vergelijking aangehaald, daar deze als doorsnee woning beschouwd kan worden.

* Woning 31

Woning 31; in stippellijn de onderliggende kelderruimte, in geel de locatie van de haardplaatsen/schouwkanalen, in bruin de circulatieruimte om de verschillende lokalen te bedienen. (O. De Beus, 8 november 2010.)

Ten opzichte van de twee trapgevels situeert de deur zich in het midden van de gevel. Dit vormt de meest evenwichtige compositie. Ten opzichte van de linkergevel bevindt de deur zich in de uiterst rechtse travee, zodanig dat ernaast bruikbare ruimtes overblijven.³⁹ De verschillende ruimtes worden bediend

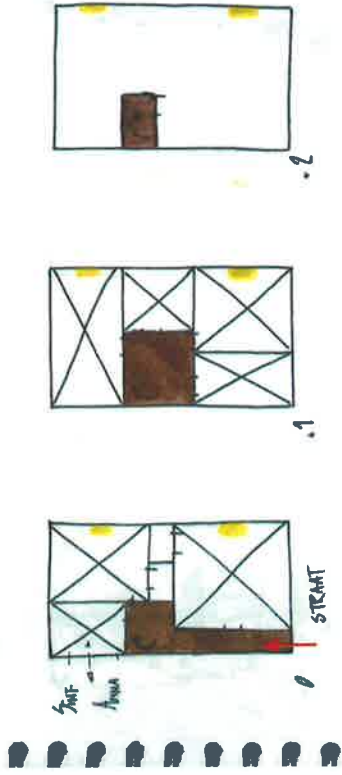
³⁸ Zie: BODDIN, P., *Restauratie van het huis van de grootjuffrouw in het Begijnhof te Kortrijk*, (onuitgeg. Masterthesis, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Departement Industrieel Ingenieur, Campus Rabot), Gent, 2000-2001, p. 7.

vanuit een centrale gang. Dit principe kwam op in de 17de eeuw. Voorheen had enkel de elite een inkom. Bij éénvoudige woningen viel men als het ware met de deur in huis.⁴⁰

Merkwaardig zijn de moerbalken die tot in de gang doorlopen. De sloffen van de moerbalken zitten ingeklemd tussen de twee wanden van de gang.

De ruimtes op de gelijkvloerse verdieping bezitten elk een haard en konden dus elk apart verwarmd worden. Op de eerste verdieping hebben enkel de ruimtes aan de voorzijde een stookplaats, hoewel de schouwkanalen in de achterliggende ruimtes toch een uitgewerkte schouwmantel hebben ter decoratie. De twee zolders zijn grote ruimtes, die niet ingericht zijn.

* Woning 27

Woning 27; in geel de locatie van de haardplaatsen/schouwkanalen, in bruin de circulatieruimte om de verschillende lokalen te bedienen.
(O. De Beus, 8 november 2010.)

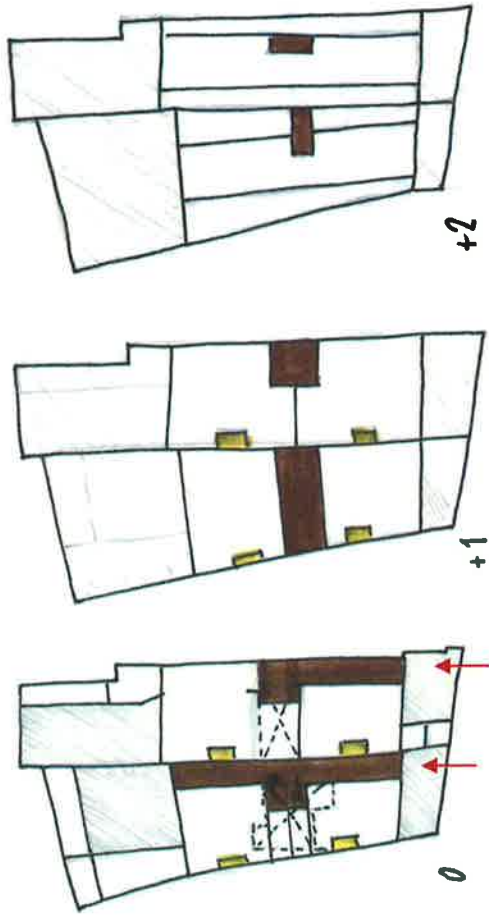
De deur bevindt zich in de uiterst linkse travee van de gevel. Daardoor is een grote, bruikbare ruimte naast de gang mogelijk. Ten opzichte van woning 31 is deze woning in lengte groter en in breedte kleiner. Niet alle ruimtes bevatten een haardplaats. Tevens is de zolderruimte niet ingericht.

³⁹ Bij smalle, éénvoudige gevels stond de deur in één van de uiterste traveeën, zo kon men naast de gang nog een bruikbare kamer maken. Zie: EVERAERT G. et al., *Deuren en Poorten, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1995, p. 87.

⁴⁰ Idem, p. 60.

Opvallend zijn de kleine ruimtes die op de gelijkvloerse verdieping aan de grote, verwarmbare ruimtes palen. Wellicht fungeerden deze als alkoof of berging/kastruimte zoals in woning 31. Ook op de eerste verdieping ligt naast elke grote verwarmbare ruimte een iets kleinere, onverwarmde ruimte, weliswaar niet rechtstreeks verbonden.

* Woning 28/29

Woning 28-29; in geel de locatie van de haardplaatsen/schouwkanalen, in bruin de circulatieruimte om de verschillende lokalen te bedienen.
(O. De Beus, 8 november 2010.)

Het valt op dat het linkerhuis van woning 31 qua planopbouw het meest woning 28 benadert, met uitzondering van de trap.

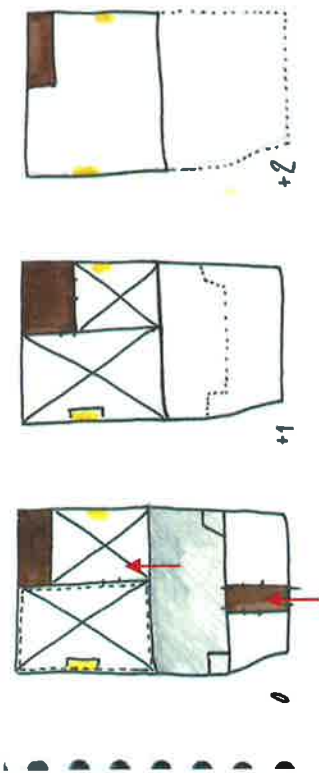
* Woning 30

Woning 30; in stippellijn de onderliggende kelderruimte, in geel de locatie van de haardplaatsen/schouwkanalen, in bruin de circulatieruimte om de verschillende lokalen te bedienen. (O. De Beus, 8 november 2010.)

Ondanks de smalle gevelbreedte, ca. 6,5 m, is de deur toch centraal gesitueerd, mogelijks omdat dit meer aanzien uitstraalde. In vergelijking met woning 31 en 27 valt op dat er geen gang aanwezig is. Tevens is op zolder wel een bewoonbare ruimte gecreëerd. Niet alle ruimtes hebben een haardplaats.

* Woning 38

Woning 30; in stippellijn de onderliggende kelderruimte, in geel de locatie van de haardplaatsen/schouwkanalen, in bruin de circulatieruimte om de verschillende lokalen te bedienen. (O. De Beus, 8 november 2010.)

De opbouw voor de reeks woningen 37 tot 40 is gelijkaardig. Op de gelijkvloerse verdieping bevindt zich telkens een woonruimte met een grote haardplaats en daarnaast een kleinere ruimte waarin de trap. Op de eerste verdieping zijn telkens een circulatieruimte, een grote ruimte met haardplaats en een kleinere ruimte, al dan niet met haard, terug te vinden.

Conclusie

In het document, opgesteld door Unesco staat: 'The house of the Grande Dame or Council, located near the church, is more representative in its dimensions, the arrangement of its facades and its interior design.'⁴¹ Het was typerend dat het huis van de grootjuffer nabij de kapel gesitueerd was en meer aanzien uitstraalde. Ook een convent onderscheidt zich van een doorsnee begijnhuis door diens uitstraling en grootte.⁴² Woning 31 en 27 zijn gekend als grootjufferswoningen. Beide woningen vallen groter uit dan de doorsnee begijnhuizen. Woning 30 daarentegen is kleiner en gelijk qua opbouw op woning 38. Toch valt deze woning op door zijn locatie, nabij de kapel, en diens rijkere gevel. Uiteraard moet in rekening gebracht worden dat doorheen de tijd mogelijks aanpassingen gebeurd zijn.

Opvallend is de gelijkenis tussen woning 31 en woning 28/29. De woningen dateren dan ook uit hetzelfde decennium volgens P. Despriet.

Sommige functies in het begijnhof 'verhuisden' doorheen de tijd. Vermoedelijk was woning 30 in oorsprong het huis van een grootjuffer. Deze ligt bovendien in het oudste gedeelte van het begijnhof. Naar de grootte en indeling te oordelen is woning 27 ooit een convent geweest en nadien gebruikt geweest als grootjufferswoning. (cfr. verschillende verwarmde ruimtes + alkoof/kastruimte) Naar grootte te oordelen kan ook woning 31 als convent gefungeerd hebben.

⁴¹ Zie: <http://whc.unesco.org/uploads/nominations/855.pdf>, p. 294.

⁴² 'The community houses, often founded by benefactors for poor Beguines, stand out from the ensemble by virtue of their size and richer decoration. The house of the Grande Dame or Council, located near the church, is more representative in its dimensions, the arrangement of its facades and its interior design.' Zie: Idem.

VLOEREN (- & WANDTEGELS)

Kelder

Ruimte 03

Ruimte 04

Ruimte 05

Ruimte 08

Ruimte 10

In de 17de eeuw wordt nog voornamelijk gebruik gemaakt van witte en zwarte natuursteen. In de gang en de keuken liggen donkere, natuurstenen tegels. In de gang zijn deze overhoeks gelegd, afm. 37*37cm. In de keuken hebben deze afm. 23*23cm.

In 1747-1751 zou er een 'leveringhe van vloertichels in het huys van joefvrouw prevel ende galleyerische steentjes in het groot huys' geweest zijn.⁴³ Deze 'galleyerische steentjes' duidde op de levering van geglaazuurde tegels. Deze tegels hadden meestal een beperkte afmeting van ca. 13*13 cm. Vanaf 1600 werden deze tegels volop geproduceerd. In een woonhuis werden ze in het begin vooral gebruikt voor de voornaamste ruimtes, onder andere als decoratie van de binnenzijde van de schouw, zoals in woning 31.⁴⁴ De decoratie ervan evolueerde doorheen de 17de eeuw. Bij aanvang vormden de tegels samen één groot patroon. Dit evolueerde naar de individuele tegeldecoratie, zoals terug te vinden in het kelderraam. In het begin waren de hoekornamenten vrij groot, omstreeks 1650 waren deze vrij klein. De exacte datering van de tegels blijkt niet evident. In de hoeken van de tegels in het kelderraam -wellicht recup- en in ruimte 04 zijn duidelijk gaatjes te bemerken, wat wijst op de originaliteit ervan. Deze hebben te maken met de productiemethode.⁴⁵

De volledige blanke tegel zonder enige versiering, zoals men in ruimte 04 aantreft, werd vanaf de tweede helft van de 17de eeuw vaak gebruikt. Daarnaast werden ook bruin gespikkelde of gewolkte tegels geproduceerd, die vaak in combinatie met witte tegels verwerkt werden en toegepast in haarden, zoals in ruimte 03.⁴⁶ Soms worden deze ook olietegels genoemd.⁴⁷

⁴³ Zie: NEVEJAN, T., Het Sint-Elisabeth begijnhof te Kortrijk, (onuitg. Licentiaatsverhandeling R.U.G.), Gent, 1991, p. 258.

⁴⁴ EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: Interieur, dl. Vloer- en wandtegels*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 20.

⁴⁵ Idem, p. 17.

⁴⁶ Idem, p. 21.

⁴⁷ Cfr. Tegels woning 37. Zie: restauratiedossier Architectenbureau Ph. PAUWELS –STOOP ARCHITECTEN bvba, fase 6.

Tot omstreeks 1620 werd roodbakken klei gebruikt, in de tweede helft van de 17de eeuw was de scherf van de tegel volledig geel. De tegels in ruimte 08 vertonen daarentegen duidelijk een rode kleur waarover een groene verflaag is aangebracht. Deze liggen geschrapt. De afmetingen zijn metrisch, met name 12*12 cm.

De 'vloertichels', waarvan sprake in de rekening van 1747-1751, duiden wellicht op tegels van gebakken aarde.⁴⁸ In ruimte 10 bestaat de stookvloer uit rood gebakken tegels, of ook Boomse tegels, in 'halftegelsverband' met zijdes van 13,5 cm. Deze komen reeds in de 14de –eeuwse archieven voor. De vroegste exemplaren hebben afmetingen van 11,5 over 12,5/13 cm, nadien komen ze voor met afmetingen van 16 tot 19 cm.

In ruimte 05 werden zwarte en witte cementtegels in dambordpatroon, afm. 25*25 cm, aangewend. Daarboven ligt over een klein oppervlak een vloer uit cementtegels met sterpatroon, afm. 20,5*20,5 cm. Deze type tegels werden vooral in de tweede helft van de 19de eeuw en begin 20ste eeuw toegepast. Het was een goedkoop materiaal, maar minder slijtvast.⁴⁹

Op de eerste verdieping liggen in alle ruimtes plankenvloeren. De breedte varieert van 24 cm, voornamelijk in ruimtes 08, 09 en 10, tot 27 cm in ruimte 11. In ruimte 03 en 05 zijn 'verbouwingen'. Op zolder zijn tevens houten biezen aangebracht op de voegen van de plankenvloeren om stofval naar beneden te vermijden.

Conclusie

Vermoedelijk lag in het merendeel van de ruimtes plankenvloeren, waarbij de haarden telkens een stookvloer hadden, opgebouwd uit een vuurvast materiaal. Nadien werden vloeren, bestaande uit cementtegels, talrijk geïntroduceerd.⁵⁰ Ze zijn vaak relatief waardevol, maar zeer kwetsbaar.

WANDEN

*ALGEMEEN

De rekening van 1768-1772 vermeldt 'het maecken eene boiserie int groot huys van dit hof van waegeschot, leveringhe van voordien –hout ende beeldsnijderij' en 'het maecken van een lidekant in het gemelde groothuys'. Mogelijks werden dit lidekant of ook bed en de lambriseringen met gerecupereerd hout van het gewelf en het dak van de kapel gemaakt.⁵¹

⁴⁸ Zie: NEVEJAN, T., o.c., p. 258 en EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: interieur, dl. Vloer- en wandtegels*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 10.

⁴⁹ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: interieur, dl. Vloer- en wandtegels*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 39.

⁵⁰ Zie: Restauratiefase 6; woningen 37-41. In deze woningen zijn cementtegels talrijk terug te vinden.

⁵¹ Zie: VANDENBORRE, H., *Kortrijk, Begijnhof*, s.l., s.d., p. 1.

Typisch voor de 18de eeuw zijn de dunne tussenwanden die opgebouwd zijn uit bakstenen die op hun kant staan.⁵²

Omtrent de afwerking van de wanden is weinig terug te vinden in de geschreven bronnen. In een fragment, geschreven door Clementia Hiers, wordt kort vermelding gemaakt over het uitzicht van de muren:

‘Uit nijd en gramschap, verbrijzelden zij de flesschen en besmeurden er de witte muren mee [...]’⁵³

*BEHANG

In de grootjufferswoning zijn nog restanten terug te vinden in de kastjes van het haardvolume in ruimte 03, op de schouwboezem in ruimte 10 en als binnenbekleding van de wandkast in ruimte 11.

Ruimte 03

Ruimte 10

Ruimte 11

Ingewerkte houten stijlen
in ruimte 04.

In sommige ruimtes op de gelijkvloerse verdieping zijn houten stijlen ingewerkt in het metselwerk. Wellicht werd onderaan de muren een lambrisering of zinken platen geplaatst, daar het onderste gedeelte van de muren te vochtig was. Midden 19de eeuw werd de plint een zelfstandig element, in de 18de eeuw was het behangpapier nog opgenomen in een houten lambrisering indien de volledige ruimte behangen werd.

⁵² In de grootjufferswoning wordt dit principe veelvuldig gehanteerd. In de 19de eeuw werd dit principe niet meer toegepast. Zie: Bespreking met G. Everaert, Gent, 2011.

⁵³ Zie: HIERS, C., Het Beggijnhof van Kortrijk, Kortrijk, 1938, p. 17.

H. Vandenborre stelt over deze ruimtes: 'De muren vertonen een regelmatig sporen van een vernageling van tekstiel op de muur. We veronderstellen dat op het textiel aan de onderkant een lambrizering was geschilderd met daarboven een min of meer decoratieve schildering. De doeken werden afgebiesd met lijstwerk.'⁵⁴

Conclusie

Wat de afwerking van de wanden precies was doorheen de tijd is niet geheel duidelijk. De exacte datering van het behang is tevens niet gekend. Naar formaat en afbeelding te oordelen dateren ze vermoedelijk van bij de restauratiecampagne door C. Hiers of nadien.

*SCHOUWEN

De éénvoudigste types bevinden zich in ruimte 05 en 09. De schouwmantel bestaat uit vlakke, houten onderdelen. In ruimte 02 en 08 zijn deze uit marmer gemaakt. Bij deze laatste worden de horizontale en verticale onderdelen van elkaar afgescheiden door witte inzetstukjes. Deze in ruimte 02 had aan de binnenkant een sierpaneel met pastoraal landschap. Qua vormgeving leunen de schouwmantels uit ruimte 10 en 11 bij elkaar aan. Beide zijn uit hout vervaardigd en zwart geschilderd. Deze in ruimte 10 bevat vooraan een diamantkop, eigen aan de renaissancevormgeving. Deze in ruimte 11 bevat een wit boordje, naar analogie met die in ruimte 08.

De schouwboezem in ruimte 03 bevat rechtlijnige lijsten in Lodewijk XVI-stijl, te situeren op het eind van de 18de eeuw. Bovenaan is een kooflijst. De schouwmantel in geverniste eik bevat een bakstenen stoof, waarlangs twee deurtjes met paneel. De stoof werd nadien ingebouwd. In ruimte 04 is de

⁵⁴ Zie: VANDENBORRE, H., *Kortrijk, Begijnhof*, s.l., s.d., p. 2.

⁵⁵ Foto 2 ruimte 11, zie: Restauratiedossier Stoop Architecten foto's Thomas.

schouwboezem uitgewerkt in Lodewijk XV-stijl, te situeren tussen 1775 en 1800.⁵⁶ De schouwmantel is in geverniste eik. De achterwand bestaat uit 'klompen' (15*3,5 cm). De afschuiving van de schouwboezem (onder 45°) is typerend voor het tweede kwart van de 18de eeuw. Bovenaan is een kooffijst Opvallend zijn de verstoringen in het metselwerk langsheen verscheidene schouwvolumes. In oorsprong stond er wellicht een breder schouwvolume in ruimte 09 en 11 is er enkel een schouw met een éénvoudige, houten schouwmantel, waarbij de stookplaats ontbreekt. Merkwaardig is de schouwboezem in ruimte 02, die opgebouwd is uit bakstenen op hun kant. Deze manier van construeren zou vaak in de 18de eeuw toegepast zijn.⁵⁷

Conclusie

Aanpassingen bij stookplaatsen zijn niet ongewoon daar de brandstof of de manier van verwarmen doorheen de tijd veranderde. De meest representatieve exemplaren zijn terug te vinden in ruimte 03, 04 en 10. In feite bezat elke ruimte op de gelijkvloerse verdieping en de ruimtes op de eerste verdieping aan de voorzijde van het huis een grote stookplaats.

*DEUREN

Voorgevel

zijgevel

achtergevel 01, 02 en 03

(Zie O. De Beus, oktober 2010 en achtergevel foto 03 zie: Restauratiedossier Stoop Architecten foto's Thomas.)

Deuren uit de 17de eeuw verschillen typologisch gezien niet zoveel van de voorgaande. Rechthoekige, segment- of rondbogige openingen bleven in gebruik.⁵⁸ Vanaf de 15de à 16de eeuw werden ook korf- en tudorbogen gebruikt zoals in woning 31. De voorgevel bevat een korfbogige opening, overhuifd

⁵⁶ Zie: NEVEJAN, T., o.c., p. 23.

⁵⁷ Zie: Bespreking met G. Everaert, Gent, 2011.

⁵⁸ Zie: EVERAERT G. et al., *Deuren en Poorten, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1995, p. 61.

door een waterlijst, met een bovenlicht, gescheiden door metselwerk. De opening in de zijgevel bevat een tudorboog. De toegang tot een gebouw als zelfstandig element met een eigen omlijsting komt op in de 17de eeuw. Typierend zijn de natuurstenen omlijstingen. Deze van de voordeur (BD.31.00.01) bestaat uit witte natuursteen.

Grofweg zijn twee types te onderscheiden; de geklante constructies, reeds in de middeleeuwen van toepassing, en de paneeldeuren. Zowel de deur in de voor- als zijgevel zijn opgeklante constructies (BD.31.00.01/BD.31.X.04). Stijlen aan de zijkanten en regels aan de onder- en bovenzijde vormen de spiegelklanten. Deze deuren zijn beschoten met vlakke, aan de rand geprofileerde stroken. Dit randprofiel kwam reeds in 15de à 16de eeuw voor. Tevens is extra profilering voorzien om de vlakheid te breken.⁵⁹ De voordeur, de deuren richting kelder en zolder (D.31.00.07/D.31.02.01), en van de berging boven de trap (K.31.00.01) zijn tevens opgeklante constructies.

De overige deuren zijn paneeldeuren. Vanaf het empire wordt voornamelijk dit type constructie toegepast. Enkel neogotische exemplaren of deuren van minder belang, zoals in achter- of zijgevels, werden nog op de traditionele manier gemaakt.⁶⁰

D.31.02.01

D.31.02.01

K.31.00.01

K.31.00.01

BD.31.00.02

D.31.00.07

D.31.00.07

D.31.01.06

D.31.01.06

D.31.01.05

D.31.00.04

D.31.02.01

D.31.00.04

⁵⁹ Idem, p. 77.

⁶⁰ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Deuren & Poorten*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 40.

Hengsels in taatspotten bleven in gebruik tot ver in de 19de eeuw. Bij minder zware deuren werden meerledige hengsels of scharnieren gebruikt. Deze kregen doorheen de tijd diverse vormen.⁶¹ In de vormgeving werden vaak kielmotieven gebruikt. Dit was in de gothiek geliefd en werd vaak nog tot in de 17de eeuw verder gebruikt. In de grootjufferswoning komt dit niet veelvuldig voor. De vormgeving van de deurknop, hoewel vermoedelijk neo, op de deur in de zijgevel is zeer typerend voor de 15de à 16de eeuw. **Het betreft een halve, bolvormige kop, versierd met bolle plooiën of biezen.**⁶²

De deur op zolder bevat kruisgehang met een bladvormig uiteinde (D.31.02.01). De kastdeur boven de trap bevat bovenaan tevens kruisgehang (K.31.00.01). Het kruisgehang van de buitendeur in de toren vertoont opvallend een **'modernere' vormgeving** (BD.31.00.02).

De deur naar de kelder bevat scharnieren met winkelhaakvormige bladen, met aan één uiteinde een verbrede kop (D.31.00.07). De deur lijkt breder dan ze in werkelijkheid is. Deze constructie is te vergelijken met de deur-in-deur constructies, waarbij de grote deur ophangt aan duimhengsels en het kleinere gedeelte ophangt aan de grote deur. Dit principe werd nog toegepast tot begin 18de eeuw, later werd de deur opgehangen aan een breed kader.⁶³

De sloten van de deuren variëren. De oudste exemplaren zijn onder andere terug te vinden in de wandkast in ruimte 11(D.31.01.05- D.31.01.07). **Het betreft 'enkele' sloten met een ovale slotplaat.** Deze sleutelplaten waren reeds in de 15de – 16de eeuw gebruikelijk.⁶⁴ Bij D.31.01.06 is het slot als het ware 'omgekeerd' gemonteerd. Dit was niet ongewoon, daar vroeger de sleutel boven- noch onderkant kende. Oplegsloten vindt men terug op de gelijkvloerse verdieping, in ruimte 02, 03 en 04. Het betreft eenvoudige toepassingen daar deze bevestigd zijn met twee schroeven frontaal doorheen de slotkast. Daarnaast worden de 'modernere' insteeksloten talrijk gebruikt; in ruimte 05 en in de kamers op de eerste verdieping. Ook deurschuiven komen veelvuldig voor, dit uit verschillende tijdsperiodes; de oudste op de deuren **richting zolder** (D.31.01.01 en D.31.02.01), op de bergingskast boven de trap en de buitendeur in de toren (BD 31.00.02). Andere komen voor op de deuren in ruimtes 01, 03, 04 en 05.

D.31.00.07

D.31.01.09

⁶¹ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Bouwbeslag*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 10.

⁶² Zie: EVERAERT G. et al., *Deuren en Poorten, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1995, p. 53.

⁶³ Idem, p. 33.

⁶⁴ Zie: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Deuren & Poorten*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 13.

Interessante deurgrepen zijn nog terug te vinden op de deur naar ruimte 06 (D.31.00.06), met vegetale versiering, en op de verschillende buitendeuren. Ovale grepen zijn terug te vinden op de deuren in ruimte 08, 10 en 11. De vorm ervan doet vermoeden dat het om een 19de – eeuws type gaat.⁶⁵

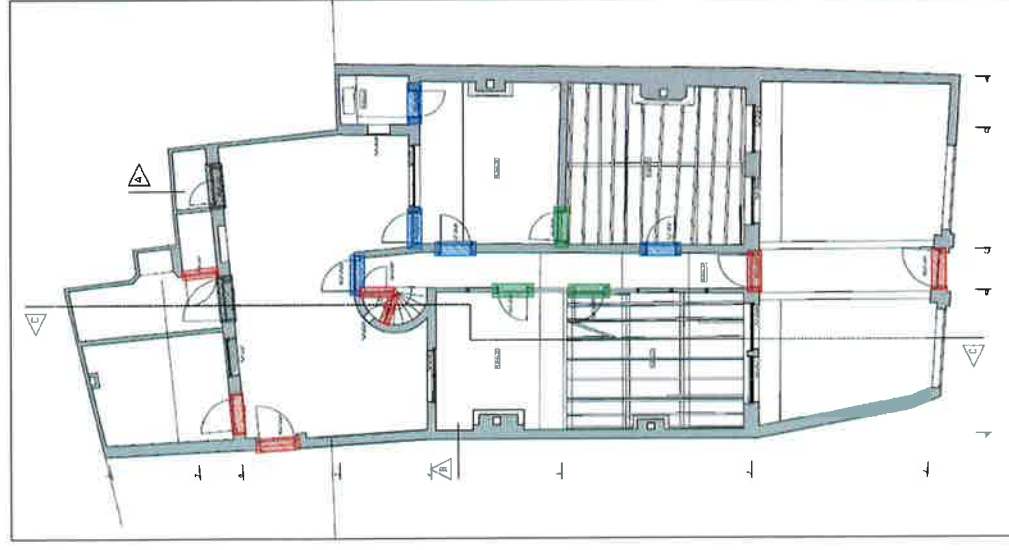
Conclusie

Het valt op dat het oudste type deur en type scharnier voorkomt bij de kastdeur en de deuren richting kelder en zolder. Wellicht waren deze deuren niet onderhevig aan de vooruitgang en de wisselende modegrillen omdat ze van minder belang waren en minder gebruikt werden.

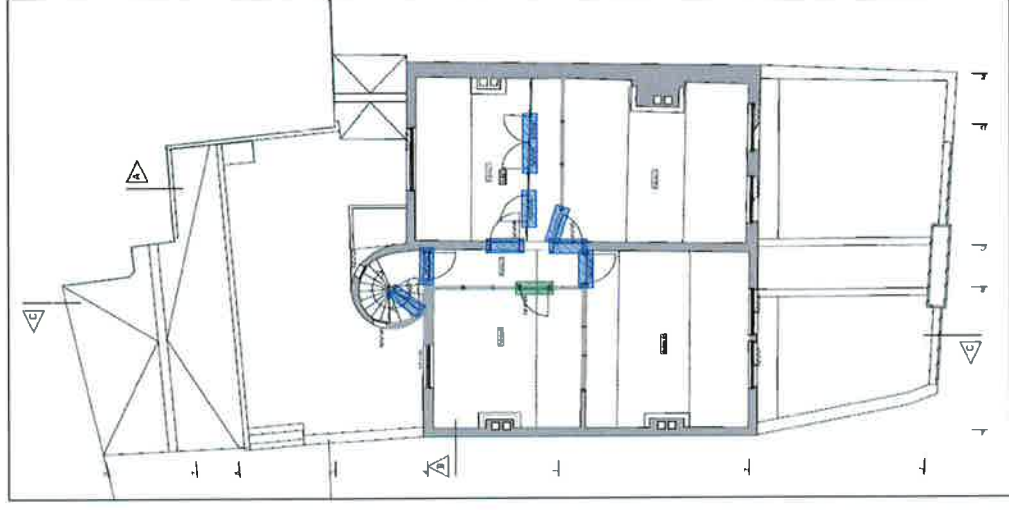
Anders dan nu, werd vroeger veel verbouwd, vervangen en gerecupereerd. De scharnieren van de kelderdeur zijn in oorsprong mogelijk van een raam. Ze zijn gelijkaardig aan deze van het keukenraam (R.31.00.08).

⁶⁵ Bespreking met G. Everaert, Gent, 2011.

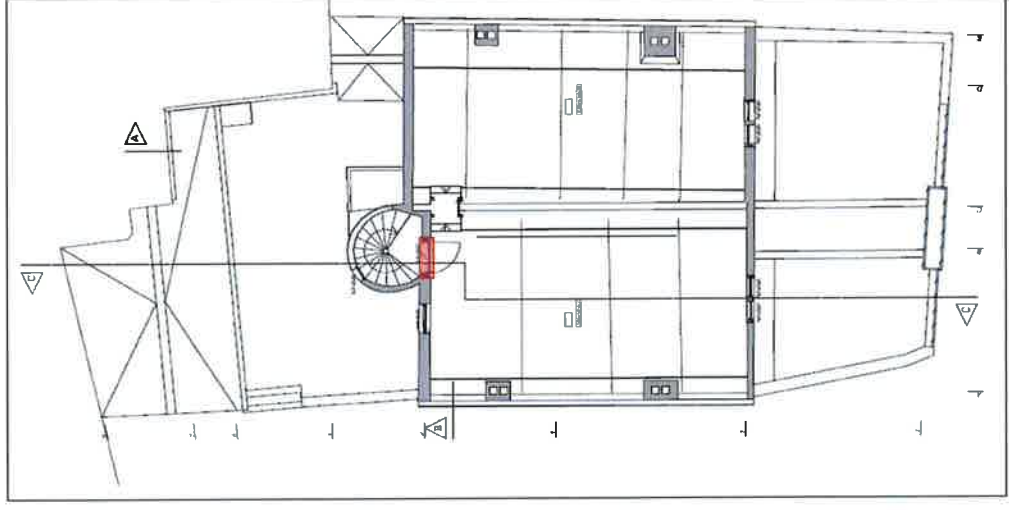
Overzicht deurtypes

Woning 31; nivo 0.

Woning 31; nivo 1.

Woning 31; nivo 2.

OD

PD

PD/DK

(OD = opgeklampte deur, PD = paneeldeur, PD/DK = paneeldeur, enkel deurkozijn-deurblad ontbreekt)

PLAFOND

In de kelder bevinden zich gewelven met tudor- en korfbogen. In ruimte 06, de keuken, bevindt zich een kruisgewelf. In de overige ruimtes wordt de overspanning gerealiseerd met moer- en kinderbalken. De stilistische analyse van de moerbalken laat toe deze relatief te dateren.⁶⁶

TYPE 1a

TYPE 1b

TYPE 1c

TYPE 2a

TYPE 2b

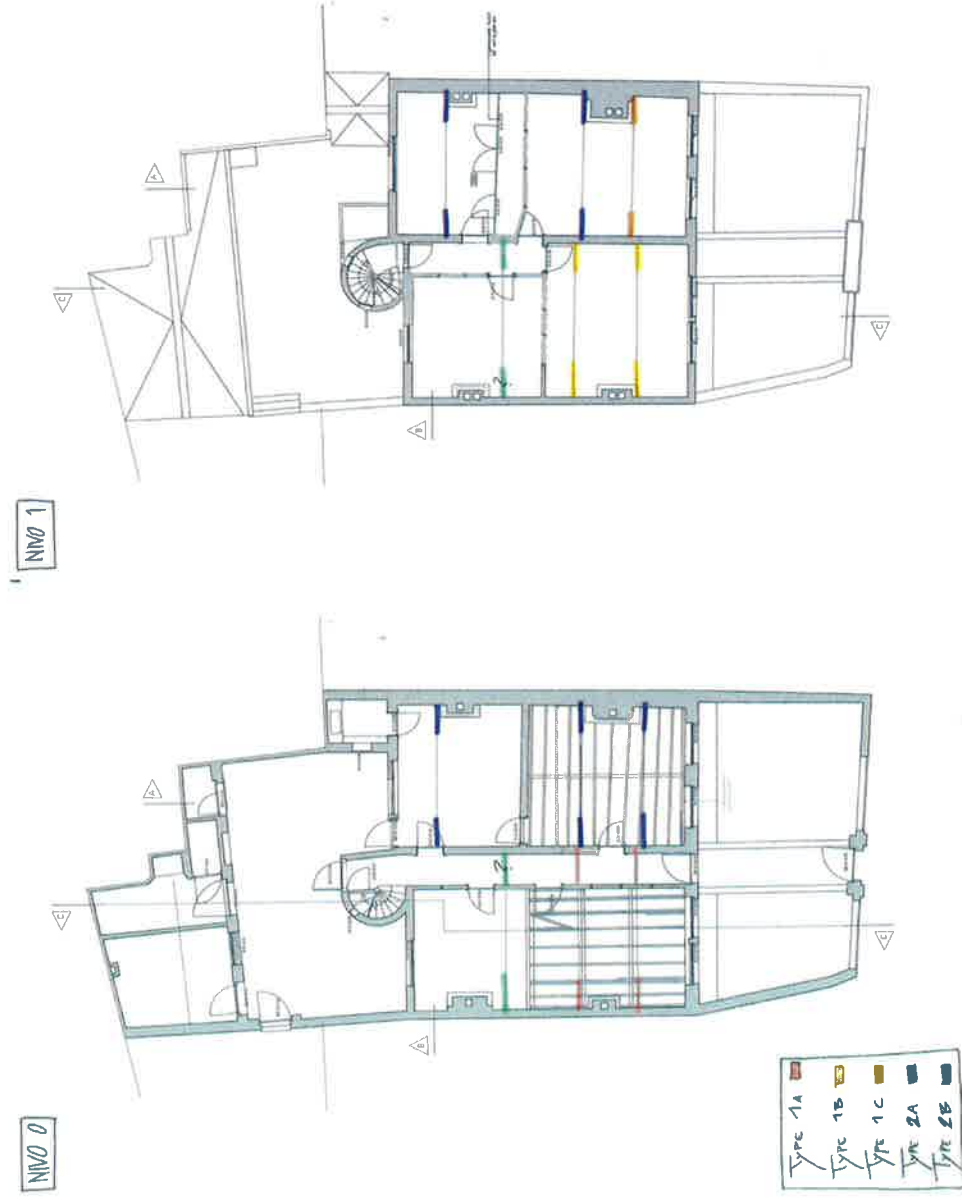

Bij eenvoudige toepassingen krijgen de moerbalken in de 14de en begin 15de eeuw meestal geen randprofilering. Vanaf de 15de eeuw worden de hoeken van de balken afgeschuind. Bij de vroegste toepassingen stopt het profiel ter hoogte van de balksleutel, zoals bij type type 1a. Bij latere toepassingen wordt dit profiel doorgetrokken op de sleutel, zoals bij type 1b, 1c, 2a en 2b. Een rijkere profilering wijst op belangrijke of luxueuze ruimtes. Ook wanneer de profilering op de sleutels niet met een rechte snede, maar met een extra versiering onder de vorm van een kapel of schildje eindigt, duidt dit op luxueuzere toepassingen. In dat opzicht kan type 2b als de 'rijkste' uitwerking beschouwd worden.

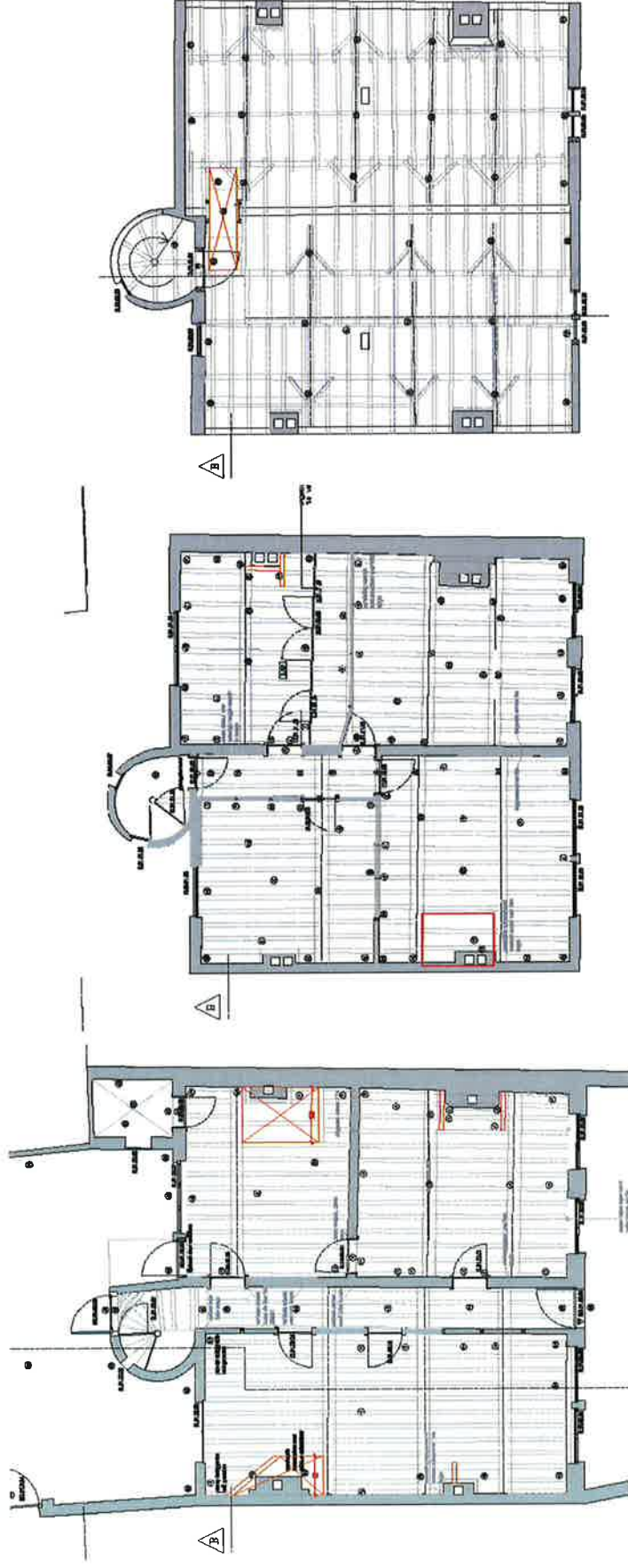
⁶⁶ Stilistische kenmerken in: EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur, dl. Deuren & Poorten*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, pp. 11-16.

Types 1c, 2a en 2b worden in een ruimere context als éénvoudige toepassingen beschouwd, daar het topuiteinde een analoge vormgeving heeft aan de randprofilering.

Eind 17de eeuw is over het algemeen het profiel ranker en het topeinde sierlijker uitgewerkt. Eind 17de en begin 18de eeuw verdwijnen deze toepassingen en maken de bepleisterde plafonds opgang. In deze context kunnen wellicht de sporen van de rinkelatten en bepleistering bekeken worden. De plafonds werden 'uitgevlakt' met behulp van houten 'hulpstukken', bevestigd op de moerbalken, om zo een vlak geheel te bekomen.

Aanduiding van de moerbalktypes. Zie: Restauratiedossier Stoop Architecten.

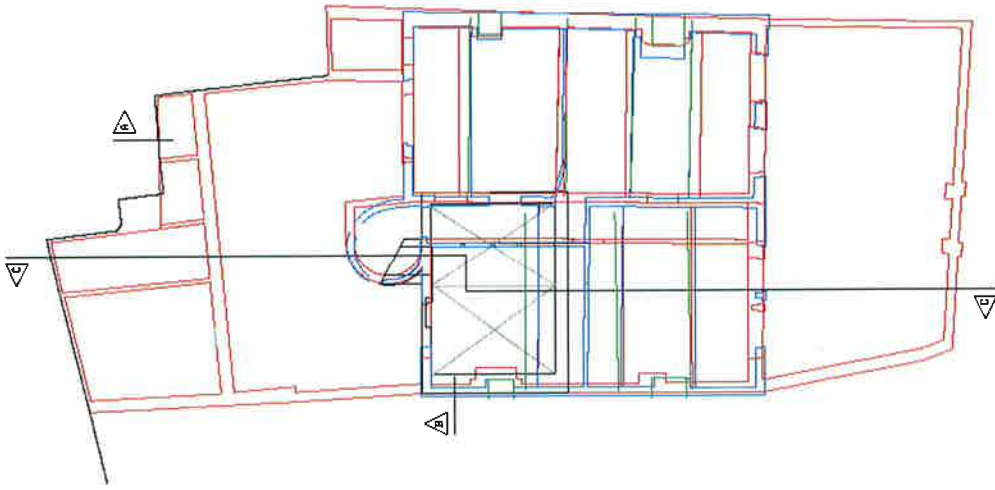
Balklaag boven de gelijkvloerse verdieping.

Balklaag boven de eerste verdieping.

Dakspanten.

Er doen zich twee grote verstoringen voor in de balklaag boven de gelijkvloerse verdieping, ter hoogte van de schouwkanalen in de ruimtes aan de achterzijde van het huis. Boven de eerste verdieping zijn geen opvallende verstoringen. Ter hoogte van de doorgang tussen de twee zolderruimtes wordt de balklaag tevens onderbroken.

Opvallend is de lengte van de kinderbalken aan de achterzijde van het huis. Zowel boven de gelijkvloerse als eerste verdieping zijn deze opmerkelijk langer dan de overige velden. In geval van het linkerhuis, zou het kunnen dat deze in overkraging lagen en een houten gevel droegen. Passende bouwmethoden werden echter nog niet gevonden. Een andere verklaring is de vroegere aanwezigheid van wandkasten/alkoven zoals in het rechterhuis op de verdieping. Opmerkelijk is ook het gekneld zitten van de moerbalksleutels van het linkerhuis tussen de twee wanden van de gang op de gelijkvloerse verdieping.

Gelijkvloerse verdieping in rood, eerste verdieping in blauw, zolderruimtes in groen.

Wanneer de balkenlagen van de verschillende verdiepingen over elkaar worden gelegd, valt op dat de dakspanten van het linkergedeelte iets naar achter liggen ten opzichte van de moerbalken op de twee verdiepingen eronder. De dakspanten van het rechtergedeelte kunnen op dezelfde hoogte gesitueerd worden als de moerbalken van de eerste verdieping. Deze van de gelijkvloerse verdieping zijn echter ca. 20 à 30 cm naar achter gelegen ten opzichte van de dakspanten en de moerbalken van de eerste verdieping. De moerbalk aan de voorgevel is daarentegen ca. 30 cm naar voren gelegen ten opzichte van de bovenliggende constructies.

H. Vandenborre merkt op dat er geen mechanisch verband is tussen de moerbalken en de spanten. Dit zou niet typerend zijn voor een 17de-eeuwse bouw.(1) Stijlistisch gezien sluit de vorm van de spanten aan bij spanten die vanaf de 16de eeuw gangbaar zijn. Vanaf 1550 was hout in lange secties nauwelijks beschikbaar, vandaar dat de constructies lichter werden en uit kortere onderdelen bestonden. Een exacte datering aan de hand van stilistische kenmerken is echter niet mogelijk.(2) De telmerken werden in beide ruimtes nagegaan.(3) Zowel in het linker- als rechtergedeelte zijn deze nog doorlopend terug te vinden. In het linkergedeelte zijn deze echter niet in het bovengedeelte van de spanten terug te vinden. Opvallend is het hergebruik van materiaal, zoals gerecupereerde moerbalken. Op de bindbalk van het eerste spantenpaar in het rechtergedeelte staan verscheidene telmerken; zowel 'I' als 'III' en 'IIII'. Ook op het derde spantenpaar komen zowel 'III' als 'II' voor.

(1) Zie: VANDENBORRE, H., *Kortrijk, Begijnhof*, s.l., s.d., p. 3.

(2) DELAEY, B., *Timmerwerk – Inleiding tot de studie van houten dakspanten*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009, p. 13.

(3) Zie inventaris.

Conclusie

Het verschil tussen de uitwerking van de moerbalksleutels in het linker- en rechterhuis valt op. Het wijst op een verschillende uitvoerder. Hoewel de types, voorkomend in het rechterhuis rijker en/of een 'modernere' vormgeving hebben, is het niet per definitie zo dat het rechterhuis recenter zou zijn dan het linkerhuis. Het verschil is wellicht te wijten aan de uitvoerder zelf, die al dan niet de nieuwste vormgeving volgde.

De verstoringen doen zich voor ter hoogte van de schouwen. Dit heeft wellicht te maken met de aanpassing van de schouwen doorheen de tijd. Onwaarschijnlijker is de verklaring waarbij zich trappen zouden hebben gesitueerd in elk huis ter hoogte van de verstoringen,

De indeling van de ruimtes geschiedt door middel van wanden, opgebouwd uit de typische 18de – eeuwse constructies met een houten stijl- en regelwerk waarin vaak bakstenen op hun kant. Deze indeling verklaart wellicht het 'ingeklemd' zitten van de moerbalksleutels in de gang, hoewel het niet ongewoon was dat eerst de hoofdstructuur geconstrueerd werd en nadien de indeling gemaakt werd naargelang de vraag.

vi. Bouwarcheologische analyse

ZIE PLANNEN

Net zoals alle schade opgetekend werd op plan, zijn ook de bouwsporen grotendeels weergegeven.

*BAKSTEENFORMATEN /WANDDIKTES

Aan de hand van de baksteenformaten kunnen de constructies relatief gedateerd worden. De hoogte van de bakstenen is wat de buitengevels betreft, quasi overal dezelfde, met name 6 cm.⁶⁷ Bij de binnenwanden, bestaande uit een houten stijl- en regelwerk, meet deze 4,5 cm.⁶⁸

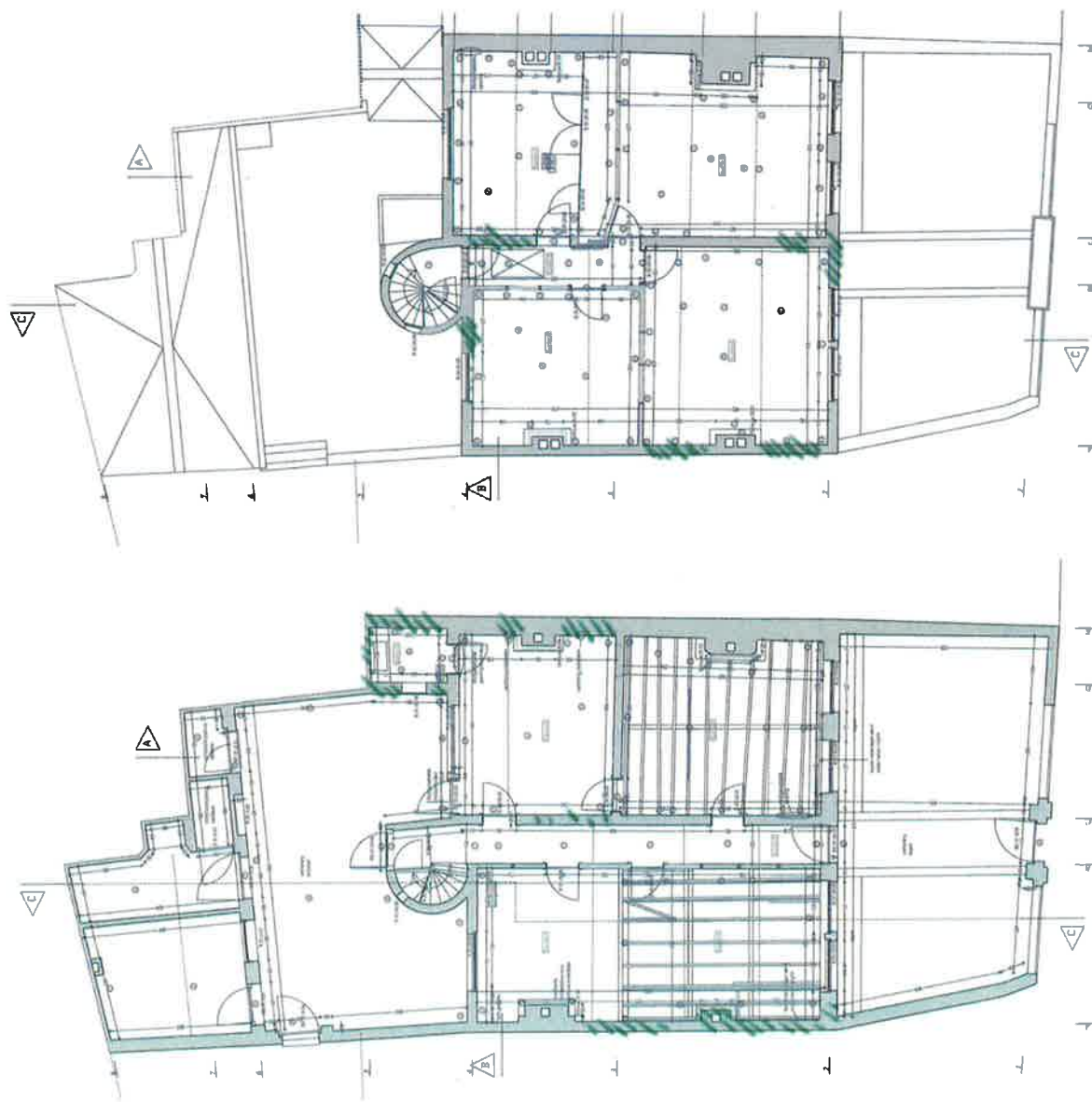
Interessant is het om de lengte na te gaan. In het algemeen kan gesteld worden dat grotere lengtes wijzen op oudere constructies. Zo werd in sommige wanden bakstenen met een lengte van 23 cm teruggevonden. Dit kan wijzen op 17de – eeuwse constructies.

⁶⁷ Linkerachtergevel; 10lagen = 61 cm/Rechterachtergevel; 10 lagen = 60.5 à 62 cm/Linkerzijgevel; 10 lagen = 61 cm/Rechterzijgevel; 10 lagen = 60 cm

⁶⁸ Ruimte 4; deels op as C: 6*21 cm; Ruimte 4; deels op as 3: 4.5*21 cm.

Aanduiding van bakstenen met een lengte van 23 cm. Topgevels dienen nog onderzocht te worden.

Zie: Restauratiedossier Stoop Architecten.

Ook de wanddiktes kunnen aanwijzingen geven. Zo is de dikte van de buitenwanden van het linkerhuis kleiner dan die van het rechterhuis.

Conclusie

De oudste formaten werden verspreid over de gehele constructie teruggevonden. Vermoedelijk betreft het recupstenen. Het valt op dat de keuken uit deze stenen is opgebouwd.

De wanddiktes wijzen op de mogelijke latere aanbouw van het linkerhuis. Een echte bouwnaad is niet onmiddellijk te zien. Vaak werd dit dan ook uiterst zorgvuldig uitgevoerd. Op sommige plaatsen is wel degelijk een kleurverschil in baksteen waar te nemen.

Aanduiding van het kleurverschil in baksteen. Zie: Restauratiedossier Stoop Architecten.

*AFWERKING INTERIEUR/ SCHOUWEN

Op de gelijkvloerse en eerste verdieping bevinden zich sporen van rinkelatten/bepleistering.

Opvallend zijn de scheuren en/of verstoringen in het metselwerk langsheen verscheidene schouwvolumes. Deze zijn te wijten aan te hoge puntlasten, maar mogelijk stond er in sommige gevallen een breder schouwvolume.

Schouwnr. 31.01, verdieping 00 / Schouwnr. 31.01, verdieping 01 / Schouwnr. 31.02, verdieping 00 / Schouwnr. 31.03, verdieping 00 / Schouwnr. 31.03, verdieping 01

Schouwnr. 31.04, verdieping 00

Conclusie

Het interieur werd doorheen de tijd aangepast naargelang de heersende stijl/smaak. Daarnaast speelde de evolutie van de brandstof een rol. De grootte van het schouwkanaal kon wijzigen naargelang de soort brandstof doorheen tijd.

*OVERIGE SPOREN PER RUIMTE

RUIMTE 03

- In deze ruimte zijn houten stijlen ingewerkt in het metselwerk tot op een hoogte van ca. 1,00 m.

Conclusie: Wellicht werd onderaan de muren een lambrisering of zinken platen geplaatst, daar het onderste gedeelte van de muren te vochtig was.

RUIMTE 04

- In deze ruimte zijn houten stijlen ingewerkt in het metselwerk tot op een hoogte van ca. 1,00 m.

Conclusie: Wellicht werd onderaan de muren een lambrisering of zinken platen geplaatst, daar het onderste gedeelte van de muren te vochtig was.

- Naast de huidige deur naar de hal, bevindt er zich een dichtgemetselde opening.

Conclusie: Dit duidt wellicht op een vroegere deuropening. Mogelijks was het de inkomdeur van het rechterhuis.

RUIMTE 05

- Ter hoogte van de 'tweede laag' tegels, meer specifiek cementtegels, stond een wandkast.

Conclusie: Dit is een latere toevoeging. Dit type tegels werd vooral in de tweede helft van de 19de eeuw en begin 20ste eeuw toegepast.

- Boven de deur naar de keuken, bevindt zich een dichtgemetselde vensteropening.

Conclusie: Wellicht werd deze opening dichtgemetseld naar aanleiding van de vermoedelijk later aangebouwde keuken (18de eeuw).

- Boven de buitendeur bevindt zich een dichtgemetselde nis.

- Opvallend is het vernieuwde stuk plankenvloer boven het schouwkanaal.

Conclusie: Mogelijks moest deze vernieuwd worden naar aanleiding van een brand. De nabijliggend kinderbalken vertonen zwarte brandsporen.

- Omheen het raam is nog een oud kozijn, net zoals op de verdieping erboven.

Conclusie: De achtergevel had in oorsprong een andere configuratie.

RUIMTE 11

- Langsheen de schouw bevindt zich een dichtgemetselde vensteropening.
- In de wandkast bevindt zich een dichtgemetselde deuropening.

Conclusie: De eerste verdieping was in oorsprong anders opgedeeld.

RUIMTE 12

- Naden in plankenvloer.

ZOLDERRUIMTES

- Dichtgemetselde vensteropeningen
 - Verstoring in het metselwerk + vlechtingen.
- Conclusie:* De achtergevel had in oorsprong een andere configuratie.

vii. Eindconclusie

De 17de eeuw was voor het Begijnhof een periode van bloei. Het aantal bewoonsters steeg en tal van bouwcampagnes vonden plaats. Het is in deze periode dat woning 31 gebouwd werd. Het Begijnhof bleef daarentegen niet gespaard van onrust. Het Franse leger had de stad op 28 juni 1646 ingenomen totdat ze de stad verlieten op 19 mei 1648.⁶⁹ Daarbij bleef het begijnhof niet gespaard van bombardementen.⁷⁰

Het jaar nadat de Fransen de stad verlieten, zou woning 31 gebouwd zijn, zoals de gevelankers weergeven.

Volgens het overzicht van de meesteressen, gegeven door C. Hiers is Roberta Dien in 1647 grootjuffer. (zie bijlage II) Dat wil zeggen dat zij ten tijde van de oprichting van woning 31 grootjuffer was. In de akte van 1450 staat namelijk dat de meesteres om de drie jaar verkozen werd.

De rekening die de bouw toelicht, dateert echter van 1675-1676. Op dat moment was Catharina Riet was grootjuffrouw in het Begijnhof. (zie bijlage II), Eigenaardig genoeg vertoont de achtergevel van het rechterhuis sporen, die een grote gelijkenis tonen met de woningen 28 en 29. Bovendien dateren deze twee woningen van het jaar 1647, aldus P. Despriet, wat zeer dicht ligt bij de ontstaansperiode van woning 31. De voorgevels en de achtergevel van het linkerhuis vertonen gelijkenissen, zoals de uitgewerkte gevelankers, met de Sint-Annazaal, die opgericht is 1682.

⁶⁹ Zie: BODDIN, P., *Restauratie van het huis van de grootjuffrouw in het Begijnhof te Kortrijk*, (onuitgeg. Masterthesis, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Departement Industrieel Ingenieur, Campus Rabot), Gent, 2000-2001, p. 6.

⁷⁰ DESPRIET, P., *Ontstaan en ontwikkeling van het Kortrijkse begijnhof*, vol. 21, jg. 2001, afl. 1, nr. 45, Kortrijk, 2001, p. 45.

In navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van het linkerhuis versus het rechterhuis.

	LINKERHUIS	RECHTERHUIS
voorgevel	○ gelijkvloerse verdieping met 3 traveeën: ramen en deur dicht op elkaar ➤ vermoedelijk wegens plaatsgebrek; de twee ramen en deur passen met moeite in de breedte van het huis, die eerder op twee traveeën is voorzien ○ ankers minder rijk uitgewerkt, bevat het jaartal 1649 ○ anker uiterst rechts van de eerste verdiepingsvloer zeer dicht gesitueerd en schuin boven het anker van het rechterhuis ➤ vermoedelijk doordat het linkerhuis later werd aangebouwd aan het rechterhuis ○ kleurverschil baksteen met het rechterhuis ➤ mogelijke naad volgens golfbeweging die zou wijzen op de latere aanbouw van het linkerhuis	○ zuivere traveeën ○ ankers rijker uitgewerkt
achtergevel	○ geen vlechtingen aanwezig ➤ mogelijk trapgevel voordelen ○ puntgevel ○ schuingericht anker ➤ mogelijk trapgevel voordelen ○ achtergevel sluit met zijn korbogige overspanningen bij de voorgevel aan ○ toren paalt aan deze achtergevel - merkwaardigheden: - metselwerkverband loopt niet door ➤ latere aanbouw	○ vlechtingen deels aanwezig ➤ cfr. wo 28-29 ○ tuitgevel ➤ cfr. wo 28-29 ○ oude raamkozijnen aanwezig ➤ cfr. wo 28-29 ○ keuken paalt aan deze achtergevel - merkwaardigheden: - het metselwerkverband tussen keuken en gevel zit niet zuiver in elkaar - het spoor van een dichtgemetseld raam is zichtbaar ter hoogte van de aansluiting keuken-hoofdgebouw - de keukenwanden zijn opgebouwd uit een groter formaat baksteen, vermoedelijk recup. ➤ latere aanbouw

plan		- o dikke scheidingsmuur behoort tot rechterhuis - o spoor van deur op de gelijkvloerse verdieping ➢ dit was mogelijk de vroegere inkomdeur - o het rechterhuis benadert woning 29 qua planopbouw, met uitzondering van de circulatie; er zijn in het rechterhuis geen sporen van een mogelijke, voormalige trap teruggevonden ➢ de huizen dateren van ca. dezelfde ontstaansperiode
interieur	- o de moerbalksleutels vertonen een sobere uitwerking - o schouw met classicistische stijlenmerken - o de telmerken zijn terug te vinden op elk spant, weliswaar niet op het bovenste gedeelte	- o de moerbalksleutels vertonen een 'rijkere' en 'modernere' uitwerking - o schouw met rococo stijlenmerken - o de telmerken zijn terug te vinden op elk spant, weliswaar niet op het bovenste gedeelte

Daarnaast is een overzicht gemaakt van de verschillende bouwperiodes. Verschillende elementen worden per bouwperiode weergegeven op plan door middel van een specifieke kleur.

Niet originele elementen zonder exacte datering zijn in groen aangegeven. Omtrent deze elementen bestaan wel vermoedens, zoals:

- de dichtgemetselde deuropening op de gelijkvloerse verdieping ontstond mogelijk wanneer het linkerhuis werd aangebouwd aan het rechterhuis
- de keuken dateert vermoedelijk van de 18de E
- de achtergevel van het linkerhuis vertoont geen vlechtingen, mogelijk was dit in oorsprong een trapgevel
- construeren met bakstenen op hun kant is typerend voor de 18de eeuw. Dit gegeven is terug te vinden in de schouw van de voorkamer in het linkerhuis en enkele dunne tussenwanden op de verdieping.

De andere elementen zijn exact gedateerd aan de hand van oude rekeningen en/of door het vergelijken van iconografisch materiaal.

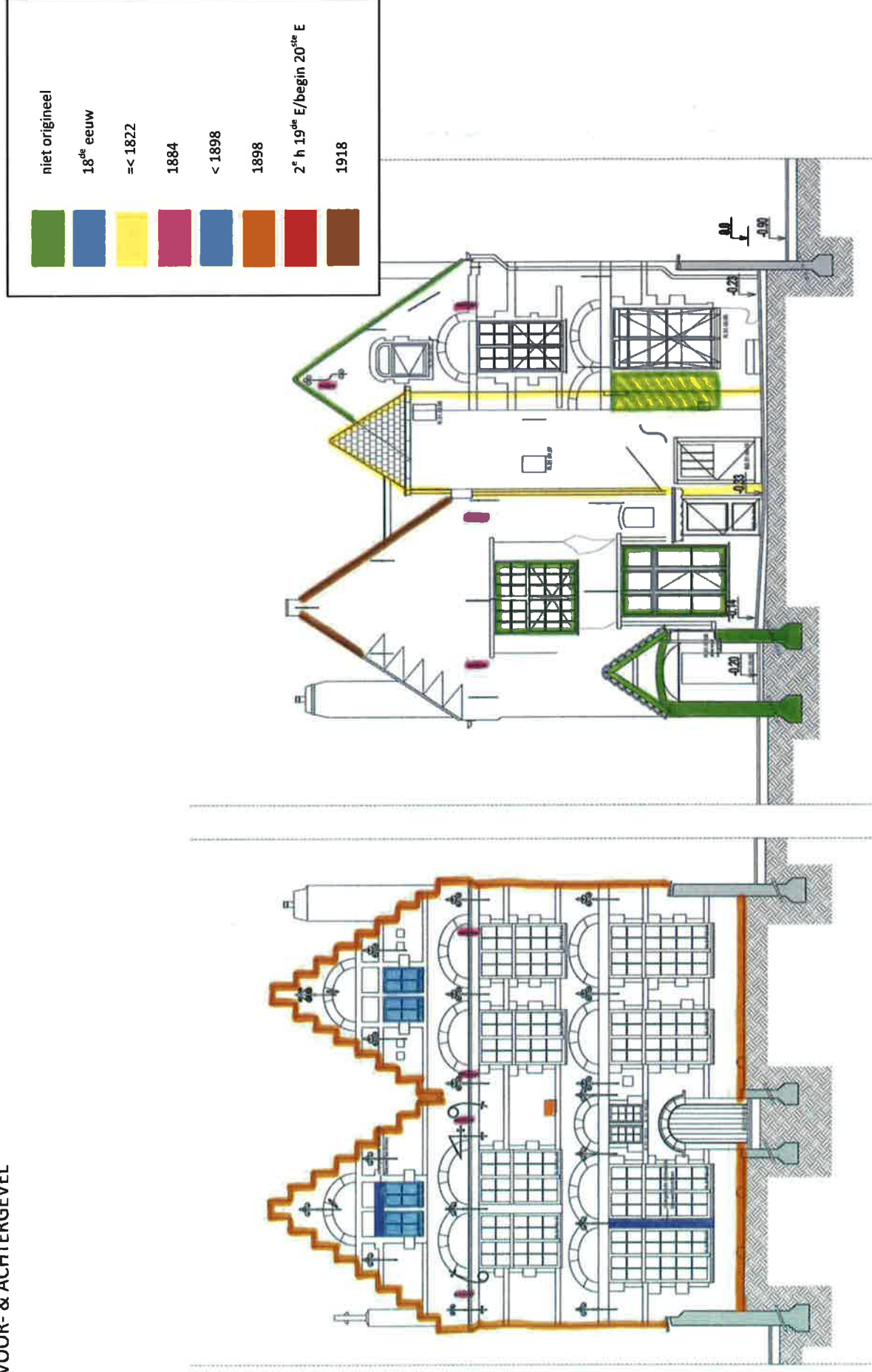
Navolgend een kort overzicht:

- 1649: ontstaansperiode woning 31 volgens de ankers op de voorgevel
- 18de E; volgens T. Nevejan wijzen volgende rekeningen op woning 31: In 1739-1743 wordt vermelding gemaakt van 'ordune cassijne tot refectie vande venster van het groot huys tot 2=10=0'. Tevens wordt vermelding gemaakt van het effen maken van de kelder van het groot huis dat als woning dient voor de grootjuffrouw'. De rekening van 1743-1747 vermeldt 'het maken van trappen en muren van de kelder van het huis van de grootjuffrouw'.
- Sporen in situ tonen aan dat de toren later werd aangebouwd. De oudste bron waarop de toren te zien is, dateert van 1822.
- In de rekeningen werd een betaling van 7 juli 1884 teruggevonden, die vermelding maakt van de aanmaak van nieuwe ankers.
- Aan de hand van iconografische bronnen kan worden aangetoond dat de ramen in de topgevel werden aangepast voordat de kaleilagen werden verwijderd.
- In 1898 vindt de restauratiecampagne door C. Hiers plaats. De kaleilagen werden van de voorgevel verwijderd en geschilderd in baksteenimitatie.
- In de 'vestiairekast' langsheen de keuken zijn cementtegels terug te vinden. Dit materiaal is typerend voor de 2^e h 19de – begin 20ste E.
- In de kronieken van het Begijnhof staat dat op 13 oktober 1918 een obus op het Groot Huis viel, waarbij een deel van de opperste kamer, palend aan de voorkamer, vernield werd. Het feit dat de achtergevel van het linkerhuis slechts ten dele vlechtingen bevat, staat hoogstwaarschijnlijk hiermee in relatie.

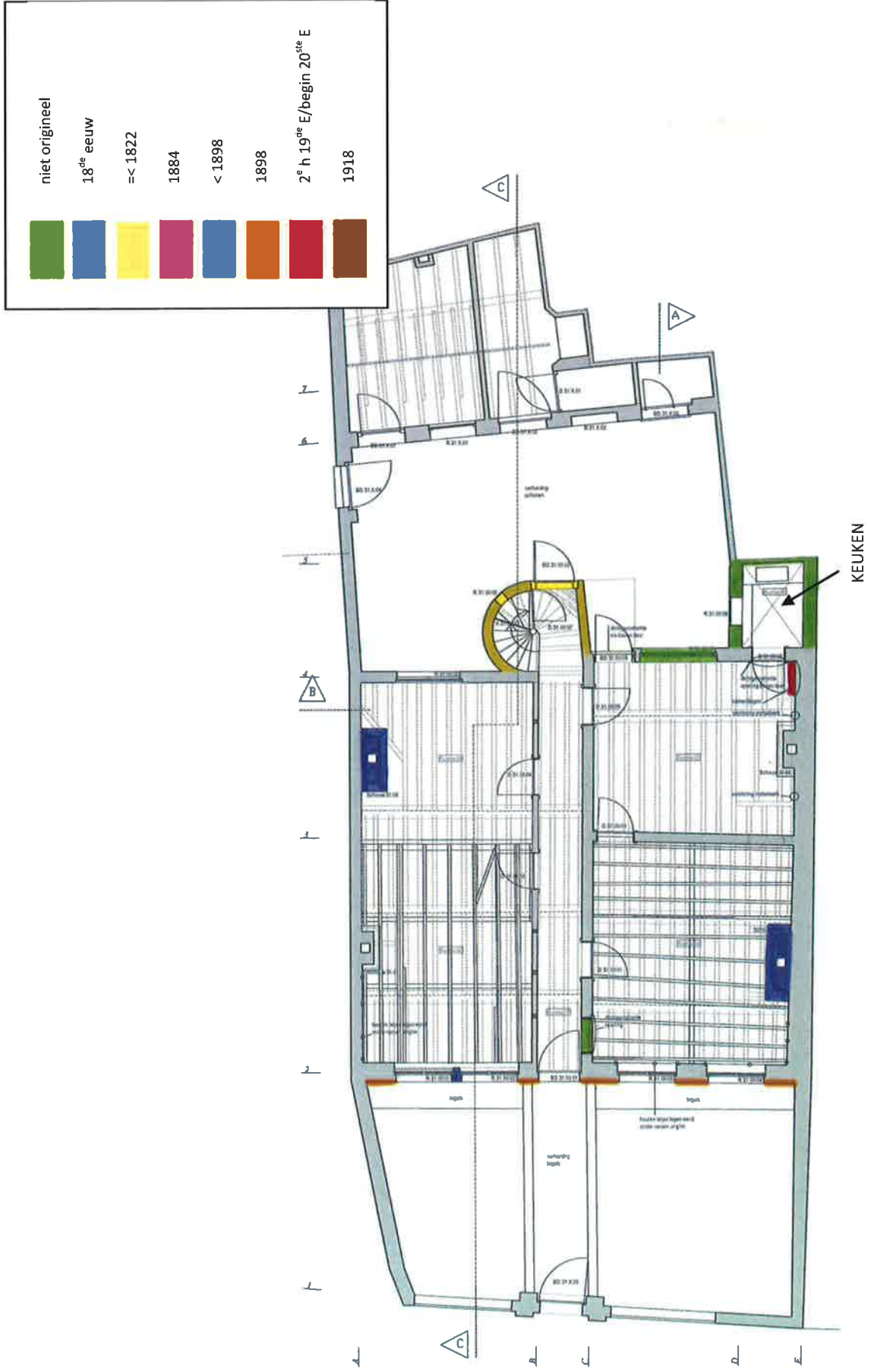
De zijgevels werden niet opgenomen in navolgende plannen, daar de sporen eerder beperkt zijn. Aan het bijgebouw is geen specifieke kleur toegekend, daar de exacte ontstaansperiode niet gekend is. Vaak dateren deze bijgebouwen uit de 18de – 19de E.

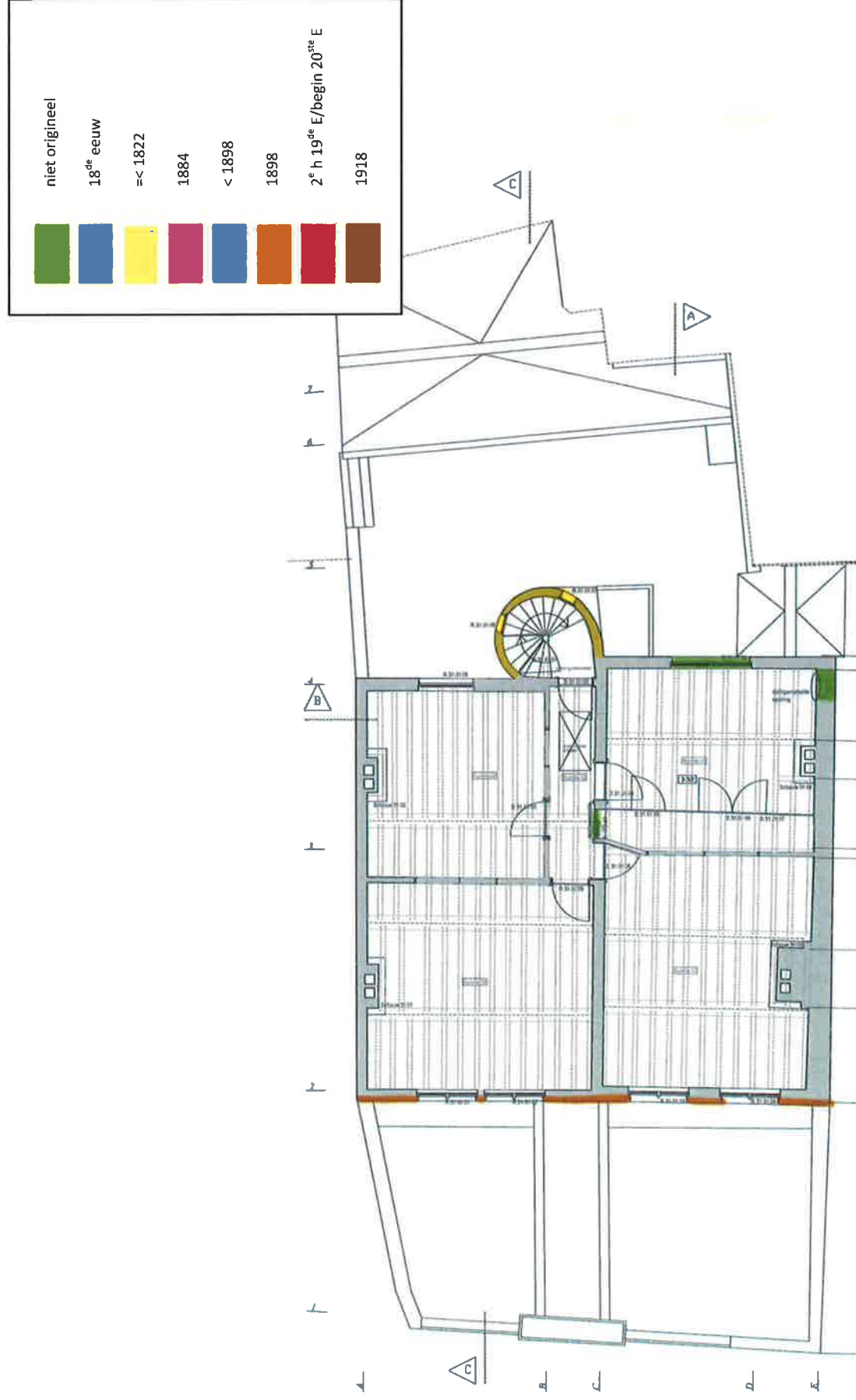
VOOR- & ACHTERGEVEL

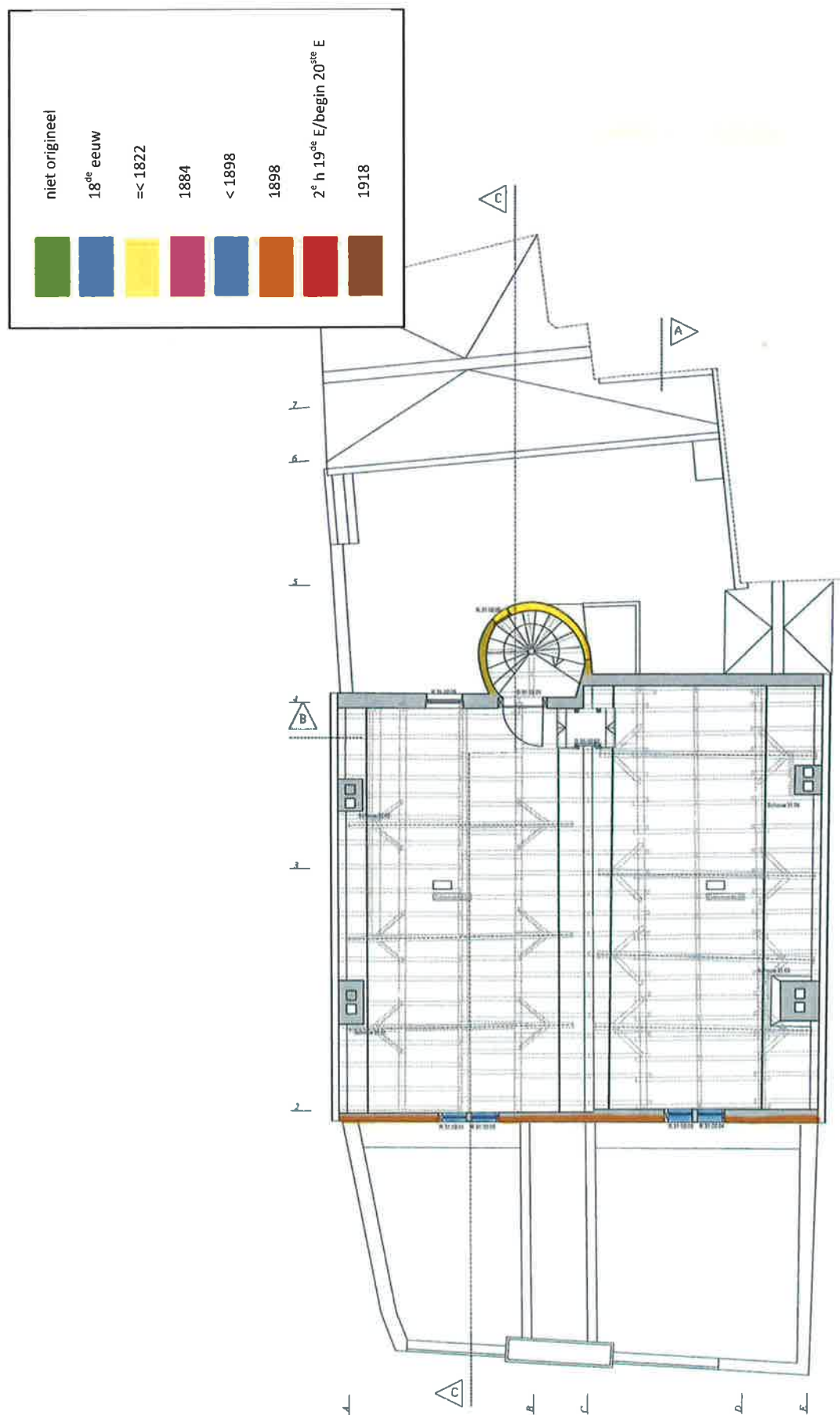
64

Als conclusie kan gesteld worden dat het niet onwaarschijnlijk is dat eerst het rechterhuis gebouwd werd en nadien het linkerhuis er tegenaan werd gebouwd, samen met de ommuring van de voortuin.

Een duidelijke bouwnaad is in situ terug te vinden ter hoogte van de ommuring, die aansluit op het rechterhuis.

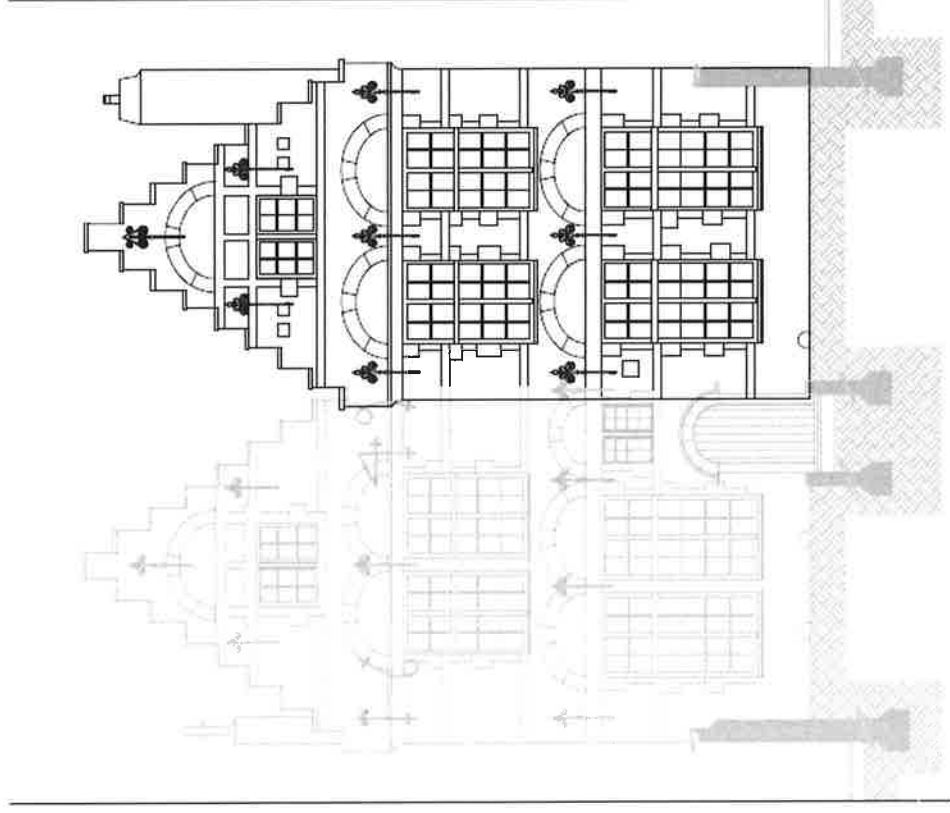
Zie: Restauratiedossier Stoop Architecten.

In de grootjufferswoning tekenden zich verscheidene stijlstromingen af. Het in oorsprong barokke interieur is in de loop der tijd beïnvloedt door diverse Franse invloeden. In verscheidene ruimtes zijn sporen van bepleistering terug gevonden. In het linkerhuis is een schouwboezem met classicistische kenmerken. In het rechterhuis is een schouwboezem met rococo kenmerken.

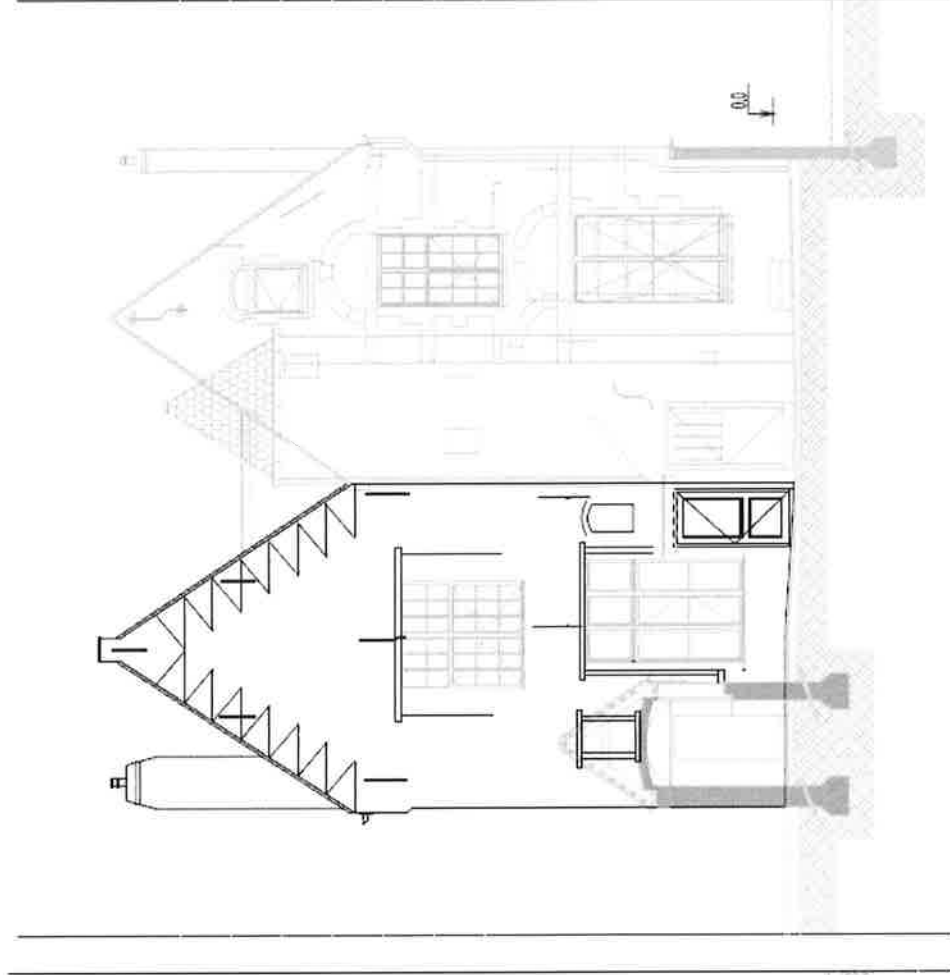
Uit het onderzoek door T. Nevejan blijkt dat de Lodewijk XIV-stijl de architectuur in Kortrijk pas tussen 1675 en 1740 beïnvloedde.⁷¹ Barokgebouwen vertonen in principe een uitgebreid gebruik van ornamentiek. De architectuur van woning 31 daarentegen is sterk regionaal en leunt aan bij de traditionele baksteen- en natuursteenconstructies uit de 16de eeuw. Wel zijn de rijk uitgewerkte ankers een uiting van deze Lodewijk XIV-stijl.

⁷¹ NEVEJAN, T., *Het Sint-Elisabeth begijnhof te Kortrijk*, (onuitg. Licentiaatsverhandeling R.U.G.), Gent, 1991, p. 23.

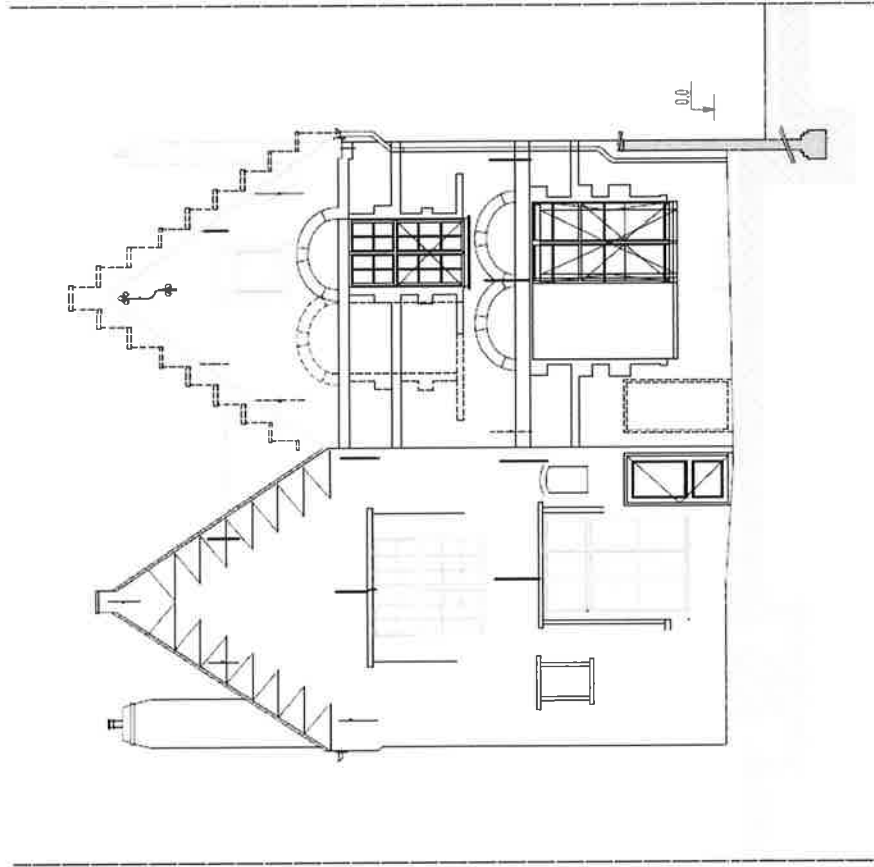
Op basis van voorgaande conclusies werd een simulatie gemaakt van zowel de voor- als achtergevel. De achtergevel vertoont vrij veel sporen en eigenaardigheden, die wijzen op verschillende bouwfasen. In stippellijn zijn de elementen getekend die er mogelijk geweest zijn, maar waarvan geen sporen teruggevonden zijn.

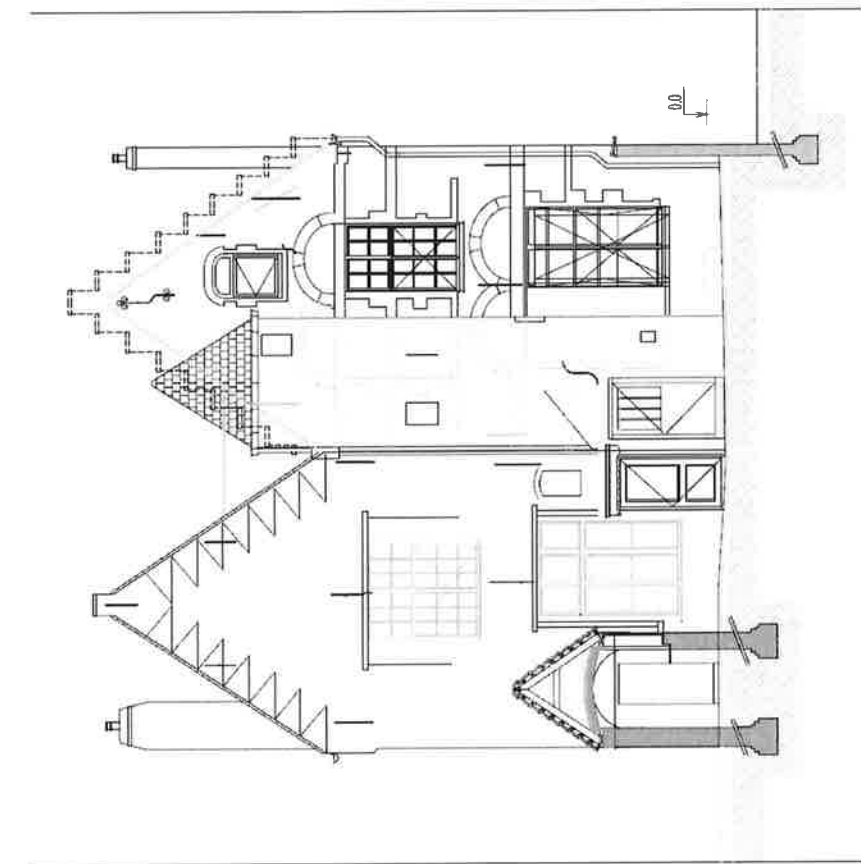
VOORGEVEL VOOR DE VERMOEDELIJKE AANBOUW VAN HET LINKERHUIS

ACHTERGEVEL VOOR DE VERMOEDELIJKE AANBOUW VAN HET LINKERHUIS

ACHTERGEVEL VOOR DE AANBOUW VAN KEUKEN EN TOREN

ACHTERGEVEL NA DE AANBOUW VAN KEUKEN EN TOREN

Daar C. Hiers, grootjuffer van 1848 tot 1899, van grote faam was binnen het Kortrijks Begijnhof, wordt nagegaan wat haar impact precies was op woning 31.

Van groot belang is haar restauratiecampagne in 1898, waarbij de kaleilagen van de voorgevel werden verwijderd en het geheel in baksteenimitatie werd geschilderd. De rekening, die in de kroniek van het Begijnhof werd teruggevonden, toont het overzicht van de kosten.

De totaalsom van de kosten bedroeg 625,88 franken. Deze werden als volgt onderverdeeld:

Desmet	metser	245,97 franken
Paul Demeyer	metser	79,85 franken
Clarysse	loodgieter	80, 8 franken
Vanbiervliet	schilder	209,21 franken
Drinkgeld der werklieden		10 franken

Naar de kostprijzen te oordelen, werden voornamelijk schilder- en metselwerken uitgevoerd. In de rekeningen werd ook de kost teruggevonden voor de nieuwe gevelankers, dit in 1884. De topnamen zijn vernieuwd, nog voordat de kaleilagen verwijderd werden. Bijgevolg kan niet met zekerheid gezegd worden dat deze door C. Hiers vervangen zijn geweest.

Zo omvangrijk kan deze restauratiecampagne echter niet geweest zijn. Ten opzichte van de totaalcost bij de restauratie van de Sint-Annazaal die 3333 franken bedroeg, zijn de kosten voor de restauratie van woning 31 eerder gering.

De werken uitgevoerd in de 18de eeuw zijn wellicht omvangrijker dan de restauratiecampagne van 1898. Dit blijkt uit de rekeningen die werden teruggevonden. (Zie bijlage I) Ook de bouwsporen wijzen op dit gegeven. Het interieur werd grondig aangepast in de 18de E.

Eigenaardig is het feit dat niet alle rekeningen kunnen verklaard worden zoals die van 1772-1776 waarin vermeld wordt, dat negen kruisramen en bijhorende luiken gemaakt werden. Daarom moet omzichtig omgesprongen met de interpretatie van de rekeningen. Misschien woonde de grootjuffer in een andere woning dan woning 31.

BRONNEN

*Gesprek met G. Everaert**Onuitgegeven*

BODDIN, P., *Restauratie van het huis van de grootjuffrouw in het Begijnhof te Kortrijk*, (onuitgeg. Masterthesis, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Departement Industrieel Ingenieur, Campus Rabot), Gent, 2000-2001.

DELAEY, B., *Timmerwerk – Inleiding tot de studie van houten dakspanten*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009.

EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: exterieur*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009.

EVERAERT G., *Historische constructiewijzen: interieur*, (cursus Artesis hogeschool), Antwerpen, 2009.

MAHIEU, F., *Eenen ghelazen veinstre, De restauratie van het schrijnwerk in het Kortrijkse Sint-Elisabeth Begijnhof*, s.l.

VAN DOMMELE, V., *The St.-Anna Hall of the St.-Elisabeth Beguinage in Kortrijk*, (onuitgeg. masterthesis, R. Lemaire Centre for the Conservation of Historic Towns and Buildings), Leuven, 1995-1996.

*Foto-archief en voorgaande restauratiedossiers StoopArchitecten bvba**Boeken en artikels*

DEBRABANDERE, P., *Folklore van het Kortrijkse begijnhof* in: *Het Begijnhof van Kortrijk*, in: De Leiegouw, Jg. XV - 1973, afl. 1-2, Kortrijk, 1973, pp. 63-80.

DESPRIET, P., *Het Kortrijkse begijnhof uit volks- en oudheidkundig oogpunt*, in: De Leiegouw, Jg. XV - 1973, afl. 1-2, Kortrijk, 1973, pp. 85-96.

DESPRIET, P., *Ontstaan en ontwikkeling van het Kortrijkse begijnhof*, vol. 21, jg. 2001, afl. 1, nr. 45, Kortrijk, 2001.

DE CUYPER, J., *Het begijnhof van Kortrijk. Ontstaan en oudste periode (13de – 15de E)*, in: De Leiegouw, Kortrijk, 1973, pp. 5 - 48.

- EVERAERT G. et al., *Vensters, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1993.
- EVERAERT, G. et al., *Deuren en Poorten, zeven eeuwen techniek en esthetiek*, Gent, 1995.
- HIERS, C., *Het begijnhof van Kortrijk*, Kortrijk, 1938.
- NEVEJAN, T., *Het Sint-Elisabeth begijnhof te Kortrijk*, (onuitg. Licentiaatsverhandeling R.U.G.), Gent, 1991.
- VANDENBORRE, H., Kortrijk, Begijnhof, s.l., s.d.

Internet

- <http://inventaris.vioe.be>, geconsulteerd: september 2010.
- <http://whc.unesco.org/uploads/nominations/855.pdf>, geconsulteerd: september 2010.
- <http://www.beeldbankvlas.be>, geconsulteerd: september 2010.
- <http://www.kikirpa.be>, geconsulteerd: september 2010.

BIJLAGE I: Rekeningen

In **1739-1743** wordt vermelding gemaakt van 'ordune cassijne tot refectie vande venster van het groot huys tot 2=10=0'. Tevens wordt vermelding gemaakt van het effen maken van de kelder van het groot huis dat als woning dient voor de grootjuffrouw'.

De rekening vermeldt ook de zuivering van de goten van de zaal en het grote huis.

De rekening van **1743-1747** vermeldt 'het maken van trappen en muren van de **kelder** van het huis van de grootjuffrouw.'

In **1747-1751** zou er een 'leveringhe van **vloertichels** in het huys van joefvrouw prevel ende **galleyerische steentjes** in het groot huys' geweest zijn. Tevens werden dektegels voor het dak van het groote huys geleverd.

De rekening van **1768-1772** vermeldt 'het maecken eene boiserie int groot huys van dit hof van waegeschot, leveringhe van voordien –hout ende beeldsnijderij' en 'het maecken van een lidekant (bed) in het gemelde groothuys'. Mogelijks werden het bed en de lambriserings met gerecupereerd hout van het gewelf en het dak van de kapel gemaakt.⁷²

In de rekeningen van **1772-1776** wordt het 'groot huys bewoont door de groot joeffrouw' vermeld, waarvoor **negentien kruisramen en bijhorende luiken** gemaakt werden.

In de rekeningen van **1794-1800** werd vermelding gemaakt van het huurcontract dat veranderde voor het huis van de grootjuffrouw; 'betaelt aen twee advocaten over hunne honorarium tot het Wederom becommen het huys gedestineert voor de grootjuffrouwe dat verpacht was voor negen jaeren 36 4 0'.

In de rekeningen werd een betaling van **7 juli 1884** teruggevonden, die vermelding maakt van de aanmaak van **nieuwe ankers**. (4)

⁷² Zie: VANDENBORRE, H., *Kortrijk, Begijnhof*, s.l., s.d.

BIJLAGE II: Overzicht der meesteressen.

Door C. Decuyper

Sare vander Marct	1349
Cathelijne de Vaerwer	1393 - 1396
Alise vanden Bussche	1396 - 1399
Beatrijs Pipe	1401 - 1404
Lisbette van Volandere	1406 - 1413
Alise vanden Bussche	1414 - 1419
Lisbette van Volandere	1419 - 1421
Alise vanden Bussche	1421 – 1422
Beatrijs vander Weerft	1422 - 1424
Cathelijne Wix	1424 - 1425
Alise Van den Bussche	1425 - 1426
Agnes van Vlencken	1427 - 1432
Cathelijne de Mets	1432 - 1433
Alise van den Bussche	1433 - 1434
Marie vanden Brande	1438 - 1439
Cathelijne Snellaert	1439 – 1443
Jossine vanden Ackere	1446 – 1447

Cathelijne vanden Coutre	1448 – 1449
Margareta Savarys	1458 – 1460
Marie vanden Brande	1460-1489 of 1490
<u>Door C. Hiers</u>	gekozen in:
Jozyne Van Den Acker	1446
Catharina Van Der Couter	1448
Maria Van Den Brande	1461, 1468, 1480, 1490
Beatrix De Haesteghe	1512, 1532
Christina Van Baetsbane	1515
Elizabeth De Costere	1540
Beatrix De Hert	1551
Jozyne Van Dale	1560
Anastasia Lecat	1576
Maria Van Spiere	1585
Louisa Van Der Poorte	1610
Beatrix Tytmakers	1614
Elizabeth Callens	1618, 1627, 1635
Philippina Kindt	1621

Barbara Andries	1631, 1639
Roberta Debien	1647
Magdalena Debien	1650
Joanna Riet	1654
Cornelia De Bie	1658
Martina Rosseel	1662
Beatrix Riet	1666, 1680
Maria Moerman	1671
Catharina Riet	1675
Anna Daveloose	1679
Maria De Boosere	1682, 1693
Magdalena Goetghebuer	1686
Catharina Lammertyn	1703
Petronella Denys	1707, 1715, 1723
Elizabeth De Bisschop	1711
Joanna-Theresia De Vlamynck	1719, 1731
Maria-Francisca De Roo	1727, 1735, 1743
Maria-Jozefa De Bisschop	1739, 1747, 1755, 1763
Joanna De Waele	1751, 1759

Monica Baes	1764, 1772
Maria-Theresia Robyn	1768, 1776, 1784, 1792
Maria-Theresia Mac-Leod	1780, 1788, 1794, 1798
Sophie Decruenaere	1802
Regina Coucke	1806, 1810, 1914, 1818, 1822, 1826, en van daar voort; zonder kiezing tot in 1843
Maria-Joanna Maertens	1843
Clementia Hiers	gekozen 21 juni 1848 -1899
Elvire Roose	gekozen 21 juni 1899 – 1930 (Vierde haar zilveren jubelfeest in 1924.)
Celina Deconinck	gekozen in 1930

INVENTARIS

INVENTARISATIE WO 31 – B355

RUIMTE 01-KELDER

DETAILS

Vloer: cementering/treden blauwe hardsteen

Wand/plafond: gecementeerde plint/wit geschilderd/sporen okergele & lichtblauwe verf/korf-en tudorbogen

Deur: D.31.00.07; geklante deur , deels origineel hang- en sluitwerk

Venster: gedecoreerde tegels 12,5 * 12,5 cm

RUIMTE 02 - GELIJKVLOERS

DETAILS

Vloer: onderstructuur uit bakstenen wanden & houten balken/oorspronkelijke plankenvloer en plinten uitgebroken

Wand: baksteen/houten stijl- en regelwerk/zwarte plint in hout/verluchtingroosters

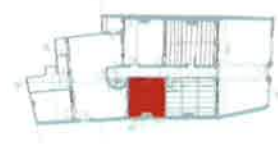
Schouw: bakstenen op kant geplaatst/zwarte natuursteen met witte inzetstukjes/binnenin stond een sierpaneel met pastoraal landschap

Deur: D.31.00.02; enkel deurkozijn, oplegslot

Vensters: schuifraam/stijl natuursteen tussen de twee vensters/knikkertje (voor het ophouden van rolgordijnen) /vensterbanken in hout3/4 met papegaaietrek

Plafond: moer- en kinderbalken/sloffen met eenvoudige profilering/sporen van rinkelatten (cfr. bepleistering)

RUIMTE 03

DETAILS

Vloer: onderstructuur uit bakstenen wanden & houten balken waartussen opvulling

Wand: baksteen/houten stijl- en regelwerk/zwarte plint in hout/roosters

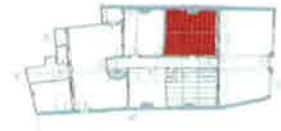
Schouw: tegels Delfts wit en olietegels in dambordpatroon (13*13 cm) /restant gebloemd behangpapier/voorkant schouwmantel in gevernist eik/twee draaideuren met paneel (kast), waartussen bakstenen haardvolume /schouwboezem met classicistische lijsten, zijkant met behangpapier bekleed/kooflijst

Deur: D.31.00.04; enkel deurkozijn, oplegslot, deurschuif

Vensters: verbouwd schuifraam met vast bovenlicht en twee opendraaiende vleugels en kleinhoutverdeling/espagnolet/vensterbanken in hout3/4 met papegaaietrek en afgeronde hoeken

Plafond: moer- en kinderbalken/slof met éénvoudige profilering/sporen van rinkellatten/ bij schouw; deels rinkellatten + bepleistering zichtbaar

RUIMTE 04

DETAILS

Vloer: onderstructuur uit bakstenen wanden & houten balken waartussen opvulling /oorspronkelijke plankenvloer uitgebroken (RND +6 14 cm breed)en plint (14*2.5 cm) /sokkels/roosters rechts en links van schouw

Wand: baksteen/ geprofileerde, zwarte plint in hout/verluchtingsroosters/rechts van schouw houten structuur met h: ca. 1.00m in bakstenen wand verwerkt (cfr. voormalige metalen platen tegen vocht)/bouwsporen voormalige opening

Schouw: schouwboezem met L XV-lijsten, afschuining onder 45°/schouwmantel in geverniste eik, retour in effen panelen/Delftse tegels 12.7*12.7 cm/achterwand van de schouwmantel in 'boerkes' 15*3.5 cm/kooflijst

Deur: D.31.00.01; paneeldeur, nieuw kofferslot, deurschuif, zijde kamer: groengrijs –beigegeel, zijde gang: imitatie-eik /D.31.00.03; enkel deurkozijn

Vensters: schuiframes met kleinhoutverdeling

Plafond: moer- en kinderbalken/sloffen met éénvoudige profilering/sporen van rinkelatten

RUIMTE 05

DETAILS

Vloer: zwarte en witte cementtegels 25*25 cm, in dambordpatroon op 45°/verhoging met tegel 20.5*20.5 cm (sterpatroon) thv voormalige wandkast

Wand: baksteen/zwartgeschilderde plint; tegel 14.5*14.5 cm/rooster/dichtgemetselde opening/ankers (cfr. moerbalken van naastliggende ruimte)

Schouw: éénvoudige vormgeving/ voorkant schouwmantel in hout, wit geverfd

Deur: D.31.00.03; enkel deurkozijn /D.31.00.05; paneeldeur, insteekslot, deurschuif, grotere latei, zijde keuken: eikimitatie / D.31.00.06; paneeldeur, insteekslot, deurschuif, deurknop met vegetale versiering, repen karton bovenop het deurblad, zijde keuken: eikimitatie, zijde kamer: wit geschilderd/BD.31.00.03; paneeldeur, insteekslot, verwijderde deurschuif, zijde kamer: eikimitatie

Vensters: vernieuwd/driedelig/vernieuwde vensterbank

Plafond: moer- en kinderbalken/sloffen met éénvoudige profilering/sporen van rinkelatten/raveling met deels vernieuwde plankenvloer

RUIMTE 06

DETAILS

Vloer: blauwe hardsteen, tegel 23*23 cm/geen plinten/entreperte naar lokaal

Wand: baksteen

Keukenblok: baksteen/blauw geschilderd met zwarte plint/blauwe hardstenen wastafel/ wit geschilderde waterpomp/20ste-eeuwse wateraansluiting/legblad in metselwerk, waarop nieuwe tegels/voorkant met twee kleine nissen

Deur: D.31.00.06; paneeldeur, insteekslot, deurschuif, deurknop met vegetale versiering, repen karton bovenop het deurblad, wit geschilderd

Venster: blokraam/roedeverdeling 6-delig

Plafond: kruisgewelf/trekanker/wit geveerd

RUIMTE 07

DETAILS

Vloer: zwarte marmeren Mazytegelsl 37*37 cm, op 45° geplaatst/plint h14cm*b2cm

Wand: baksteen/rondboog/houten stijl- en regelwerk /plint natuursteen h14cm, d2cm/ankers (cfr. moerbalken)/hoek boven deur: bakstenen overgang

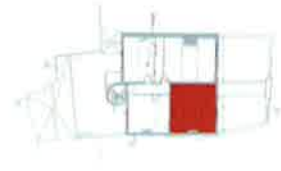
Deur: BD.31.00.01; geklachte constructie, insteekslot, deurschuif, vegetaal versierde spion en handgreep, geschilderd in eikimitatie/BD.31.00.02; enkelvoudig slot, glaspertij, buitenzijde groen geschilderd/binnendeuren; zie ruimte 01 tot 05

Venster: blokraam in traptoren/raam boven inkomdeur met ruitjes in marteléglas

Plafond: moer- en kinderbalken/sloffen met éénvoudige profilering /spijkers in bloemvorm /stenen console

Trap: hout/groen geschilderd looppad/houten balustrade/berging onder trap met origineel hang- en sluitwerk.

RUIMTE 08

DETAILS

Vloer: plankenvloer den, b: 24 cm/verankerd metalen plaatje

Wand: baksteen/houten stijl- en regelwerk/drie bogen in metselwerk aan gevelzijde zichtbaar/anker (cfr. moerbalk naastliggende ruimte)

Schouw: rode vloertegels 12*12 cm, groen geschilderd/voorkant schouwmantel in grijsbruine natuursteen met witte inlegstukjes

Deur: D.31.01.09; paneeldeur met 2 panelen/bovenlicht 9-delig/wit geverfd/amandelvormige deurknop /insteekslot/wit geschilderd

Venster: verbouwd schuifraam met vast bovenlicht en twee opendraaiende vleugels en kleinhoutverdeling/vaste middenstijl/stijl natuursteen

Plafond: moer- en kinderbalken/sloffen met éénvoudige profilering/houten 'balkjes' op moerbalken/sporen van rinkelatten/ter hoogte van schouwkanaal aangepaste plankenvloer

RUIMTE 09

DETAILS

Vloer: plankenvloer/b: 24,5 cm-19 cm-9,5cm/verbouwingssporen

Wand: baksteen/twee bogen in metselwerk aan gevelzijde zichtbaar/houten stijl- en regelwerk/wand, palend aan gang: 'op kant' gemetselde bakstenen/anker (cfr. moerbalk naastliggende ruimte)

Schouw: eenvoudige schouw/voorkant schouwmantel in hout/blauw met zwart geschilderde plint

Deur: D.31.01.03; enkel deurkozijn/bovenlicht 9-delig/wit geschilderd

Venster: blokraam met vast bovenlicht en twee opendraaiende vleugels en kleinhoutverdeling/vensterbank met afgeronde hoeken

Plafond: moer- en kinderbalken/éénvoudige sloffen (minder uitgewerkt dan in overige ruimtes)/sporen van rinkelatten

RUIMTE 10

DETAILS

Vloer: plankenvloer den, b: 24 à 24,5 cm

Wand: baksteen /houten stijl- en regelwerk/anker (cfr. moerbalk naastliggende ruimte)

Schouw: rood gebakken vloertegels in 'halftegelveband' 13,5*13,5 cm/voorkant schouwmantel in hout/zwart/schouwboezem met gebloemd behangpapier/klein geprofileerde lijst aan plafond

Deur: D.31.01.08; paneeldeur met 2 panelen/bovenlicht 9-delig/grijs geschilderd/insteekslot/ovale deurknop

Vensters: verbouwd schuifraam met vast bovenlicht en twee opendraaiende vleugels en kleinhoutverdeling/20ste-eeuwse espagnolet

Plafond: moer- en kinderbalken/ slossen met eenvoudige profilering; links en rechts van schouw verschillend/sporen van rinkelatten en bepleistering

RUIJTE 11

DETAILS

Vloer: plankenvloer, b: 27 cm/21 cm/16 cm etc.

Wand: baksteen/houten stijl- en regelwerk/ankers (cfr. moerbalk/wand naastliggende ruimte)/dichtgemetseld raam links van schouwkanaal

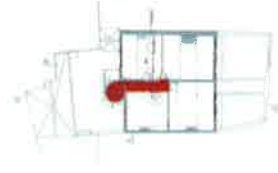
Wandkast: hout/grijs geschilderd/gebloemd behangpapier/3 paneeldeuren met 2 panelen/origineel hang- en sluitwerk; enkelvoudige sloten, deurschuiven, ovale slotplaat

Deur: D.31.01.04; paneeldeur met 2 panelen/bovenlicht 9-delig/grijs geschilderd/insteekslot/amandelvormige deurknop

Venster: verbouwd schuiframen met vast bovenlicht en twee opendraaiende vleugels en klein houtverdeling/20ste-eeuwse espagnolet

Plafond: moer- en kinderbalken/ slossen met éénvoudige profilering/sporen van rinkelatten

RUIMTE 12

DETAILS

Vloer: plankenvloer/houten trap met geprofileerde aantrede

Wand: baksteen

Deur: D.31.01.01; paneeldeur met 2 panelen, insteekslot, wit en grijs geschilderd /D.31.01.02; paneeldeur, oplegslot, deurschuif, wit geschilderd

Venster: vast kader/houten latei/slordig ingemetseld

Plafond: moer- en kinderbalken/sloffen met éénvoudige profilering/sporen van rinkelatten

ZOLDER 01

TELMERKEN

Vloer: plankenvloer

Wand: baksteen/gemetselde boog in achtergevel

Deur: geklante constructie/schuifslot/origineel hang-en sluitwerk

Venster: voorgevel; kruisraam, natuurstenen moneel – latei, bovengeling dichtgemaakt/achtergevel: blokraam

Dak: telmerken (niet aanwezig in bovenste gedeelte)/onderdak in plaatmateriaal/aanwezigheid van boorgaten(cfr. Insecten)

ZOLDER 02

TELMERKEN

II

III

III

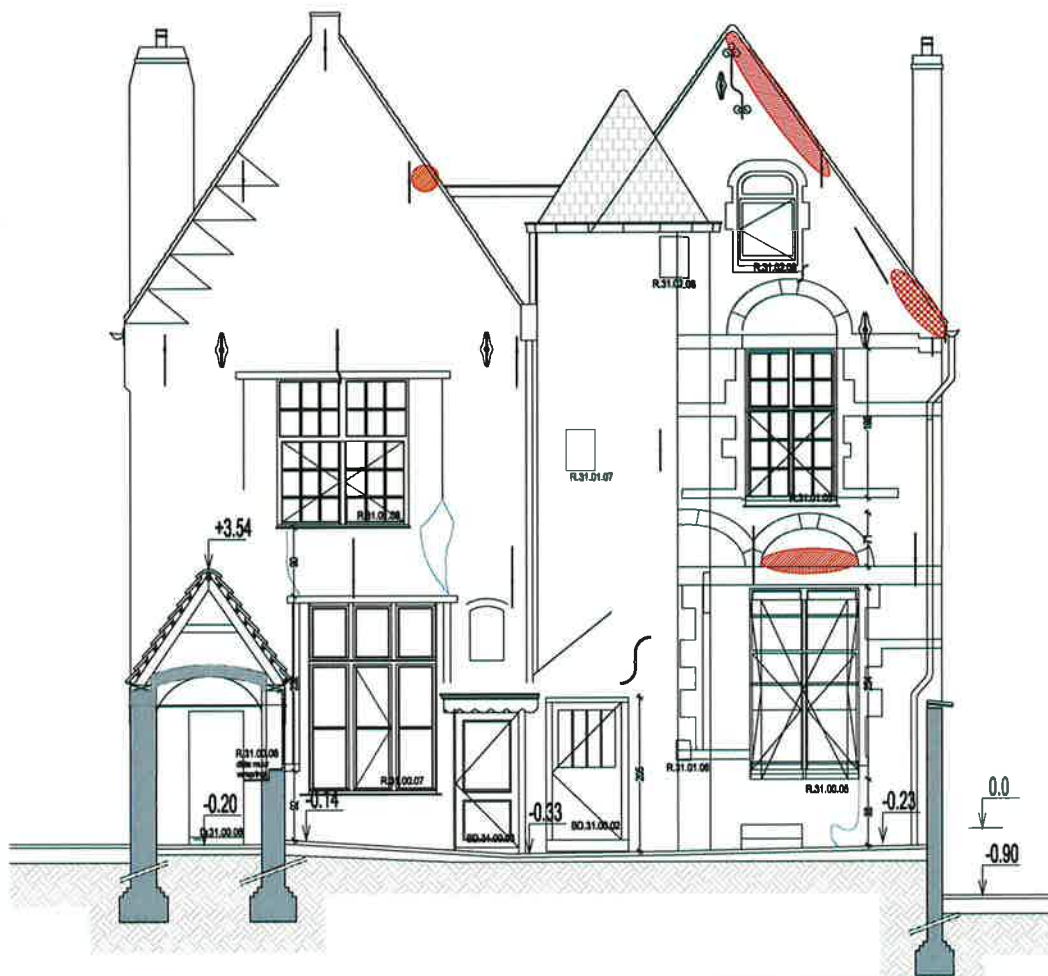
Vloer: plankenvloer

Wand: baksteen/bouwnaad in achtergevel

Venster: voorgevel; kruisraam, natuurstenen moneel – latei, bovengeleding dichtgemaakt/achtergevel: blokraam

Dak: telmerken (niet aanwezig in bovenste gedeelte)/onderdak in plaatmateriaal/aanwezigheid van boorgaten(cfr. Insecten)/gebruik van recupmateriaal

DIAGNOSENOTA

LEGENDE SCHADEBEELD :

	loszittende voegen/bakstenen
	beschadigde baksteen
	houttaantasting door eikenzwam (balklaag)
	schimmel/vezelrot (balklaag)
	balkkoprot

STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STOOP
RUE TERRAQUE 35
77861 WANNEBECQ
TEL 00.32.68.45.48.50
FAX 00.32.68.45.48.51

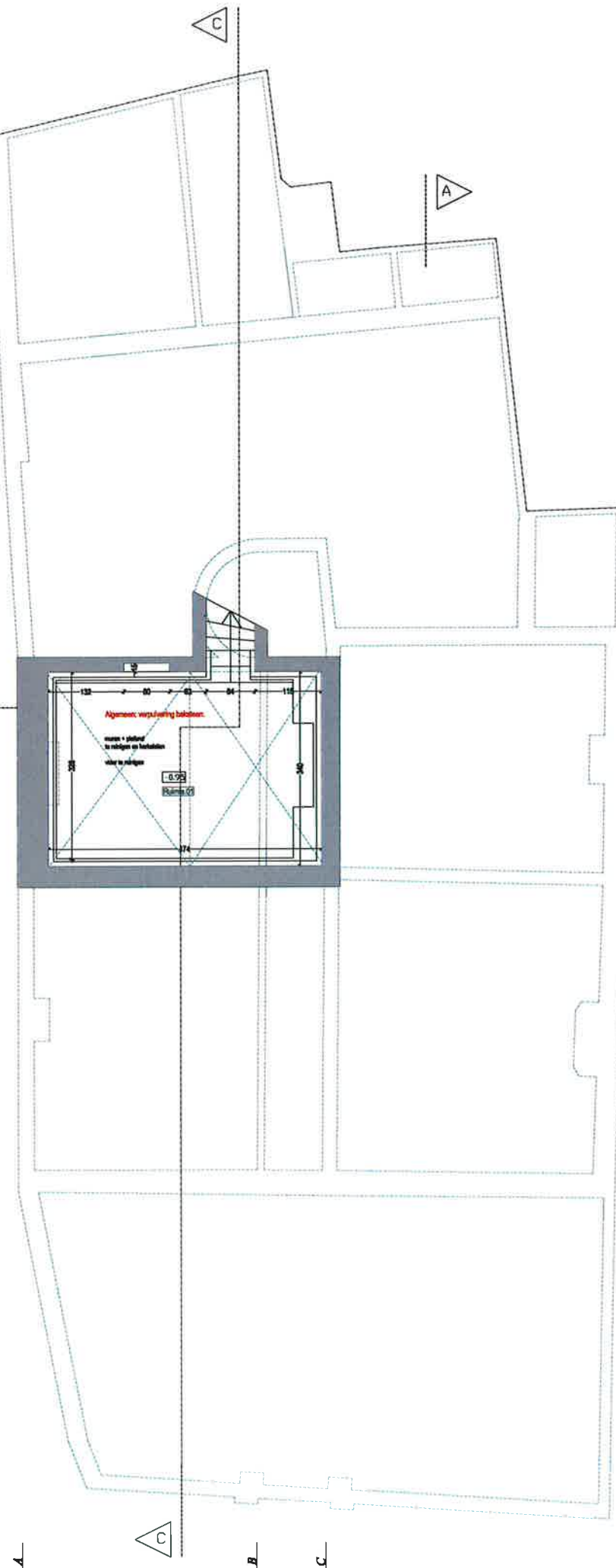
ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAI 48
8500 KORTRIJK
TEL 00 32 56 22 48 00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTEN.BE

ALLE MATEN ZIJN LOUTER INFORMATIEF EN DIENEN STEEDS TER PLAATSE TE WORDEN GECONTROLEERD.

KLANT :	WERF :	
BEGINHOOF SINT-ELISABETH KORTRIJK		
woning 31 voor- & achtergevel BESTAAND		
	PLAN NR	NR
	PAGINA	VH
	VERSE	A
DOSSIER	LAATSTE WIJZIGING	SCHAAL
355	18.06.2012	1/100
		\\355-BVA-20120606-0D plan oud&nieuw.dwg

4
B

3

LEGENDE SCHADEBEELD :

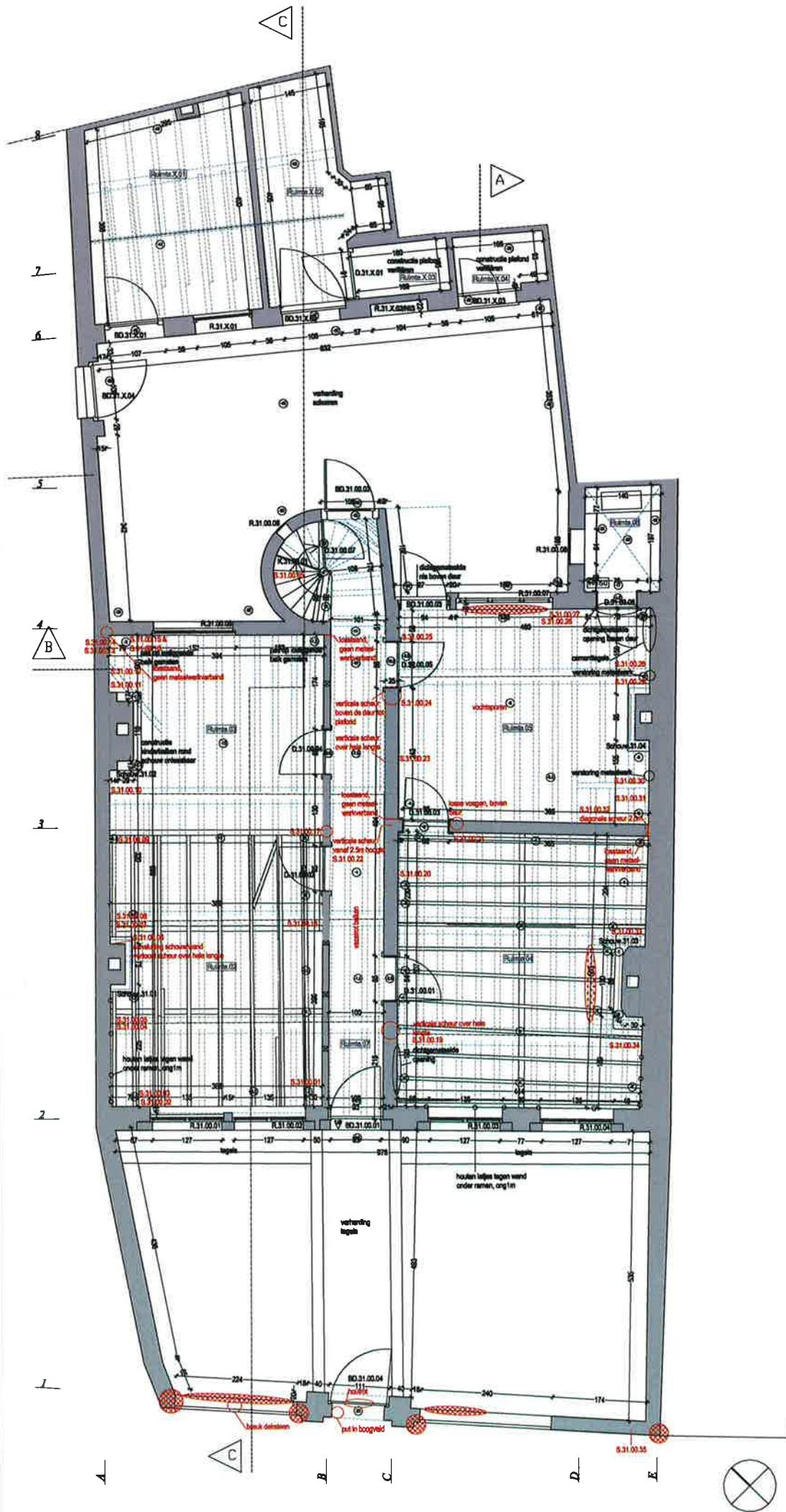
- loszittende voegen/bakstenen
- beschadigde baksteen
- houtaantasting door eikenzwam (balklaag)
- schimmel/vezelrot (balklaag)
- balkkoprot

ALLE MATEN ZIJN LOUWER INFORMATIEF EN DIENEN STEEDS TER PLAATSE TE WORDEN GECONTROLEERD.

KLANT :		WERF :	
		BEGIJNHOF SINT-ELISABETH KORTRIJK	
		woning 31 kelder BESTAAND	
		PLAN NR	NR
		PAGINA	1/1
		VERSE	A
DOSSIER	LAATSTE WIJZIGING	SCHAAL	FILENWE
355	18.06.2012	1/100	
		\\355-BVA-20120606-OD plan oud&nieuw.dwg	

STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STOOOP
RUE TERRAQUE 35
7861 WANNEBECQ
TEL 00.32.68.45.48.50
FAX 00.32.68.45.46.51

ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAR 49
8500 KORTRIJK
TEL 00.32.56.22.48.00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTEN.BE

LEGENDE SCHADEBEELD :

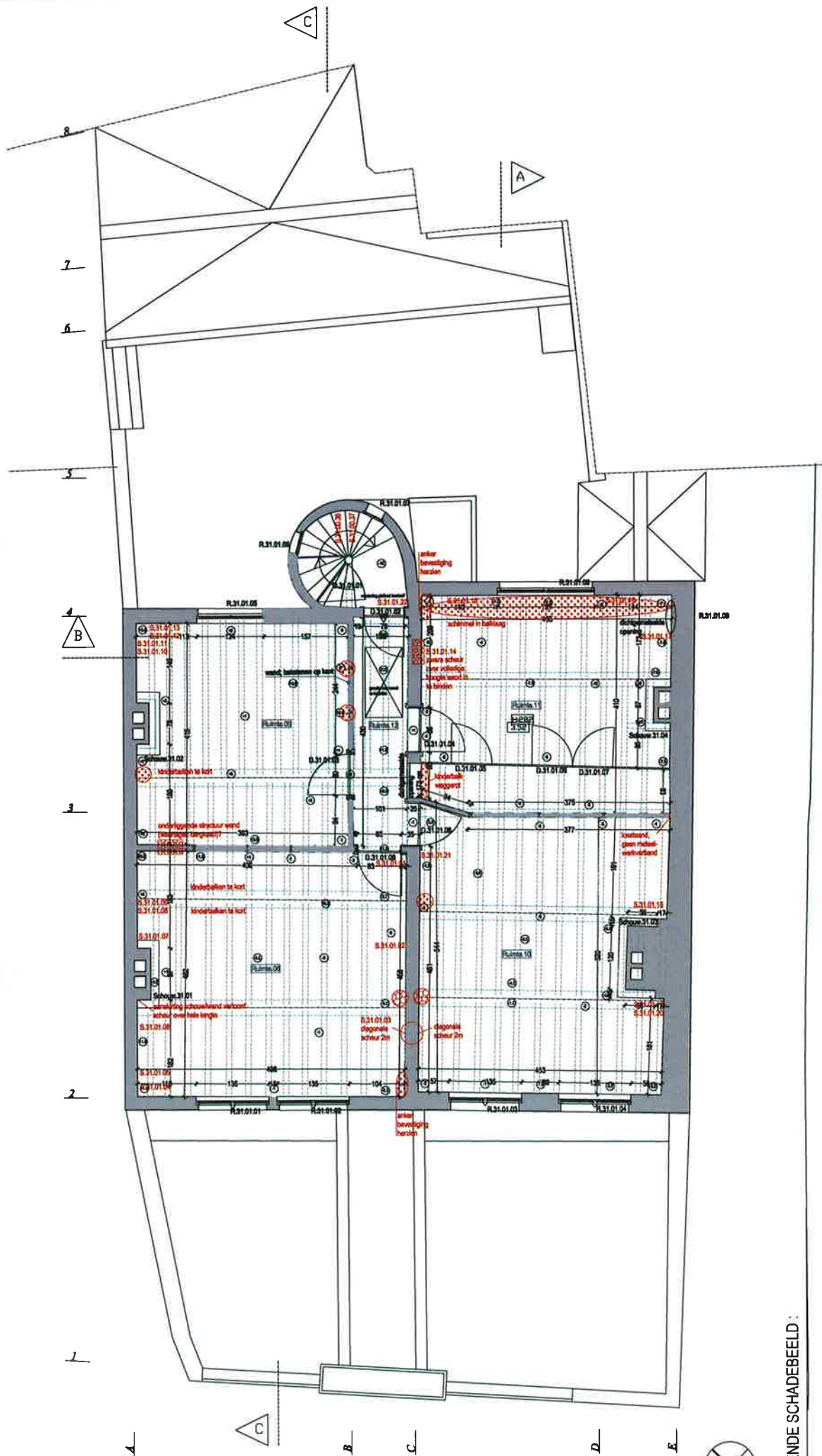
- loszittende voegen/bakstenen
- beschadigde baksteen
- houtaantasting door eikenzwam (balklaag)
- schimmel/vezelrot (balklaag)
- balkkoprot

ALLE MATEN ZIJN LOUTER INFORMATIEF EN DIENEN STEEDS TER PLAATSE TE WORDEN GECONTROLEERD.

KLANT :		WSP :	
BEGIJNHOF SINT-ELISABETH KORTLUK		woning 31 gelijkvloerse verdieping	
BESTAAND		BESTAAND	
DOSSIER	LAATSTE WIZJING	SCHAAL	FLERNAME
355	18.06.2012	1/100	\\355-BVA-20120606-OD plan oud&nieuw.dwg

STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STOOOP
RUE TERRAQUE 35
7861 WANNEBECQ
TEL 00.32.88.45.46.50
FAX 00.32.88.45.46.51

ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAL 49
8500 KORTLUK
TEL 00.32.56.22.49.00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTEN.BE

LEGENDE SCHADEBEELD :

- loszittende voegen/bakstenen
- beschadigde baksteen
- houtaantasting door eikenzwam (balklaag)
- schimmel/vezelrot (balklaag)
- balkkoprot

ALLE MATEN ZIJN LOUËR INFORMATIEF EN DIENEN STEEDS TER PLAATSE TE WORDEN GECONTROLEERD.

KLANT :		WERF :	
		BEGIJNHOF SINT-ELISABETH KORTLUK	
		woning 31 eerste verdieping	
		BESTAAND	
DOSSIER	LAATSTE WIZOING	SCHAL	FLERAME
355	18.06.2012	1/100	\\355-BVA-20120606-OD plan oud&nieuw.dwg

STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STROOP
RUE TERRAQUE 35
7861 WANNEBECQ
TEL 00.32.68.45.46.50
FAX 00.32.68.45.46.51

ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAN 49
8500 KORTLUK
TEL 00.32.56.22.48.00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTEN.BE

	loszittende voeg/bakstenen
	beschadigde baksteen
	houtaanfasting door eikenzwam (baksteeg)
	schimmel/vezelrot (baksteeg)
	balkproot
	proefrestauraties

||355-BVA-20120606-OD plan audit.rnw.dwg

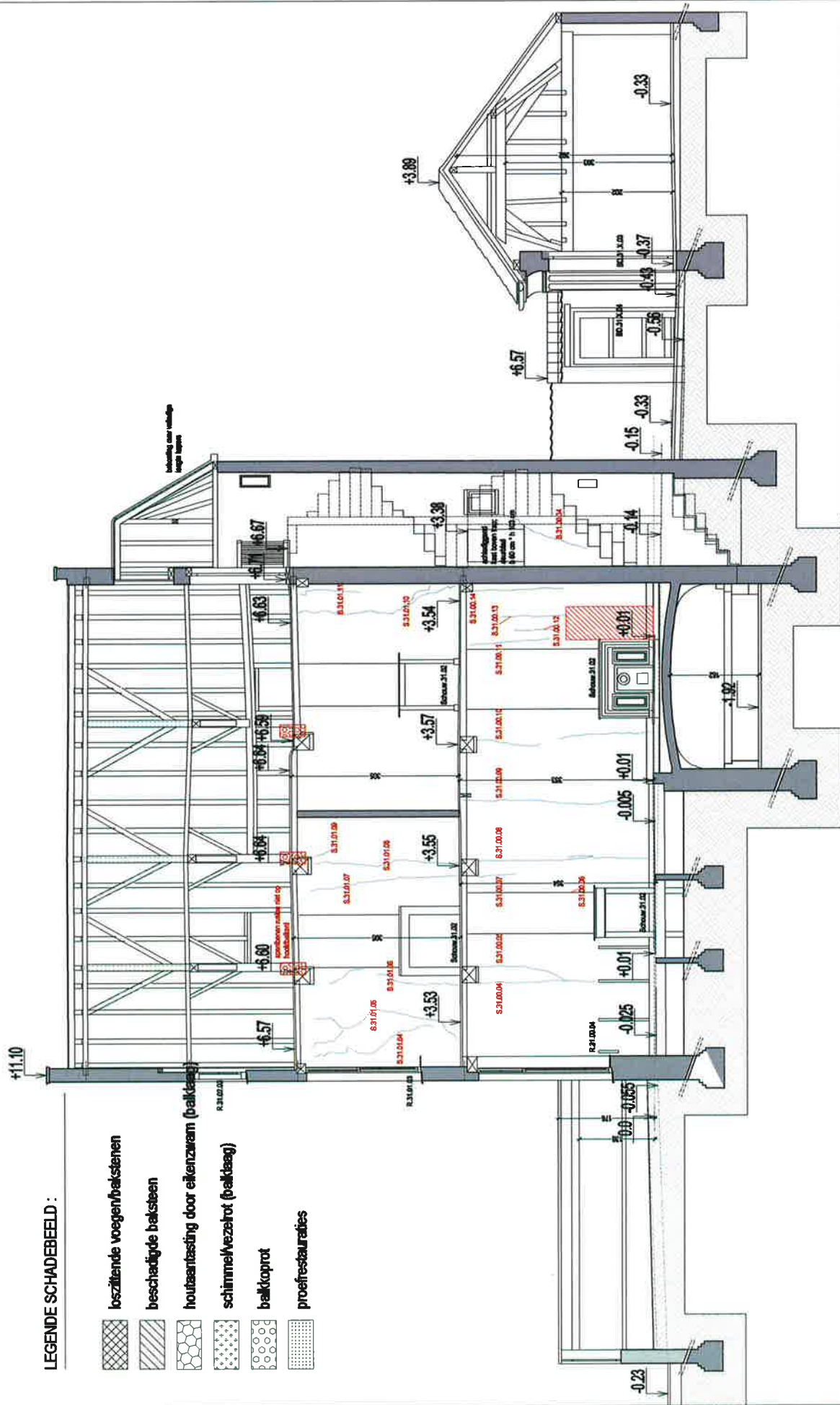
	loszittende voegsel/bakstenen
	beschadigde baksteen
	houtaanfasing door eikenzwam (baktaag)
	schimmelsvezelrot (baktaag)
	balktoprot
	proefrestauraties

ARCHITECTENBUREAU PHILIPPE PAUWELS BEVERLAAN 49 8500 KORTRIJK TEL 00.32.56.22.48.00 INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTENBE	STOOPARCHITECTEN MONIQUE STOOP RUE TERRAQUE 35 7861 WANNEBECQ TEL 00.32.68.45.46.50 FAX 00.32.68.45.46.51	KLANT :	WERF :
		BEGRIJPHOF SINT-ELISABETH KORTRIJK	
		woning 31 eerste BB BESTAAND	PLAN NR PAGINA VERSIE
			NR 1/1 A
		DOSSIER	LAATSTE WIJZIGING
		SCHAL	FLENUM
		355	18.05.2012
		14100	\\355-BVA-20120605-00 plan outdrukkung.dwg

LEGENDE SCHADEBEELD :

- loszittende voegen/bakstenen
- beschadigde baksteen
- houtaantasting door eikenzwam (balklaag)
- schimmel/vezelrot (balklaag)
- balkkoprot
- proefrestauraties

ALLE MATEN ZIJN LOUWER INFORMATIEF EN DIENEN STEEDS TER PLAATSE TE WORDEN GECONTROLEERD.

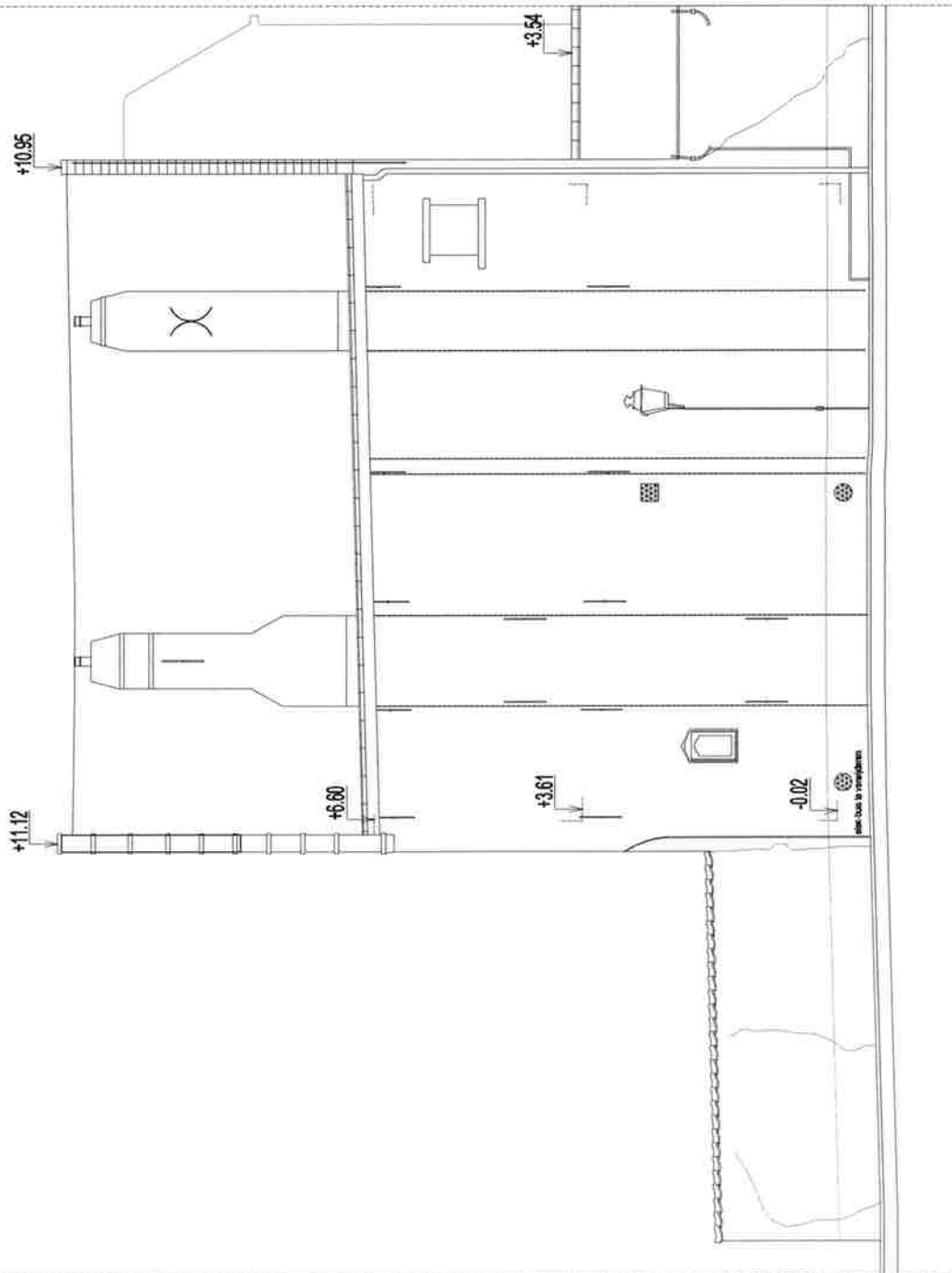
KLANT :		WERF :	
		BEGINHOOF SINT-ELISABETH KORTRIJK	
		woning 31 snede CC	
		BESTAAND	
		PLAN NR	NR
		PAGINA	1/1
		VERSE	A
DOSSIER	LAATSTE WALZING	SCHAL	FILENAME
355	18.06.2012	1/100	\\355-BVA-20120606-00 plan oud&nieuw.dwg

STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STOOP
RUE TERRAQUE 35
7861 WANNEBECQ
TEL 00.32.68.45.46.50
FAX 00.32.68.45.46.51

ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAI 49
8500 KORTRIJK
TEL 00.32.56.22.48.00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTENBE

LEGENDE SCHADEBEELD :

- loszittende voegen/bakstenen
- beschadigde baksteen
- houttaantasting door eikenzwam (balklaag)
- schimmel/vezelrot (balklaag)
- balktoprot
- proefrestauraties

ALLE MATEN ZIJN LOUTER INFORMATIEF EN DIENEN STEEDS TER PLAATSE TE WORDEN GECONTROLEERD.

KLANT :		WERF :	
		BEGINHOF SINT-ELISABETH KORTRIJK	
		wooning 31 zijgevel rechts BESTAAND	PLAN NR NR
			PAGINA 1/1
			VERSIE A
DOSSIER	LAATSTE INZIGING	SCHAAK	FILENAME
355	18.06.2012	1/100	\\355-BVA-20120606-OD Plan oud&nieuw.dwg

ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAI 49
8500 KORTRIJK
TEL 00.32.56.22.48.00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTEN.BE

STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STOOOP
RUE TERRAQUE 35
7861 WANNEBECQ
TEL 00.32.68.45.46.50
FAX 00.32.68.45.46.51

	loszittende voeg/bakstenen
	beschadigde baksteen
	houtaanraking door eikenzwam (balktaag)
	schimmelwezelrot (balktaag)
	balktoprot
	proefrestauraties

ARCHITECTENBUREAU
PHILIPPE PAUWELS
BEVERLAAI 49
8500 KORTRIJK
TEL. 00.32.56.22.48.00
INFO@PAUWELS-STOOPARCHITECTEN.BE

**STOOPARCHITECTEN
MONIQUE STOOP
RUE TERRAQUE 35
7861 WANNEBECQ
TEL 00.32.68.45.46.50
FAX 00.32.68.45.46.51**

ALANT :	MERF :		BEGINHOFF SINT-ELISABETHKORTLUK	
woning 31 zijpovel links BESTAAND			PLAN NR	NR
			PAGINA	1/1
			VERSIE	A
DOSSIER	LAATSTE WILZING	SCHAL	FILENAME	
365	18.08.2012	1/100	\\365-BVA-20120806-OD plan oudt\newm.dwg	